

**Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej w kontekście
przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Będzina
w perspektywie 2023-2033**

Opracowanie

! D E A L
C O N S U L T I N G

Wstęp

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji” (art. 2.1.).

Niniejsza diagnoza ma stanowić istotny element planowania polityki rewitalizacyjnej miasta Będzina na lata 2023-2033 i dalsze, pozwalając – przy założeniu aktualizacji części diagnostycznej np. w środku okresu obowiązywania – na wyznaczenie adekwatnych narzędzi planistycznych i interwencyjnych na problematycznych obszarach – obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji.

W odróżnieniu od dotychczasowych polityk nowa perspektywa UE i tzw. Zielony Ład wyznaczą nowe kierunki interwencji w latach najbliższych, stąd też postulat, aby GPR Miasta Będzina uwzględniał kwestie równoważenia wpływu miasta szeroko pojętego na środowisko przyrodnicze. Jest to z pewnością wyzwanie w kontekście oddziaływania wieloaspektowego, szczególnie na obszary problematyczne, tak by mogły się one rozwijać w sposób bardziej zrównoważony. Należy mieć świadomość, że diagnozowane problemy przestrzenne i środowiskowe wskazywane w niniejszej diagnozie, jako przejaw stanu kryzysowego w kwestiach środowiskowych, poprzez koncentrację z innymi problemami – ze względu na pokrywanie się z obszarami problematycznymi społecznie, stanowić będą dodatkowe wyzwanie polityk rozwoju miasta.

Słownik pojęć podstawowych

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne, techniczne, środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie poprzez integrację poszczególnych działań pomiędzy sobą, oraz zewnętrznie – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

Obszar zdegradowany jest to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Program rewitalizacji jest dokumentem inicjowanym, opracowanym i uchwalonym przez radę gminy. To wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej zmierzający do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Przez program rewitalizacji rozumie się np. lokalny program rewitalizacji, miejski program rewitalizacji, gminny program rewitalizacji.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji. Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powodują, że program rewitalizacji dotyczy terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy, obejmujących całość lub część zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego i dotkniętych szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Ustalenia zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji dokonuje samorząd gminy, w oparciu o rozstrzygnięcia wynikające z diagnozy (bądź innych dokumentów strategicznych lub planistycznych gminy) lub w oparciu o indywidualne kryteria opracowane przez gminę. Program rewitalizacji łącznie nie obejmuje więcej niż 20% powierzchni gminy i dotyczy liczby ludności nie większej niż 30% jej mieszkańców. Program rewitalizacji powinien zawierać informację nt. liczby mieszkańców gminy zamieszkujących obszar rewitalizacji w stosunku do liczby mieszkańców gminy ogółem oraz powierzchnię obszaru objętego rewitalizacją w stosunku do powierzchni gminy ogółem w formie tabelarycznej lub innej formie pozwalającej na jednoznaczną identyfikację warunków spełnienia ww. kryteriów.

Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji. Po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji należy przeprowadzić dokładne badania i analizy występujących w nim problemów, ich przyczyn, ale także lokalnych potencjałów. To na podstawie pogłębionej analizy będzie można wypracować rozwiązania odpowiadające lokalnym uwarunkowaniom, co pozwoli na przygotowanie działań rewitalizacyjnych o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i oddziaływaniu.

Niniejszy dokument stanowi tego rodzaju analizę.

Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W celu określenia kierunków interwencji rewitalizacyjnych na obszarze miasta Będzina dokonano analizy sytuacji dotyczących następujących sfer:

- ⇒ sfery społecznej,
- ⇒ sfery gospodarczej (przedsiębiorczości),
- ⇒ sfery środowiskowej (ekologii),
- ⇒ sfery przestrzenno-funkcjonalnej,
- ⇒ sfery technicznej (infrastrukturalnej).

Dodatkowo zaproponowano opcjonalnie analizę kilku danych w odniesieniu do szerszego spojrzenia, stanowiącego o jakości zamieszkania jako wskaźniki tzw. Better Life Index – spośród których zaproponowano do dodatkowej oceny następujące: zaangażowanie obywatelskie, dostęp do infrastruktury czasu wolnego (sport dostęp do terenów zielonych).

Analizy dokonano w oparciu o następujące źródła danych:

- ⇒ dane statystyczne, w tym z ogólnodostępnych rejestrów i baz danych
- ⇒ dane pozyskiwane w wyniku analizy dokumentów miejskich, strategii i programów
- ⇒ dane przekazywane przez UM Będzin oraz jego jednostki organizacyjne, w tym wydziały Urzędu Miejskiego, obecne na terenie miasta inne istotne jednostki i podmioty (np. policję).

Dla potrzeb niniejszego dokumentu jako jednostkę analityczną przyjęto obszar pojedynczej ulicy miasta, a w niektórych sferach – tzw. kwartał. Jeśli dana cecha / problem dotyczy danego kwartału na tle całego miasta (średnia), przyjmuje się, że dotyczy ona tworzące go kilka ulic. Takie rozróżnienie jest potrzebne, gdyż część podmiotów prowadzi statystykę jedynie w taki sposób.

Tym samym analiza obejmowała 250 obszarów (ulic) i / lub 22 obszary / kwartały (I-XXII).

W celu oceny sytuacji każdy analizowany parametr przeliczano na wskaźnik umożliwiający wzajemne porównywanie obszarów (np. wskaźnik/1000 mieszkańców) i odnoszono go do wskaźnika stanowiącego średnią dla całego miasta. Część danych umożliwiła wprost wyznaczenie średniej, a tym samym odchylenia w poszczególnych obszarach.

Obszar miasta może zostać wyznaczony, jako obszar zdegradowany – potencjalny obszar rewitalizacji – jeśli występuje tam koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym, a jednocześnie występuje tam co najmniej jedno z następujących, negatywnych zjawisk:

- **negatywne zjawiska gospodarcze** – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych firm lub
- **negatywne zjawiska środowiskowe** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne** - w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- **negatywne zjawiska o charakterze technicznym** – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

W związku z tym dane, które poddano analizie odniesiono do przestrzeni, tworząc stopniowo mapę miasta, na której określono miejsca wzajemnego nakładania się na siebie problemów w poszczególnych sferach. Obszary, które w procesie sporządzania diagnozy wykazały się cechami obszarów zdegradowanych mogą zostać wyznaczone jako obszar rewitalizacji w ujęciu zintegrowanym. Ograniczenie stanowi wielkość obszaru i ilość zamieszkujących go mieszkańców, zgodnie z przywołaną w ustawie o rewitalizacji normą.

Dotychczasowy rozwój miasta i wnioski z analizy polityk miejskich w kontekście diagnozy polityki rewitalizacyjnej

Dotychczasowy rozwój miasta należy ocenić jako:

- w kontekście społecznym – pozytywnie – następuje wzrost aktywności obywatelskiej, obserwuje się poprawę w szeregu obszarów wspieranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej czy inne instytucje publiczne. Zmniejsza się też – zauważalnie – wykazana w statystykach liczba przestępstw. Następuje ogólna poprawa sytuacji materialnej rodzin i społeczeństwa. Jednocześnie jednak dużym problemem pozostaje ubóstwo, bezradność życiowa, obserwuje się też rosnący trend w zakresie narkomanii.
- w sferze gospodarczej – następuje przyrost uzbrojonych terenów pod działalność, poprawia się jakość zagospodarowania przestrzeni miejskich, co jest też skutkiem ożywienia gospodarczego i zwiększonej zdolności do inwestowania, porządkowania stanów prawnych, a także efektem skorelowanym z odnawianiem przestrzeni publicznych, co skutkuje – zwłaszcza w strefach usługowych – pojawieniem się szeregu nowych firm / punktów. Strefy usług i lokali rosną, głównie w Śródmieściu, co pokazuje centrotwórcze przeobrażenie tej części miasta. Lokalne centra powstały też w dzielnicy Syberka. Jednocześnie spada liczba działalności gospodarczych – na co miasto nie ma, niestety, wpływu, a jest to raczej efekt indukowanych niekorzystnych uwarunkowań takich jak pandemia covid-19 czy zmian podatkowych. Miasto może jedynie nakręcać ruch inwestycyjny, ale robić to w sposób równomierny lub wyspowy, pamiętając, by każdy z obszarów miał dostęp do podstawowych usług w myśl idei miasta 15-minutowego.
- w obszarze środowiska miejskiego – miasto konsekwentnie realizuje politykę rozwojową w dużej mierze zorientowaną na rozwój terenów zielonych (parków, skwerów, placów zabaw przy jednoczesnej dużej aktywności w zakresie ich funkcji przyrodniczych i ekosystemowych. W mieście istotnie przybywa miejsc do rekreacji, co znajdzie odzwierciedlenie w ocenie parametrów Better Life Index. Jednocześnie też zwiększanie powierzchni atrakcyjnych terenów zielonej rekreacji oddziałuje pozytywnie na wizerunek miasta i może stanowić przyczynek w zakresie polityki komunikacji w ujęciu rozwoju oferty mieszkaniowej i ściągania nowych mieszkańców. Komunikowanie ww. zmian na zewnątrz i do wewnątrz ponadto oddziałuje na obszary zdegradowane lub postrzeganie miasta przez samą społeczność lokalną, która lepiej wtedy ocenia obszar w subiektywnych ocenach mimo niedomagań czy deficytów natury społecznej czy gospodarczej.
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – następuje koncentracja usług w Śródmieściu, tu następuje największy przyrost ilości małych i średnich firm (MSP). Pojawiają się nowe budynki usługowe, o funkcjach mieszanych handlowo-mieszkaniowych lub podejmowane są działania modernizacji lub przebudowy istniejących. Ruch inwestycyjny dotyczy głównie tych rejonów, które predystynowane są do dużych przepływów ludzi i/ lub pojazdów¹. Stopniowej poprawie ulega estetyka miasta. Jest czyściej, bardziej zielono. Rokrocznie powstają nowe obiekty

¹ Dotyczy to głównie Śródmieścia, ale i dzielnicy Syberka.

sportowe, modernizowane są obiekty przyszkolne. Poszerza się więc oferta rekreacji i spędzania czasu wolnego w mieście. Ogólny ruch inwestycyjny sprzyja odnawianiu zasobu mieszkaniowego i usługowego – budynków mieszkalnych i gospodarczych. Na tym tle sporym problemem nadal jest nieuregulowany stan prawny części zasobów i nieruchomości w Śródmieściu, przymusowy zarząd ustanowiony na mocy przepisów ustawy i niska zdolność do inwestowania w takim zasobie. Może to stanowić przyczynek do opracowania idei obszarowych planów rewitalizacji zabudowy z użyciem instrumentów finansowych.

Ogólnie więc można pozytywnie ocenić przeobrażenia miasta względem lat ubiegłych. Potwierdzają to też wskaźniki odnoszące się problemów społecznych. Z drobnymi wyjątkami skala zjawisk odnotowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie maleje, tak jak liczba osób będących stałymi klientami Ośrodka. Jednocześnie jednak skala obszarów tracących swe funkcje ekonomiczne i społeczne ulega poszerzeniu.

Wnioski z raportu o stanie miasta i innych danych w kontekście wyzwań polityk rewitalizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem sfery społecznej

Odnosząc się do szeregu zmiennych i obserwacji, a także dokonując agregacji danych zebranych i porównanych w odniesieniu do dotychczas obowiązującego LPR Miasta Będzina, należy odnotować pozytywne zmiany w większości obszarów mających znaczenie dla jakości życia na terenie miasta.

Konsekwentna polityka rozwojowa, w tym inwestycyjna, ale także komunikacyjna i przestrzenna skutkują zauważalną poprawą stanu miasta, w tym obszarów rewitalizacji. Zwłaszcza w tych ostatnich prowadzone były i są działania inwestycyjne, będące impulsem dla podmiotów prywatnych – firm i właścicieli nieruchomości. Ogólnie społeczeństwo w ciągu ostatniej dekady stało się zamożniejsze zarówno wskutek wzrostu PKB per capita, jak i transferów socjalnych, co z kolei w skali miasta przekłada się na zmniejszenie się skali udzielanych świadczeń przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej². Należy ocenić tę tendencję jako pozytywny trend otoczenia i szansa na wyjście z kryzysu części obszarów miejskich, gdzie skala zależności od wsparcia miejskiego była duża i częściowo dziedziczona z pokolenia na pokolenie.

Poniższe informacje są rozwijane w kolejnych punktach diagnozy, jest to swoiste podsumowanie.

- spadek liczby mieszkańców miasta o 3% (jest to już trend dotyczący niemal całego województwa), niemniej tempo spadku wykazuje przewyższenie po pandemii Covid-19, co może mieć związek ze znaczącym wzrostem liczby zgonów;
- jednoczesny wzrost liczebności grupy w wieku poprodukcyjnym łącznie, a szczególnie mężczyzn (rok 2020 i 2021);
- polepszenie stanu materialnego rodzin w mieście, co pokazuje statystyka Ośrodka > świadczenia uzależnione od poziomu materialnego odbiorców - spadek liczby świadczeń udzielanych przez Ośrodek, która maleje rokrocznie;
- zmniejszenie liczby zdarzeń / skali zjawisk / interwencji czy udzielonych świadczeń w zakresie wsparcia ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie, bezradność z sprawach opiekuńczo-

² Kryterium dochodowe stanowi podstawowe kryterium wsparcia przez Ośrodek.

wychowawczych (rodzina niepełna), w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, interwencje związane z alkoholizmem.;

- jednocześnie utrzymanie się niezmiennie skali bezrobocia strukturalnego, co może wskazywać na utrwalone patologicznie obszary wyłączenia społecznego i ekonomicznego;
- poprawa stanu środowiska miejskiego i przestrzeni miejskiej – ukończenie szeregu działań inwestycyjnych w zakresie dostępnych publicznie terenów otwartych (praktycznie w każdym obszarze miasta) – obszary te mogą być tłem działań animacyjnych dla aktywizacji środowisk i tłem potencjalnego rozwoju działań z tzw. III sektorem (NGO);
- istotny rozwój urbanistyczny w centrum miasta – dogęszczenie tkanki miejskiej z zachowaniem tzw. dobrych praktyk urbanizacyjnych, polityka inwestycyjna miasta uzupełniająca względem polityk inwestorów; rozwój oferty deweloperskiej; odnowa szeregu budynków w centrum, pojawienie się nowych obiektów handlowych jako przejaw aktywizacji obszaru, przez lata postrzeganego raczej negatywnie. Jednocześnie nadal miasto nie wdrażało żadnej z polityk zorientowanych na pozytywnie postrzeganą gentryfikację społeczną³, przede wszystkim Śródmieścia.

Wyzwania rozwojowe miasta jako kontekst polityki rewitalizacyjnej

Do najważniejszych wyzwań polityki rozwojowej należą te, które – bynajmniej, nie definiują mainstreamu działań samorządu. Jednocześnie poniższe wyzwania wpływają istotnie na politykę w obszarach, jakie można uznać za zdegradowane ze względu na implikacje skutkowo-przyczynowe.

Należą do nich:

- trudności z nieuregulowanymi stanami prawnymi / mozolne nabywanie i regulowanie stanów prawnych w Śródmieściu jako kontekst dla potencjalnego ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji, tak aby móc realizować bez przeszkód politykę ładu przestrzennego, kulturową, ale także gospodarczą i inwestycyjną;
- polityka zmniejszania skali zadłużenia lokali mieszkalnych i użytkowych, jak również zwiększanie atrakcyjności i powierzchni lokali użytkowych w Śródmieściu (mieszana funkcja społeczna i usługowa);
- programy zachęt podatkowych lub inne działania mające na celu nakłonienie właścicieli nieruchomości do inwestowania;
- promocja gospodarcza i inwestycyjna oraz budowanie bazy podatkowej miasta na kolejne lata;
- zwiększenie atrakcyjności i gentryfikacja kulturowa (symboliczna) >> wpływ na bazę podatkową, co może pomóc w rozwiązaniu kwestii braku meldunku;
- kryzys energetyczny, rzutujący w dużej mierze na kwestie kierunków inwestowania, wspierania i promowania tworzenia społeczności energetycznych, smart-grids itp., a także na kierunki inwestycji w mieście (ucieplnienie, gazyfikacja, OZE⁴, PONE⁵ itp.);
- struktura demograficzna – plasująca miasto w grupie samorządów o odwróconej strukturze – większym niż średnia wojewódzka i krajowa udziale osób w wieku poprodukcyjnym, a mniejszym udziale osób do 18 r.ż. Ogólnie wyzwania demograficzne (saldo migracji, a także niski i ujemny – znacząco niższy niż skala powiatu, regionu i kraju; przyrost naturalny) stanowią

³ Należy jednak wskazać, że podjęte – świadomie lub nie – zostały działania związane z dobrze rozumianą gentryfikacją ekonomiczną i – w pewnym sensie – także symboliczną.

⁴ Odnawialne Źródła Energii

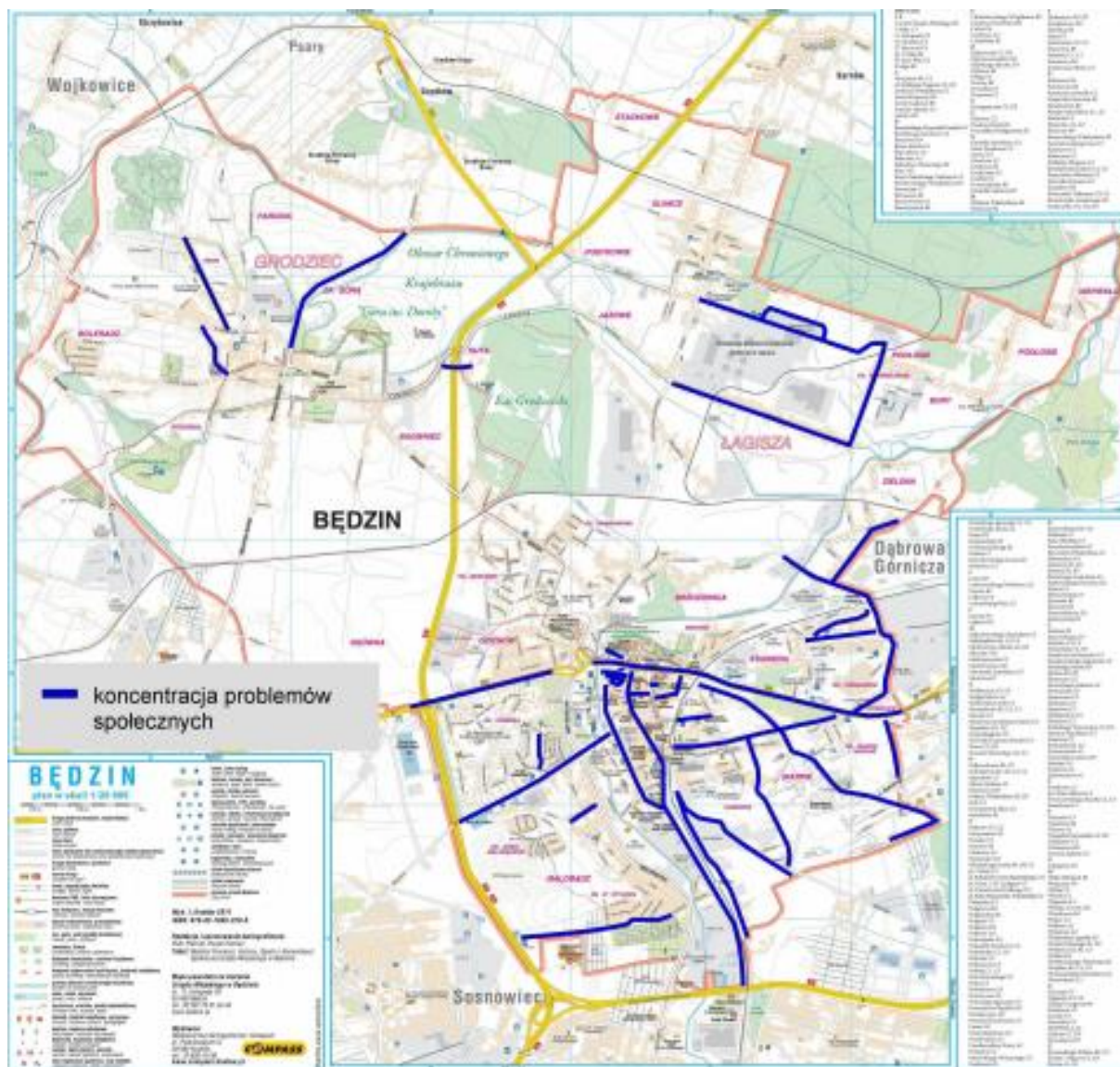
⁵ PONE – Programy Ograniczenia Niskiej Emisji

mogą w perspektywie dekady istotną przeszkodę dla rozwoju miasta i jego bazy podatkowej, a także skutkować narastaniem określonych problemów związanych z wiekiem w strefie społecznej, w tym niemożnością poprawy jakości życia czy zapewnienia określonych świadczeń i usług publicznych.

Obszary rewitalizacji Będzina w perspektywie dotychczas prowadzonych działań

Program rewitalizacji miasta Będzina, przyjęty uchwałą Nr XLII/352/2017 Rady Miejskiej Będzina z dnia 18 października 2017 roku z późn. zmianami, wskazywał na następującą koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w mieście - analiza wykazała koncentrację problemów społecznych na następujących ulicach: Berka Joselewicza, Krakowska, Plac Kazimierza Wielkiego, Siemońska, 1 Maja, Plebańska, Józefa Piłsudskiego, Józefa Podsiadły, Podwale, Dąbrowska, Sielecka, Aleja Hugona Kołłątaja, Czeladzka, Stanisława Moniuszki, Energetyczna, Hutnicza, Ignacego Potockiego, Koszelew, Modrzejowska, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego, (I Armii) Wojska Polskiego (obecnie Retingera), Marii Konopnickiej, 11 -go Listopada, Sączewskiego, Wawrzyńca Stalickiego (obecnie Szymborskiej), Wiejska, Władysława Broniewskiego, Cynkowa, Hugona Kołłątaja, Kamienna, Mikołaja Kopernika, Plac 3 – go Maja, Tadeusza Kościuszki, Wilcza, Wolska, Zagórska, Juliusza Słowackiego.

Rysunek 1. Dotychczasowe obszary rewitalizacji.

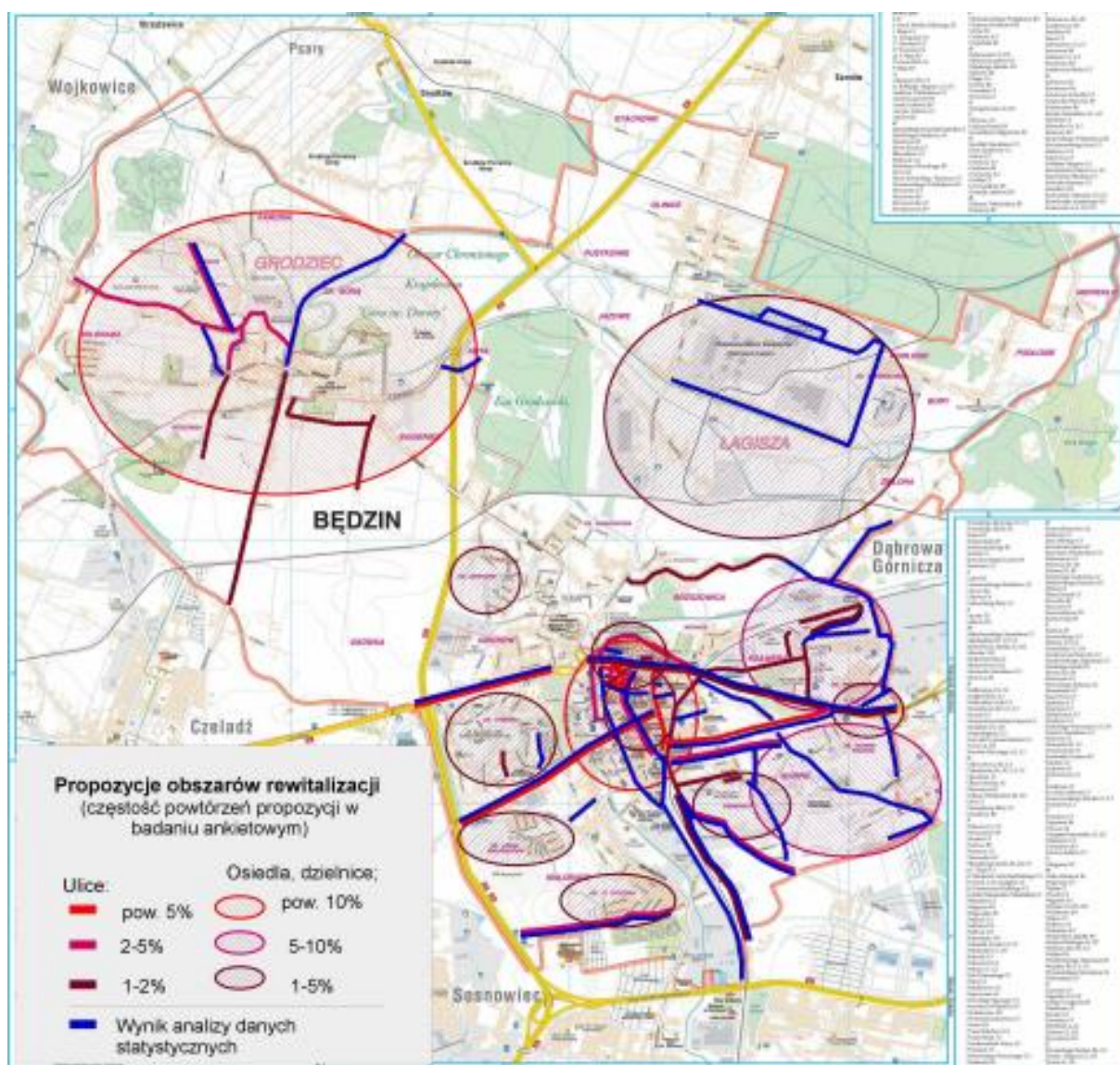

Źródło: Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina na lata 2017-2023.

Kryterium dla obszaru zdegradowanego (jednoczesna koncentracja problemów społecznych oraz gospodarczych lub środowiskowych lub funkcjonalno-przestrzennych lub technicznych) spełniły następujące podobszary:

- Kwartal nr I - „Śródmieście”
- Kwartal nr II - „Warpie”
- Kwartal nr III - „Ksawera”
- Kwartal nr IV - „Grodzicz”
- Kwartal nr V - „Łagisza”

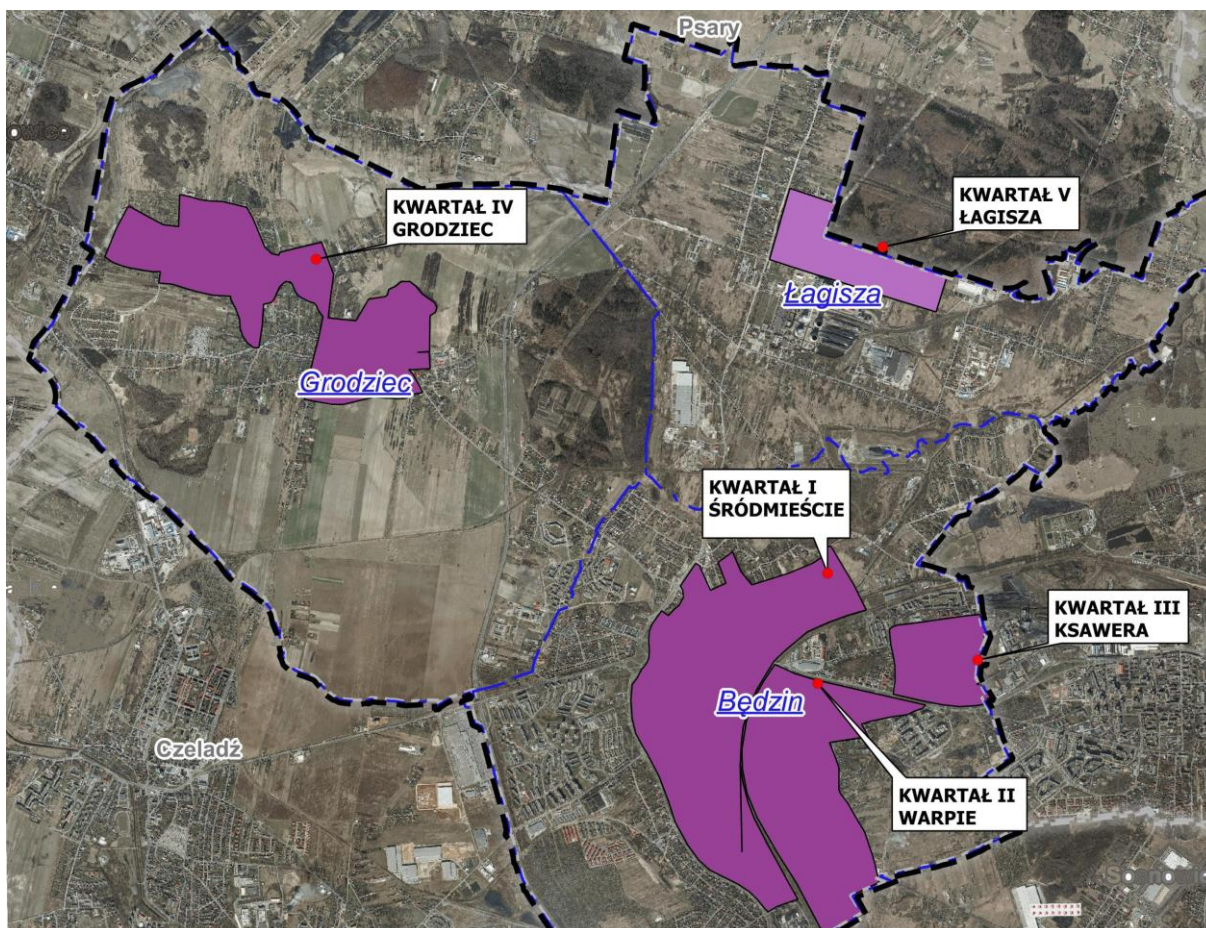
Rysunek 2. Dotychczasowe obszary rewitalizacji i ujęcie ankietyzacji.

Źródło: Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina na lata 2017-2023.

Wg pokazanych poniżej danych za ostatnie 3 lata to te obszary **niezmiennie** odstają od średniej sytuacji w mieście, jakkolwiek dane porównawcze (patrz koniec opracowania) pokazują wypłylenie skali niektórych ze zjawisk kryzysowych. Jest to pozytywna oznaka zarówno celowanych działań o charakterze interwencyjnym (pomoc społeczna, policja, straż miejska), jak i efekt procesów w skali makro, np. poprawy materialnej społeczeństwa wskutek transferów socjalnych.

Rysunek 3. Dotychczasowe obszary rewitalizacji – ujęcie zbiorcze na mapie miasta.

Źródło: Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina na lata 2017-2023.

Diagnoza społeczna pod określenie obszarów zdegradowanych

Demografia

Dane uzyskane z ewidencji ludności z UM Będzin pokazują niezmienny spadek liczby mieszkańców Będzina. Spowodowane jest to wieloma czynnikami, z czego największym jest zmniejszenie tempa napływu nowych mieszkańców, ubytkiem dotychczasowych w inne rejony regionu i kraju, ale też starzeniem się społeczeństwa.

Zjawisko to dotyczy całej śląsko-zagłębiowskiej metropolii, a także województwa śląskiego.

Poniżej dane pokazują zjawisko w skali przekrojowej, pokazano też – w odniesieniu do roku 2022 – dane dla poszczególnych obszarów w mieście.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Będzina w latach 2016-2022⁶.

rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
liczba mieszkańców	55 048	53 030	53 215	51 286	50 489	49 800	48 220

Źródło: dane UM Będzin

Wykres 1. Liczba mieszkańców miasta ogółem w latach 2016-2022.

⁶ I kwartał 2022.

Źródło: dane UM Będzin

Tabela 2. Dane dotyczące liczby mieszkańców w podziale na grupy wiekowe.

	Liczba ludności Będzina w latach 2016-2022								saldo urodzeń i zgonów		
	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny				Wiek poprodukcyjny		Urodzenia	Zgony	Zgony minus urodzenia
	K	M	K		M		K	M			
	(0-17)		(18-44)	(45-59)	(18-44)	(45-64)	60+	65+			
2022	3 719	3 991	7 996	4 978	7 598	6 232	9 090	4 616	195	227	32
2021	3 912	4 072	8 285	4 853	8 260	6 477	9 365	4 576	732	987	255
2020	3 868	4 015	8 753	4 953	8 682	6 302	9 481	4 435	890	799	-91
2019	4 017	4 218	9 003	4 814	8 739	6 392	9 714	4 389	855	773	-82
2018	4 116	4 224	9 824	5 174	9 508	6 720	9 630	4 019	454	758	304
2017	4 108	4 410	9 891	5 057	9 192	6 884	9 179	4 309	522	785	263
2016	4 184	4 395	10 183	5 461	10 259	7 135	9 306	4 125	494	759	265

Źródło: dane UM Będzin.

Powyższe dane pokazują, iż ujemny przyrost naturalny w mieście (lata 2016-2018 i 2021-2022) jest podstawową determinantą zmniejszania się liczby mieszkańców w połączeniu z negatywnymi następstwami ujemnego salda migracji.

Z kolei dane poniżej pokazują dla roku 2022 informacje o liczbie mieszkańców w poszczególnych częściach (kwartałach) miasta, przy czym pokazano też dane dla poszczególnych obszarów w zakresie przekroju demograficznego i wskazania, jaką strukturę demograficzną / poniżej lub powyżej średniej dla miasta wykazuje dany obszar.

Tabela 3. Liczba ludności poszczególnych obszarów miasta w I kwartale 2022 r.

	Liczba ludności miasta w roku 2022								
Kwartał	Stan na I kwartał 2022								RAZEM liczba ludności obszaru
	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny				Wiek poprodukcyjny		
	K	M	K		M		K	M	
	(0-17)		(18-44)	(45-59)	(18-44)	(45-64)	60+	65+	
I	218	208	445	279	383	362	417	229	2541
II	200	190	461	255	366	300	450	202	2424
III	303	294	681	327	613	471	589	300	3578
IV	384	372	662	395	584	380	365	173	3315
V	181	258	431	329	410	425	524	267	2825
VI	104	110	257	177	254	222	431	193	1748
VII	157	150	352	223	300	300	616	250	2348
VIII	96	135	243	166	217	194	431	228	1710
IX	100	115	248	182	262	209	415	236	1767
X	101	116	313	198	307	245	482	157	1919
XI	159	153	257	172	157	220	227	157	1502
XII	126	82	271	175	250	133	321	135	1493
XIII	111	101	204	121	215	131	278	183	1344
XIV	147	169	331	196	325	198	380	224	1970
XV	196	194	423	277	404	286	455	218	2453
XVI	164	201	389	236	395	305	414	194	2298
XVII	146	171	360	242	396	295	369	175	2154
XVIII	125	150	307	157	291	302	347	180	1859
XIX	155	203	157	244	354	311	417	207	2048
XX	283	291	453	367	528	412	457	218	3009
XXI	145	200	473	138	291	352	317	258	2174
XXII	118	128	278	122	296	179	388	232	1741
RAZEM	3719	3991	7996	4978	7598	6232	9090	4616	48220

Źródło: UM Będzin, opracowanie własne.

Powyższe dane pokazują zaludnienie w poszczególnych kwartałach / obszarach analitycznych. Tabela wskazuje (kolor pomarańczowy) najludniejsze 5 obszarów. Największe ludnościowo obszary to kwartały I, III, IV, V oraz XX. Jest to o tyle istotne, że część z nich odnotowuje większą niż przeciętna skalę niekorzystnych zjawisk społecznych, ale ma to odzwierciedlenie w liczbie ludności. Stąd większą uwagę należy zwrócić na średnią liczbę zjawisk, odniesioną do średniej miasta.

Większą wagę analityczną należy przyłożyć do przeanalizowania struktury wiekowej zamieszkiwanych kwartałów. Pozwoli to ukierunkowywać określone działania o charakterze polityk społecznych, edukacyjnych, kulturalnych i innych, ale także działań inwestycyjnych. Obszary z większą liczbą seniorów będą wymagały innego podejścia aniżeli obszary z zdecydowanie większą liczbą dzieci i młodzieży.

Tabela 4. Kwartały / obszary miasta. Ich udział w całości populacji i grupy wiekowe.

Kwartał	Liczba ludności kwartału ogółem	% ludności miasta	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
I	2541	5,27%	426	16,77%	1469	57,81%	646	25,42%
II	2424	5,03%	390	16,09%	1382	57,01%	652	26,90%
III	3578	7,42%	597	16,69%	2092	58,47%	889	24,85%
IV	3315	6,87%	756	22,81%	2021	60,97%	538	16,23%
V	2825	5,86%	439	15,54%	1595	56,46%	791	28,00%
VI	1748	3,63%	214	12,24%	910	52,06%	624	35,70%
VII	2348	4,87%	307	13,07%	1175	50,04%	866	36,88%
VIII	1710	3,55%	231	13,51%	820	47,95%	659	38,54%
IX	1767	3,66%	215	12,17%	901	50,99%	651	36,84%
X	1919	3,98%	217	11,31%	1063	55,39%	639	33,30%
XI	1502	3,11%	312	20,77%	806	53,66%	384	25,57%
XII	1493	3,10%	208	13,93%	829	55,53%	456	30,54%
XIII	1344	2,79%	212	15,77%	671	49,93%	461	34,30%
XIV	1970	4,09%	316	16,04%	1050	53,30%	604	30,66%
XV	2453	5,09%	390	15,90%	1390	56,67%	673	27,44%
XVI	2298	4,77%	365	15,88%	1325	57,66%	608	26,46%
XVII	2154	4,47%	317	14,72%	1293	60,03%	544	25,26%
XVIII	1859	3,86%	275	14,79%	1057	56,86%	527	28,35%
XIX	2048	4,25%	358	17,48%	1066	52,05%	624	30,47%
XX	3009	6,24%	574	19,08%	1760	58,49%	675	22,43%
XXI	2174	4,51%	345	15,87%	1254	57,68%	575	26,45%
XXII	1741	3,61%	246	14,13%	875	50,26%	620	35,61%
RAZEM	48220	100%	7710	15,99%	26804	55,59%	13706	28,42%

Źródło: na podstawie danych UM Będzin, opracowanie własne.

Powyższa tabela pokazuje udział ludności poszczególnych kwartałów miasta. Jednocześnie wskazuje strukturę wiekową poszczególnych obszarów. Ze względu na procesy starzenia się, uwidacznia się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Porównując dane historyczne z obecnymi, widoczny jest też spadek udziału grupy w wieku przedprodukcyjnym. Jedynie kwartał XI pokazuje nieco inną strukturę demograficzną, gdzie udział osób w wieku przed- i poprodukcyjnym równoważy się z liczbą osób w wieku produkcyjnym.

Analiza w dłuższych okresach czasu może być wskazaniem dla miasta, gdzie rozwijać np. określone polityki dla seniorów. Z drugiej strony rozwój infrastruktury sprzyjającej dietności (żłobki, przedszkola) może być jednym z narzędzi poprawy sytuacji demograficznej.

Analizowany w LPR Miasta Będzina wskaźnik obciążenia demograficznego, tj. liczba osób w wieku nieprodukcyjnym odniesiona do liczby osób w wieku produkcyjnym wynosi obecnie dla całego miasta (dla roku 2022) 79,90 osoby. Oznacza to, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 79.90 osób w wieku nieprodukcyjnym (zarówno młodych, do 17 r.ż.), jak i niepracujących (po 60/65 r.ż.).

Tabela 5. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Będzinie – rok 2022.

Kwartał	Liczba ludności ogółem	wiek przedprodukcyjny	wiek produkcyjny	wiek poprodukcyjny	wskaźnik obciążenia demograficznego (GUS)	wskaźnik obciążenia demograficznego seniorami	wskaźnik obciążenia osobami w wieku przedprodukcyjnym
I	2541	426	1469	646	72,97	43,98	29,00
II	2424	390	1382	652	75,40	47,18	28,22
III	3578	597	2092	889	71,03	42,50	28,54
IV	3315	756	2021	538	64,03	26,62	37,41
V	2825	439	1595	791	77,12	49,59	27,52
VI	1748	214	910	624	92,09	68,57	23,52
VII	2348	307	1175	866	99,83	73,70	26,13
VIII	1710	231	820	659	108,54	80,37	28,17
IX	1767	215	901	651	96,12	72,25	23,86
X	1919	217	1063	639	80,53	60,11	20,41
XI	1502	312	806	384	86,35	47,64	38,71
XII	1493	208	829	456	80,10	55,01	25,09
XIII	1344	212	671	461	100,30	68,70	31,59
XIV	1970	316	1050	604	87,62	57,52	30,10
XV	2453	390	1390	673	76,47	48,42	28,06
XVI	2298	365	1325	608	73,43	45,89	27,55
XVII	2154	317	1293	544	66,59	42,07	24,52
XVIII	1859	275	1057	527	75,88	49,86	26,02
XIX	2048	358	1066	624	92,12	58,54	33,58
XX	3009	574	1760	675	70,97	38,35	32,61
XXI	2174	345	1254	575	73,37	45,85	27,51
XXII	1741	246	875	620	98,97	70,86	28,11
RAZEM	48220	7710	26804	13706	79,90	51,13	28,76

Źródło: opracowanie własne na bazie danych UM Będzin.

Najwięcej osób w wieku nieprodukcyjnym, odnosząc ich liczbę do liczby osób pracujących, występuje w obszarach od VI do X, a także w kwartałach XII i XXII⁷. Większa niż średnia miejska liczba dzieci i seniorów wskazywać mogą na inne potrzeby rozwoju usług czy infrastruktury miejskiej.

Mniejsze od średniej miejskiej obciążenie demograficzne notują kwartały IV i XX.

⁷ W tych obszarach nie tylko średni wskaźnik obciążenia demograficznego jest wyższy niż średnia miejska (79,90), ale też seniorów jest więcej niż średnio (51,13), a dzieci mniej (średnia 28,76). Wyniki gorsze niż średnie zaznaczono na czerwono. Wskazano je boldem.

Sytuacja społeczna

Problem demograficzny jest jednym z najpoważniejszych dla przyszłości miasta, ale obszary zdegradowane borykają się też z szeregiem innych negatywnych zjawisk. To one determinują obraz całościowy tych obszarów, a zjawiska często są ze sobą powiązane.

Zgodnie z informacjami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) w Będzinie, poszczególne dzielnice miasta, którym przyporządkowano ww. kwartały, odznaczają się określonymi cechami i charakterystykami, w tym problemami.

Na bazie informacji o realizacji zadań w zakresie pomocy społecznej i sprawozdań z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie opracowano poniższe zestawienie w zakresie kształtowania się sytuacji społecznej i najważniejszych liczebnie problemów w roku 2021.

Tabela 6. Problemy społeczne poszczególnych dzielnic / rejonów miasta Będzina w latach 2021.

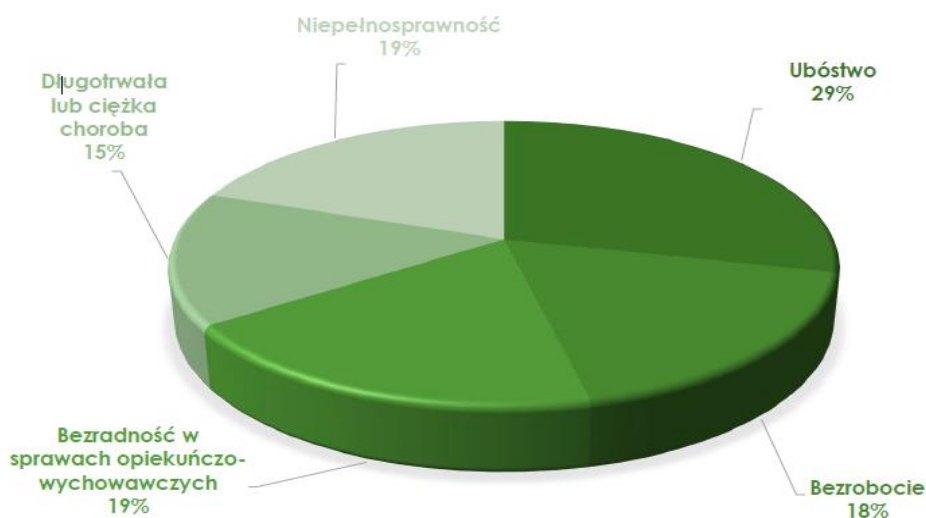
Dzielnica	Kwartały	Dominujące problemy społeczne – dla roku 2021
Śródmieście	I, II,	ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego.
Warpie	III, XXII	bezdumność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba
Gzichów	IV, XI, XII, XIII, XIV	niepełnosprawność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, długotrwała choroba.
Małobądz	V	ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego
Syberka	VI, VII, VIII, IX, X	bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego
Grodziec	XV, XVI, XVII	ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.
Łagisza	XVIII, XIX	bezdumność, bezrobocie, alkoholizm
Ksawera	XX, XXI	niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm.

Źródło: raporty MOPS z realizacji zadań własnych za lata 2021.

W 2021 roku wśród powodów przyznania pomocy najczęstszymi były ubóstwo (591 rodzin), niepełnosprawność (402 rodziny). Ponadto nadal wyróżniały się bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (389 rodzin), bezrobocie (366 rodzin) oraz długotrwała lub ciężka choroba (312 rodzin).

Równocześnie, niektóre rejony miasta notują niemal wszystkie najważniejsze problemy spośród powyższych, a inne – wykazują tylko część dysfunkcji jako dominujący problem społeczny. Dane te jednak należy zestawiać z danymi zawartymi w dalszej części Diagnozy, odnoszącymi się do średniej miejskiej, co pozwala określić, gdzie następuje największa koncentracja określonych zjawisk.

Rysunek 4. Dominujące problemy społeczne w Będzinie – ogólnie.

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Będzinie za rok 2021.

Osoby i rodziny zgłaszające się do Ośrodka wykazują zwykle wiele przyczyn świadczących o potrzebie udzielenia im wsparcia. Brak stałej pracy i tym samym regularnego źródła utrzymania staje się dominującym czynnikiem uniemożliwiającym samodzielne funkcjonowanie w środowisku. W 2021 roku wsparciem objęto co 38-ego mieszkańca Będzina, głównym powodem było ubóstwo oraz niepełnosprawność. Natomiast bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była trzecim z kolei najczęstszym powodem przyznania pomocy.

Warto jednak zwrócić uwagę, iż liczba osób objętych wsparciem systematycznie maleje, co pokazuje zmniejszenie się skali negatywnych zjawisk społecznych w mieście.

Tabela 7. Liczba rodzin i osób objętych pomocą MOPS w latach 2016-2021.

ROK	Liczba rodzin objętych pomocą MOPS	Liczba osób w tych rodzinach
2016	1544	3252
2017	1352	2727
2018	1218	2420
2019	1050	2006
2020	905	1654
2021	833	1348

Źródło: MOPS w Będzinie, październik 2022.

Tabela nr 8 przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin z podziałem na poszczególne dysfunkcje. Z uwagi na ich współwystępowanie pozycje tabeli nie sumują się.

Tabela nr 8 przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin z podziałem na poszczególne dysfunkcje. Z uwagi na ich współwystępowanie pozycje tabeli nie sumują się.

Tabela 8. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w Będzinie w roku 2021.

problem społeczny	Ubóstwo	Sieroctwo	Bezdomność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	w tym: Wielodzietność	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	w tym: - rodziny niepełne	rodziny wielodzietne	Przemoc w rodzinie	ochrony ofiar handlu ludźmi	Alkoholizm	Narkomania	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	Zdarzenie losowe	Sytuacja kryzysowa	Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna
liczba rodzin	591	0	77	37	22	366	402	312	389	69	16	15	0	92	5	20	0	4	1	0
liczba osób w rodzinach objętych pomocą	994	0	79	179	129	748	589	401	686	188	88	47	0	115	9	35	0	11	1	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS w Będzinie za rok 2021.

O ile wartości procentowe – względne – pokazują, iż skala zjawisk obejmuje ok. 2,5% ludności miasta, to już w liczbach bezwzględnych jest to duża liczba osób, jakim należy udzielić pomocy w trudnej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Bezrobocie

Poniższe tabele pokazują bezrobocie w ujęciu problemu strukturalnego w poszczególnych obszarach.

Tabela 9. Bezrobocie w poszczególnych obszarach – cechy charakterystyczne – profil bezrobocia

	OBSZAR NR																					
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII
MĘŻCZYŹNI	110	69	153	37	99	45	56	28	25	53	45	33	21	28	81	51	80	75	55	89	73	64
KOBIETY	62	43	56	20	53	22	24	17	11	21	20	14	12	15	38	30	45	33	29	52	47	28
	WIEK (W LATACH)																					
18 – 24	4	9	8	2	9	3	0	4	0	2	1	0	0	0	7	3	2	1	5	8	3	2
25 – 34	25	12	47	12	18	14	9	10	4	6	8	9	5	5	14	5	11	15	17	18	14	16
35 – 44	35	22	42	8	31	8	14	6	11	21	16	13	6	9	22	17	24	26	8	24	19	12
45 – 54	27	16	36	12	27	15	25	8	8	18	12	7	9	10	26	15	28	19	16	21	21	21
55 – 64	19	10	20	3	14	5	8	0	2	6	8	4	1	4	12	11	15	14	9	18	16	13
	POZIOM WYKSZTAŁCENIA																					
PODSTAWOWE	19	12	21	0	8	7	4	4	3	6	3	3	0	1	15	6	5	9	3	14	7	7
GIMNAZJALNE	11	5	5	1	3	2	2	0	0	3	2	2	0	0	10	4	7	2	3	6	2	2
ZASADNICZE ZAWODOWE	21	16	31	5	22	7	14	7	5	15	7	6	1	2	12	16	11	14	11	23	15	17
ŚREDNIE	18	14	46	16	29	16	23	14	13	19	17	11	10	12	27	16	26	24	21	24	26	25
WYŻSZE	8	9	11	11	21	10	8	2	4	7	10	7	8	10	6	6	18	8	8	6	7	8
BEZ WYKSZTAŁCENIA	33	13	39	4	16	3	5	1	0	3	6	4	2	3	11	3	13	18	9	16	16	5
	KATEGORIE OSÓB BEZROBOTNYCH BĘDĄCYCH W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY																					
DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE	52	33	70	10	43	19	24	11	11	19	25	15	13	14	46	25	42	36	27	30	32	29
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	45	26	62	9	32	10	16	6	2	16	11	9	6	2	28	18	27	27	17	39	26	12
BEZ WYKSZTAŁCENIA ŚREDNIEGO	84	46	96	10	49	19	25	12	8	27	18	15	3	6	48	29	36	43	26	59	40	31
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	33	19	43	3	23	8	2	5	4	8	9	5	2	3	23	14	18	19	11	33	18	14
NIEPEŁNOSPRAWNI	13	8	14	0	7	3	4	1	3	3	2	2	0	2	5	3	5	5	2	4	4	7
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	35	23	52	9	36	14	26	3	7	20	16	11	4	5	18	12	17	26	14	23	20	15
SAMOTNIE WYCHOWUJĄCA MIN. 1 DZIECKO DO 18 R.Ż.	18	11	18	3	7	3	4	0	2	5	1	4	7	2	8	6	5	9	6	7	9	5
OSOBY DO 25 ROKU ŻYCIA	8	9	9	2	11	4	0	4	1	5	2	0	0	0	12	3	7	2	5	8	5	3

Źródło: UM Będzin i PUP Będzin, listopad – grudzień 2022.

Tabela 10. Bezrobocie w poszczególnych obszarach – cechy charakterystyczne – profil bezrobocia w mieście 2022.

	OBSZAR NR																						ŚREDNIA / RAZEM
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	
MĘŻCZYŹNI	110	69	153	37	99	45	56	28	25	53	45	33	21	28	81	51	80	75	55	89	73	64	62
KOBIETY	62	43	56	20	53	22	24	17	11	21	20	14	12	15	38	30	45	33	29	52	47	28	32
OGÓŁEM BEZROBOTNI	172	112	209	57	152	67	80	45	36	74	65	47	33	43	119	81	125	108	84	141	120	92	94 / 2062
W tym DŁUGOTRWALE BEZROBOCIE	52	33	70	10	43	19	24	11	11	19	25	15	13	14	46	25	42	36	27	30	32	29	28,45 / 626
OGÓLNA LICZBA MIESZKAŃCÓW OBSZARU	2541	2424	3578	3315	2825	1748	2348	1710	1767	1919	1502	1493	1344	1970	2453	2298	2154	1859	2048	3009	2174	1741	
UDZIAŁ BEZROBOTNYCH WŚRÓD MIESZKAŃCÓW OBSZARU	6,77%	4,62%	5,84%	1,72%	5,38%	3,83%	3,41%	2,63%	2,04%	3,86%	4,33%	3,15%	2,46%	2,18%	4,85%	3,52%	5,80%	5,81%	4,10%	4,69%	5,52%	5,28%	4,17%
LICZBA OGÓŁU BEZROBOTNYCH	2062																						
UDZIAŁ BEZROBOTNYCH Z OBSZARU W OGÓLNEJ LICZBIE BEZROBOTNYCH W MIEŚCIE	8,34%	5,43%	10,14%	2,76%	7,37%	3,25%	3,88%	2,18%	1,75%	3,59%	3,15%	2,28%	1,60%	2,09%	5,77%	3,93%	6,06%	5,24%	4,07%	6,84%	5,82%	4,46%	4,55%

Źródło: Analiza własna danych, na podstawie danych UM Będzin oraz PUP Będzin.

Liczba ogółem bezrobotnych w mieście od roku 2020 maleje, gdy zanotowano dość spory wzrost. W IV kwartale roku 2022 bezrobotnych w Będzinie jest 2062 osoby, podczas gdy w latach poprzednich było to odpowiednio 2439 osób (rok 2019), 3570 osób (rok 2020) i 3124 osoby (koniec roku 2021). Jest to skutek kilku czynników – zarówno działań Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie (PUP) o charakterze aktywizacyjnym, samego rynku pracy, który w Aglomeracji funkcjonuje dobrze i tworzy nowe możliwości zatrudnienia, jak i wypadania poza statystykę części osób nie chcących podjąć zatrudnienia, mimo podejmowanych wysiłków aktywizacyjnych. Przeważające jednak są te pierwsze czynniki aktywizacyjne i rynkowe, dane PUP jak i MOPS bowiem wskazują na występowanie problemu bezrobocia strukturalnego, utrwalonego, co nieraz zmniejsza motywację do zmiany z jednej strony, a z drugiej stanowi u pracodawców czynnik doboru kadry i prowadzi do utrwalenia zjawiska.

Można domniemywać, iż tak duży i skokowy wzrost bezrobocia w 2020 r. dotyczył pandemicznego ograniczenia przepływów ludzi oraz zmniejszenia popytu na pracowników, głównie w sektorze usług, handlu itp. Znajduje to też potwierdzenie i koreluje z danymi o aktywności gospodarczej – w 2020 roku następuje znaczący spadek aktywności ekonomicznej w mieście i spadek ilości zarejestrowanych podmiotów gospodarczych – rośnie liczba zawieszonych działalności lub wyrejestrowanych (o czym więcej w analizie poświęconej gospodarce – tabela 25, str. 66).

Tabela 11. Bezrobocie – trend w mieście (lata 2019-2021).

WYSZCZEGÓLNIENIE	WG STANU NA 31 GRUDNIA					
	2019		2020		2021	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
OGÓŁEM	2439	1298	3570	1686	3124	1552
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	372	231	498	265	352	190
DO 25 ROKU ŻYCIA	187	116	314	183	240	146
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	745	265	1024	330	956	309
NIEPEŁNOSPRAWNI	160	74	194	78	231	96
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	1140	621	1474	749	1503	769
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	712	428	1136	584	984	513
SAMOTNIE WYCHOWUJĄCE CO NAJMNIEJ 1 DZIECKO DO 18 ROKU ŻYCIA	293	254	358	306	318	249

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Będzinie.

Tabele 10 i 11 pokazują, iż zjawisko bezrobocia pokrywa się geograficznie z innymi zjawiskami, jeśli idzie o poziomy kryzysowe (ponad lub poniżej średniej miejskiej). Uwidacznia tym samym pewną prawidłowość, gdzie w danych obszarach negatywne zjawiska społeczne współwystępują. Tym samym efektywne oddziaływanie na te obszary wymagać będzie zintegrowanych działań celowanych, a efektywność „działań typowych” może nie być zadowalająca.

Jednocześnie też owo pokrywanie się innych zjawisk z występowaniem przede wszystkim bezrobocia strukturalnego / długotrwałego jest dowodem na występowanie głębszych jego implikacji o charakterze społecznym. Dziedziczone wzorce zachowań prowadzą do utrwalania ich w kolejnych pokoleniach. Wskazuje to na potrzebę kierowania szczególnych działań strukturalnych, często zintegrowanych między różnymi organami publicznymi, a skierowanymi do dzieci i młodzieży.

Współwystępowanie zjawisk pokazano na przykładzie lat 2019-2022 na bazie danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Będzinie.

Tabela 12. Współwystępowanie zjawisk kryzysowych w Będzinie.

Lata	Liczba podopiecznych Ośrodka	Bezrobotni klienci	Ubóstwo	Długotrwała choroba	Niepełnosprawność	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzina niepełna	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna
2022	890	432	661	198	395	137	288	84
2021	1174	639	864	323	471	168	393	60
2020	1212	708	862	414	474	189	422	43
2019	1773	1147	1267	767	672	297	425	99
Udział procentowy zjawisk w ogólnej liczbie klientów								
2022	-	48,54%	74,27%	22,25%	44,38%	15,39%	32,36%	9,44%
2021	-	54,43%	73,59%	27,51%	40,12%	14,31%	33,48%	5,11%
2020	-	58,42%	71,12%	34,16%	39,11%	15,59%	34,82%	3,55%
2019	-	64,69%	71,46%	43,26%	37,90%	16,75%	23,97%	5,58%

Źródło: dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Będzinie.

Analiza powyższych danych pokazuje mocne korelacje bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności i bezradności życiowej, a także długotrwałej choroby.

- Bezrobocie współwystępującego wraz z ubóstwem najczęściej i jednocześnie jest najczęstszym tłem wsparcia Ośrodka. Ubóstwo jest zarówno generowane przez bezrobocie, ale i istnieje korelacja odwrotna – osoba uboga ze względu na współwystępowanie innych problemów nie wejdzie na rynek pracy
- Niepełnosprawność często wyklucza z rynku pracy, gdy występuje szereg innych barier i przeszkód do pokonania w powrocie na ścieżkę aktywności zawodowej (wykształcenie, dojazd, współistnienie chorób, zależność od osób trzecich)
- Bezradność życiowa i bezrobocie często stanowią zamknięty krąg – osoby niezaradne lub tak klasyfikowane mają istotne problemy z utrzymaniem zatrudnienia, a nawet z doszkąceniem lub nabyciem nowych kompetencji.
- Długotrwała choroba często uniemożliwia aktywność zawodową w pełnym wymiarze, dodatkowo negatywnie oddziałuje tu rachunek ekonomiczny pracodawców, którzy przewlekłe chorującego pracownika często się pozbywają.

Ubóstwo

Problem ubóstwa jest problemem wieloaspektowym. Zazwyczaj przyjmuje się, że jest to zjawisko związane z brakiem możliwości zaspokajania potrzeb, które w zbiorowości uznaje się za podstawowe. Zjawisko to wiąże się więc bezpośrednio z sytuacją materialną. Jednakowoż, same statystyki to tylko jedna strona problemu. Druga to wymykanie się statystykom i różne jej przejawy.

Ubóstwo jest niełatwym i trudno skalowalnym problemem społecznym, który diagnozowany jest tam, gdzie pracownicy socjalni albo dotrą sami i zdiagnozują problem, albo dany mieszkaniec sam wystąpi do Ośrodka z wnioskiem o pomoc. Trudno ocenić, ile osób spełniających powyższą definicję zgłasza się lub „wpada” w zakres wsparcia Ośrodka – barierą jest tu np. wstyd, bezradność ogólna w radzeniu sobie z trudną sytuacją, rzutująca na dotarcie do instytucji i złożenie wniosku o pomoc, nierzadko choroba, a także presja czy stygmatyzacja środowiska.

Ogólnie jest to największy pod względem skali problem społeczny, co pokazują powyższe dane (m.in. rysunek 4 i tabela 12). Agregacja danych na końcu podsumowania sytuacji społecznej wskaże te obszary, w których współwystępowanie ubóstwa i innych, ww. zjawisk, może świadczyć o wtórnym charakterze ubóstwa (bezrobocie, choroba, niepełnosprawność) lub łączonym (bezzadność życiowa i rodzinna).

Dane na temat kształtowania się zjawiska w latach 2019-2022 przedstawia poniższa tabela. Wyznaczono tu co prawda średnią miejską, ale porównania nie są tu miarodajnym wskaźnikiem dla zjawiska – wskazano zatem dodatkowo ulice, gdzie zjawisko występuje dłużej (strukturalnie, tu: minimum 3 lata z 4 lat analizy – dla uwypuklenia tego zjawiska kolorem czerwonym zaznaczono nazwę tej ulicy, gdzie bieda występuje właśnie przez owe minimum 3 lata). Dodatkowo, kolorem czerwonym oznaczono te wartości, które wskazują na poziom wyższy niż średnia dla miasta (wartości te podano dla lat 2019-2022 w wierszu oznaczonym na niebiesko).

Tabela 13. Ubóstwo strukturalne w Będzinie wg poszczególnych ulic i kwartałów – lata 2019-2022.

Kwartały (obszary miasta)	Nazwa ulicy	Średnia dla danej ulicy na 100 mieszkańców - rok 2022	Średnia dla danej ulicy na 100 mieszkańców – rok 2021	Średnia dla danej ulicy na 100 mieszkańców – rok 2020	Średnia dla danej ulicy na 100 mieszkańców - rok 2019
	Średnia na 100 mieszkańców w danym roku dla całego miasta	1,16036	1,50039	1,45914	2,03205
KWARTAŁ I	11-go Listopada	1,028277635	0,793650794	0,79787234	1,340482574
	Czeladzka 3-15	14,28571429	11,5942029	0	0
	Góra Zamkowa	6,25	15,38461538	15,38461538	16,66666667
	Joselewicza	5,681818182	5,555555556	6,666666667	6,741573034
	Kochanowskiego	1,234567901	1,19047619	1,149425287	1,176470588
	Modrzejowska; nieparzyste 5-67, Parzyste 4-50	5,042016807	5,411764706	6,681514477	6,535947712
	Moniuszki	13,04347826	10,25641026	0	11,62790698
	Piłsudskiego; nieparzyste 21-39, Parzyste 20-26	0,213675214	0,202020202	0,198807157	0,384615385
	Pl. K. Wielkiego	1,219512195	6,25	10,71428571	12,94117647
	Plebańska	15,87301587	16,66666667	15,71428571	26,86567164
	Podwale	13,33333333	16,03773585	21,2962963	19,64285714
	Podzamcze	0,609756098	2,994011976	2,976190476	2,366863905
	Potockiego	9,160305344	7,352941176	6,711409396	9,493670886
	Rybna	8,333333333	11,53846154	3,448275862	3,225806452
	Rybny Rynek	11,47540984	6,349206349	9,375	11,47540984
	Teatralna	11,42857143	13,33333333	13,92405063	17,56756757
	Tuwima	0	27,45098039	9,433962264	9,090909091
KWARTAŁ II	Kościuszki	2,69058296	3,719008264	5,857740586	10,23622047
	Małachowskiego	5,317769131	11,66032953	8,748481166	10,07194245
	Modrzejowska; parzyste 54-84, nieparzyste 73-97	1,200480192	1,176470588	0	2,069716776

	Piłsudskiego; nieparzyste 3-19, parzyste 2-16	2,136752137	2,222222222	0	1,923076923
	Pl. 3 Maja	6,358381503	6,741573034	5,82010582	8,673469388
	Sączewskiego	0,46728972	1,877934272	2,293577982	4,310344828
	T. Kosibowicza	1,003344482	0,974025974	1,238390093	1,176470588
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1-37a, parzyste 2-92a	6,237006237	8,964143426	0	9,594095941
	Kamienna	6,896551724	9,259259259	15,09433962	9,259259259
	Kopernika	1,226993865	0	2,366863905	3,488372093
	Krakowska; nieparzyste 3-47, parzyste 2-82	0,557103064	0,287356322	0,581395349	0,917431193
	Łąkowa	3,846153846	4,545454545	4,761904762	4,347826087
	Promyka	10,22727273	10,34482759	11,11111111	13,18681319
	Przyjaźni	0,147928994	0,873362445	0,849858357	0,568181818
	Sielecka	8,196721311	4,639175258	8,5	6,25
	Sienkiewicza	1,809954751	3,03030303	3,846153846	3,765690377
	Słoneczna	14,28571429	12,5	12,5	12,5
	Św. Brata Alberta	1,953125	3,435114504	6,593406593	7,80669145
	Wesoła	12,5	5	2,222222222	2,272727273
	Wolska	43,29268293	68,48484848	54,70588235	66,66666667
	Wyzwolenia	1,408450704	1,388888889	0	0
	Zagórska	17,64705882	16,27906977	12,24489796	15,68627451
KWARTAŁ V	J. Retingera	1,363636364	2,013422819	1,293103448	3,164556962
	Jastrzębowskiego	2,272727273	2,678571429	2,521008403	1,219512195
	Migowej	1,818181818	1,869158879	1,769911504	1,538461538
	Nadbrzeżna	2,5	2,5	0	0
	Niemcewicz	4,109589041	5,633802817	4,285714286	0
	Paderewskiego	1,111111111	1,075268817	0	2,083333333
	Słowiańska	1,408450704	2,631578947	1,315789474	1,111111111
	ul. 27 Stycznia	2,538071066	4,419889503	4,864864865	0,520833333
	ul. Małobądzka	1,307189542	1,935483871	0,3125	0,920245399
	Wspólna	0,581395349	0,571428571	0,584795322	0
	Wyspiańskiego	5,714285714	5,405405405	4,87804878	4,761904762
	Żeromskiego	1,538461538	1,492537313	2,941176471	2,777777778
KWARTAŁ VI	bp. Śmigielskiego	0,288600289	0,346020761	0,867823765	0,662690524
	Powstańców Śląskich	0,847457627	0,826446281	2,4	2,590673575
KWARTAŁ VII	Skalskiego; nieparzyste 1-9	0,149031297	0,319303338	0,112707805	0,884466556
KWARTAŁ VIII	Rewolucjonistów	0,234329233	0,456100342	0,669269381	0,607064018
KWARTAŁ IX	Narutowicza	0,27173913	0,333111259	0,518134715	0,577663671
KWARTAŁ X	Bilika	0,432900433	0,294406281	0,377358491	0,932835821
	Zwycięstwa	0,645855759	1,138716356	1,121304791	1,108870968
KWARTAŁ XI	Brzozowicka	0,655021834	0,865800866	0,900900901	1,559020045

	Wolności; nieparzyste 7-143, parzyste 4-162/162a	1,026392962	0	0,557103064	0,552486188
KWARTAŁ XII	Czeladzka	14,28571429	14,49275362	10,14492754	12
	Mieroszewskich	2,325581395	2,34375	2,34375	2,307692308
	Partyzantów	0,427350427	0,983146067	0,981767181	1,815642458
KWARTAŁ XIII	Rycerska	0,787401575	0,769230769	0,757575758	0,740740741
KWARTAŁ XIV	Grunwaldzka	0,881057269	0,858369099	0,819672131	1,214574899
	Mieszka I	0,320512821	0,310559006	0,299401198	0,293255132
	Orkana	0,99009901	1,020408163	0	5,102040816
KWARTAŁ XV	Chopina	1,923076923	1,910828025	1,973684211	1,986754967
	Kempy	1,043841336	1,455301455	1,836734694	1,204819277
	Konopnickiej	2,290076336	2,157788267	2,05026455	2,50965251
	Strzyżowicka	6,172839506	6,493506494	0	3,703703704
	Szybowcowa	4,545454545	5,555555556	5,555555556	5,555555556
	Wojska Polskiego	1,486988848	2,405498282	2,341137124	4,06779661
KWARTAŁ XVI	Asnyka	0,869565217	5,982905983	11,20689655	4,504504505
	Barlickiego	1,398601399	1,836969001	1,123595506	2,202643172
	Boleradz	1,923076923	1,941747573	1,869158879	1,904761905
	Kwiatowa	9,090909091	9,090909091	8,333333333	7,692307692
KWARTAŁ XVII	Kołątaja	3,968253968	0	0	19,26229508
	Limanowskiego	0,505050505	0,480769231	0,961538462	2,816901408
	Kilara	2,479338843	0	1,801801802	1,639344262
	Mickiewicza; nieparzyste do 89, parzyste do 64	0,738916256	0,963855422	0,715990453	0,956937799
	Miłosza	1,265822785	1,552795031	1,547987616	1,863354037
KWARTAŁ XVIII	Bory	1,646090535	1,652892562	3,643724696	1,195219124
	Dąbrowska	1,37254902	1,704545455	0,912408759	1,943462898
	Energetyczna	7,246376812	18,84057971	18,91891892	21,33333333
	Kolorowa	0,518134715	0,497512438	0,4784689	0
	Usługowa	0	9,523809524	8,333333333	9,090909091
KWARTAŁ XIX	Drzewna	1,298701299	2,739726027	1,369863014	1,333333333
	Hutnicza; nieparzyste 15-31, parzyste 18-24	6,796116505	0	0	16,98113208
	Odkrywkowa; nieparzyste 91- 173, parzyste 86-162	1,398601399	0	0	0
	Odrodzenia	3,225806452	4,035874439	4,07239819	1,363636364
	Pokoju	0,582750583	0,929152149	0,678733032	0,795454545
	Stachowe	3,333333333	3,03030303	2,857142857	2,941176471
KWARTAŁ XX	H. Kołątaja; nieparzyste 71-141, parzyste 54-58	0,297619048	3,571428571	0,862068966	0,272479564
	Koszelew	3,296703297	5,449591281	10,18276762	8,974358974
	Siemońska; nieparzyste do 21, parzyste do 12a	1,140684411	1,53256705	1,498127341	1,818181818
	Szyborskiej (d. Stalickiego)	1,374045802	0	0	1,74563591

	Żwirki i Wigury	0,238095238	0,614439324	1,593323217	1,283018868
KWARTAŁ XXI	Wajdy	0,165562914	0,323101777	1,116427432	1,116427432
	Cynkowa	1,652892562	0,536193029	2,267002519	7,371007371
	Kolejowa	0,113765643	0,335946249	0,749464668	0,521920668
	Paryska	1,834862385	3,539823009	1,709401709	0,81300813
	Stawowa	3,703703704	3,571428571	3,773584906	1,886792453
	Wiejska	1,449275362	0	3,571428571	6,481481481
KWARTAŁ XXII	Andersa	0,19193858	0,287631831	0,278551532	0,272727273
	Pileckiego	0,41958042	1,086956522	1,566579634	1,568627451

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS, grudzień 2022.

Jak wynika z powyższych danych, na połowie obszarów, w których występuje w ogóle zjawisko biedy, ma ono charakter strukturalny, przewlekły. Aż 1/3 ulic / obszarów notuje to zjawisko 4 razy z rzędu i są to ulice o wyższej średniej od ogólnomiejskiej. To te obszary uznać należy za najbardziej potrzebujące interwencji i prac społecznych, wyciągających z biedy i zadłużenia, albo – dla części populacji tych obszarów – z bezrobocia / braku kompetencji etc.

Szczegółowe informacje o ilościach podopiecznych prezentuje tabela 14, poniżej.

Tu także na czerwono zaznaczono te spośród wartości dla danych ulic, które dla zjawiska ubóstwa są wyższe od średniej dla miasta w danym roku (wartości średnie pokazano w komórkach niebieskich). Jeśli zjawisko utrzymuje się dłużej niż 2 lata, zaznaczono na czerwono również nazwę ulicy, oznaczając w ten sposób ryzyko społeczne i zagrożenie utrwalaniem w danej lokalizacji biedy i jej dziedziczenia.

Tabela 14. Szersza analiza zjawiska biedy w Będzinie w latach 2019-2022.

	Nazwa ulicy	ubóstwo 2022	liczba mieszkańców 2022	Średnia na 100 mieszkańców	ubóstwo 2021	liczba mieszkańców 2021	Średnia na 100 mieszkańców	ubóstwo 2020	liczba mieszkańców 2020	Średnia na 100 mieszkańców	ubóstwo 2019	liczba mieszkańców 2019	Średnia na 100 mieszkańców
	Kolor czerwony – utrzymująca się bieda (strukturalna)	Średnia dla miasta w roku 2022 w os. / 100 mieszkańców		1,16036	Średnia dla miasta w roku 2021 w os. / 100 mieszkańców		1,50039	Średnia dla miasta w roku 2020 w os. / 100 mieszkańców		1,45914	Średnia dla miasta w roku 2019 w os. / 100 mieszkańców		2,03205
KWARTAŁ I	11-go Listopada	4	389	1,02827763	3	378	0,79365079	3	376	0,79787234	5	373	1,34048257
	Kołatąja; parzyste 6-52; nieparzyste 55,57,57a	16	336	4,76190476	0	336	0	0	348	0	15	367	4,08719346
	Boya- Żeleńskiego	0	17	0	0	15	0	0	15	0	0	17	0
	Czeladzka 3-15	10	70	14,2857142	8	69	11,5942029	0	69	0	0	75	0
	Góra Zamkowa	1	16	6,25	2	13	15,3846153	2	13	15,3846153	2	12	16,6666666
	Górna	0	14	0	0	13	0	0	13	0	0	11	0
	Jasna	0	24	0	0	7	0	0	4	0	0	4	0
	Joselewicza	5	88	5,68181818	5	90	5,55555555	6	90	6,66666666	6	89	6,74157303
	Kamienne Schodki	0	3	0	0	2	0	0	2	0	0	2	0
	Kochanowskiego	1	81	1,23456790	1	84	1,19047619	1	87	1,14942528	1	85	1,17647058
	M. Reja	0	99	0	0	106	0	0	104	0	0	105	0
	Modrzejowska; nieparzyste 5-67, Parzyste 4-50	42	833	5,04201680	46	850	5,41176470	60	898	6,68151447	60	918	6,53594771
	Moniuszki	3	23	13,0434782	4	39	10,2564102	0	44	0	5	43	11,6279069
	Piłsudskiego; nieparzyste 21- 39, Parzyste 20-26	1	468	0,21367521	1	495	0,20202020	1	503	0,19880715	2	520	0,38461538
	Pl. K. Wielkiego	1	82	1,21951219	5	80	6,25	9	84	10,7142857	11	85	12,9411764

	Plebańska	10	63	15,8730158	11	66	16,6666666	11	70	15,7142857	18	67	26,8656716
	Podwale	14	105	13,3333333	17	106	16,0377358	23	108	21,2962963	22	112	19,6428571
	Podzamcze	1	164	0,60975609	5	167	2,99401197	5	168	2,97619047	4	169	2,36686390
	Pojdazie	0	43	0	0	43	0	0	35		0	37	0
	Potockiego	12	131	9,16030534	10	136	7,35294117	10	149	6,71140939	15	158	9,49367088
	Rybna	2	24	8,33333333	3	26	11,5846154	1	29	3,44827586	1	31	3,22580645
	Rybny Rynek	7	61	11,4754098	4	63	6,34920634	6	64	9,375	7	61	11,4754098
	Sportowa	0	10	0	0	8	0	0	6	0	0	5	0
	Teatralna	8	70	11,4285714	10	75	13,3333333	11	79	13,9240506	13	74	17,5675675
	Tuwima	0	56	0	14	51	27,4509803	5	53	9,43396226	5	55	9,09090909
	Zamkowa	0	11	0	0	11	0	0	11	0	1	11	9,09090909
	Zawale	0	92	0	0	99	0	0	103	0	6	100	6
	Zawodzie	0	0		0	0		0	0		0	0	
KWARTAŁ II	Bema	0	106	0	0	112	0	0	123	0	0	124	0
	I. Krasickiego	0	139	0	0	147	0	0	165	0	1	164	0,60975609
	Kościuszki	6	223	2,69058296	9	242	3,71900826	14	239	5,85774058	26	254	10,2362204
	Małachowskiego	41	771	5,31776913	92	789	11,6603295	72	823	8,74848116	84	834	10,0719424
	Modrzejowska; parzyste 54-84, nieparzyste 73- 97	10	833	1,20048019	10	850	1,17647058	0	898	0	19	918	2,06971677
	Piłsudskiego; nieparzyste 3-19, parzyste 2-16	10	468	2,13675213	11	495	2,22222222	0	503	0	10	520	1,92307692
	Pl. 3 Maja	11	173	6,35838153	12	178	6,74157304	11	189	5,82010582	17	196	8,67346938
	Sączewskiego	1	214	0,46728972	4	213	1,87793422	5	218	2,29357798	10	232	4,31034482
	T. Kosibowicza	3	299	1,00334482	3	308	0,9740254	4	323	1,23839009	9	765	1,17647058
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1- 37a, parzyste 2- 92a	30	481	6,23700627	45	502	8,96414346	0	529	0	52	542	9,59409591
	Cicha	0	9	0	0	9	0	0	10	0	0	11	0

Kamienna	4	58	6,89655174	5	54	9,25925929	8	53	15,0943392	5	54	9,25925929
Kopernika	2	163	1,22699385	0	164	0	4	169	2,3668639	6	172	3,48837203
Krakowska; nieparzyste 3-47, parzyste 2-82	2	359	0,55710306	1	348	0,28735632	2	344	0,58139539	3	327	0,91743113
Krakowska; nieparzyste 51- 101, parzyste od 90 wzwyż	0	359	0	0	348	0	0	344	0	0	327	0
Łąkowa	1	26	3,84615384	1	22	4,54545454	1	21	4,76190476	1	23	4,34782608
Orla	0	50	0	1	52	1,92307692	0	54	0	1	58	1,72413793
Podmiejska	0	14	0	0	14	0	0	13	0	0	13	
Promyka	9	88	10,2272727	9	87	10,3448275	10	90	11,1111111	12	91	13,1868131
Przyjaźni	1	676	0,14792899	6	687	0,87336245	6	706	0,84985835 7	4	704	8
R. Laskier	0	130	0	1	134	0,74626865	0	136	0	1		0,73529411
Robotnicza	0	11	0	0	10	0	0	11	0	0	10	0
Sielecka	15	183	8,19672131	9	194	4,63917525	17	200	8,5	13	208	6,25
Sienkiewicza	4	221	1,80995475	7	231	3,03030303	9	234	3,84615384	9	239	3,76569037
Słoneczna	2	14	14,2857142 9	2	16	12,5	2	16	12,5	2	16	12,5
Spółdzielcza	0	10	0	0	8	0	0	9	0	1	10	10
Św. Brata Alberta	5	256	1,953125	9	262	3,43511450	18	273	6,59340659	21	269	7,80669145
Wapienna	0	7	0	0	8	0	0	9	0	0	9	0
Wesoła	5	40	12,5	2	40	5	1	45	2,22222222	1	44	2,27272727
Wilcza	0	117	0	0	120	0	0	124	0	0	121	0
Wincentego Pola	0	17	0	0	17	0	0	18	0	0	18	0
Wolska	71	164	43,2926829	113	165	68,4848484	93	170	54,7058823	118	177	66,6666666
Wygodzkiego	0	15	0	0	12	0	0	12	0	0	14	0
Wyzwolenia	1	71	1,40845070	1	72	1,38888888	0	78	0	0	78	0
Zagórska	6	34	17,6470588	7	43	16,2790697	6	49	12,2448979	8	51	15,6862745
KWARTAŁ IV Brzozowa	0	68	0	0	67	0	0	69	0	0	68	0

	Dębowa	0	81	0	0	80	0	0	77	0	0	77	0
	Grabowa	0	151	0	0	151	0	0	158	0	0	164	0
	Jarzębinowa	0	92	0	0	76	0	0	80	0	0	79	0
	Jaworowa	0	87	0	0	89	0	0	87	0	0	88	0
	Jesionowa	0	344	0	0	349	0	4	352	1,13636363	0	353	0
	Kalinowa	0	117	0	0	118	0	0	123	0	0	121	0
	Kasztanowa	0	277	0	0	282	0	0	282	0	5	279	1,79211469
	Klonowa	0	237	0	0	246	0	0	253	0	2	250	0,8
	Lipowa	0	58	0	0	64	0	0	66	0	0	58	0
	Olsztynowa	0	47	0	0	45	0	0	45	0	0	50	0
	Sierżanta G. Załogi	0	419	0	0	434	0	0	449	0	0	471	0
	Skalskiego nr 8 i 10	6	3355	0,17883755	1	3445	0,02902757	13	3549	0,36630036	11	3618	0,30403537
	Topolowa	1	150	0,66666666	1	147	0,68027210	1	151	0,66225165	1	142	0,70422535
	Wierzbowa	0	133	0	0	137	0	0	135	0	0	133	0
KWARTAŁ V	Baczyńskiego	0	54	0	0	52	0	0	53	0	0	54	0
	C. K. Norwida	0	121	0	0	119	0	0	121	0	0	129	0
	J. Retingera	6	440	1,36363636	9	447	2,01342281	6	464	1,29310344	15	474	3,16455696
	Jastrzębowskię o	5	220	2,27272727	6	224	2,67857142	6	238	2,52100840	3	246	1,21951219
	Kasprzaka	0	112	0	0	112	0	0	109	0	0	105	0
	Ludowa	0	13	0	0	14	0	0	14	0	0	14	0
	Mazowieckiego	0	80	0	0	81	0	0	83	0	0	84	0
	Migowej	2	110	1,81818181	2	107	1,86915887	2	113	1,76991150	2	130	1,53846153
	Nadbrzeżna	1	40	2,5	1	40	2,5	0	42	0	0	45	0
	Nałkowskiej	0	40	0	0	40	0	0	36	0	1	37	2,70270270
	Niemcewicz	3	73	4,10958904	4	71	5,63380281	3	70	4,28571428	0	70	0
	Oleksego	0	91	0	0	98	0	0	97	0	0	107	0
	Paderewskiego	1	90	1,11111111	1	93	1,07526881	0	95	0	2	96	2,08333333

	PCK	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Piłsudskiego; nieparzyste 47- 81	0	468	0	0	495	0	0	503	0	0	520	0
	Prusa	0	55	0	0	58	0	0	59	0	0	61	0
	Reymonta	0	72	0	0	98	0	2	96	2,08333333	5	98	5,10204081
	Rolnicza	0	130	0	0	128	0	0	129	0	0	115	0
	Słowiańska	1	71	1,40845070	2	76	2,63157894	1	76	1,31578947	1	90	1,11111111
	Szkołna	0	53	0	0	55	0	0	54	0	0	50	0
	Szybowa	0	0		0	0		0	0		0	0	
	ul. 27 Stycznia	5	197	2,53807106	8	181	4,41988950	9	185	4,86486486	1	192	0,52083333
	ul. Długa	0	221	0	0	218	0	0	220	0	0	224	0
	ul. Małobądzka	4	306	1,30718954	6	310	1,93548387	1	320	0,3125	3	326	0,92024539
	Wspólna	1	172	0,58139534	1	175	0,57142857	1	171	0,58479532	0	173	0
	Wyspiańskiego	2	35	5,71428571	2	37	5,40540540	2	41	4,87804878	2	42	4,76190476
	Żeromskiego	1	65	1,53846153	1	67	1,49253731	2	68	2,94117647	2	72	2,77777777
KWARTAŁ VI	bp. Śmigielskiego	4	1386	0,28860028	5	1445	0,34602076	13	1498	0,86782376	10	1509	0,66269052
	Powstańców Śląskich	3	354	0,84745762	3	363	0,82644628	9	375	2,4	10	386	2,59067357
KWARTAŁ VII	Sznajdera	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Skalskiego; nieparzyste 1-9	5	3355	0,14903129	11	3445	0,31930333	4	3549	0,11270780	32	3618	0,88446655
KWARTAŁ VIII	Rewolucjonistów	4	1707	0,23432923	8	1754	0,45610034	12	1793	0,66926938	11	1812	0,60706401
KWARTAŁ IX	Narutowicza	4	1472	0,27173913	5	1501	0,33311125	8	1544	0,51813471	9	1558	0,57766367
	Daszyńskiego	0	298	0	0	303	0	0	313	0	2	325	0,61538461
KWARTAŁ X	Bilika	6	1386	0,43290043	3	1019	0,29440628	4	1060	0,37735849	10	1072	0,93283582
	Zwycięstwa	6	929	0,64585575	11	966	1,13871635	11	981	1,12130479	11	992	1,10887096
KWARTAŁ XI	Brzozowicka	3	458	0,65502183	4	462	0,86580086	4	444	0,90090090	7	449	1,55902004
	Namiarkowa	0	266	0	0	263	0	0	256	0	0	250	0
	Sadowa	0	41	0	0	42	0	3	43		3	40	7,5

	Gzichowska; nieparzyste 49- 109, parzyste 76- 102	0	183	0	0	190	0	0	224	0	3	252	1,19047619
	Wolności; nieparzyste 7- 143, parzyste 4- 162/162a	7	682	1,02639296	0	690	0	4	718		4	724	0,5524861
	Astrów	0	16	0	0	16	0	0	15	0	0	16	0
	Bławatków	0	45	0	0	45	0	0	44	0	0	41	0
	Jabłoniowa	0	72	0	0	74	0	0	84	0	0	78	0
	Jaśminowa	0	10	0	0	10	0	0	10	0	0	10	0
	Leśna	0	125	0	0	126	0	0	121	0	0	120	0
	Modrzewiowa	0	81	0	0	81	0	0	71	0	0	918	0
	Mostowa	0	36	0	0	35	0	0	31	0	0	73	0
	Niecała	0	34	0	0	33	0	0	32	0	0	32	0
	Polna	0	32	0	0	32	0	0	32	0	0	32	0
	Różana	0	29	0	0	30	0	0	28	0	1	30	3,33333333
	Sierakowskiego	0	7	0	0	7	0	0	7	0	0	7	0
	Spokojna	0	29	0	0	28	0	0	32	0	0	33	0
	Stokrotek	0	33	0	0	33	0	0	32	0	0	32	0
KWARTAŁ XII	Tulipanów	0	66	0	0	62	0	0	64	0	0	63	0
	Akacyjowa	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Armii Krajowej	0	33	0	0	34	0	0	33	0	0	36	0
	Jana III Sobieskiego	0	251	0	0	261	0	1	267	0,37453183	0	270	0
	Browarna	0	11	0	0	11	0	0	11	0	4	11	36,3636363
	Czeladzka	10	70	14,2857142	10	69	14,4927536	7	69	10,1449275	9	75	12
	Dworska	0	20	0	0	19	0	0	19	0	0	19	0
	Mieroszewskich	3	129	2,32558139	3	128	2,34375	3	128	2,34375	3	130	2,30769230
	Kantora- Mirskiego	0	80	0	1	79	1,26582278	1	88	1,13636363	1	92	1,0869565

	Grobla	0	23	0	0	22	0	0	21	0	1	21	4,76
	Partyzantów	3	702	0,42735042	7	712	0,98314606	7	713	0,98176718	13	716	1,81564245
	Piastowska	0	247	0	0	245	0	3	257	1,16731517	4	238	1,68067226
	Gzichowska; nieparzyste 3- 27a, parzyste 2- 58	0	183	0	0	190	0	0	224	0	0	252	0
KWARTAŁ XIII	Basztowa	0	74	0	0	76	0	0	77	0	0	79	0
	Bursztynowa	0	647	0	1	659	0,15174506	0	676	0	0	670	0
	Krośnieńska	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Paziowa	0	104	0	0	110	0	0	114	0	0	115	0
	Podgródzie	0	145	0	0	143	0	0	147	0	0	146	0
	Rycerska	1	127	0,78740157	1	130	0,76923076	1	132	0,75757575	1	135	0,74074074
	Rzeszowska	0	11	0	0	11	0	0	7	0	0	0	
	Skośna	0	38	0	0	40	0	0	41	0	0	42	0
	Turniejowa	0	223	0	0	231	0	0	243	0	0	246	0
KWARTAŁ XIV	Chrobrego	0	507	0	2	510	0,39215686	1	518	0,19305019	0	527	0
	Grunwaldzka	2	227	0,88105726	2	233	0,85836909	2	244	0,81967213	3	247	1,21457489
	Jasielska	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Królowej Jadwigi	0	266	0	0	274	0	0	245	0	0	189	0
	Mieszka I	1	312	0,32051282	1	322	0,31055900	1	334	0,29940119	1	341	0,29325513
	Orkana	1	101	0,99009901	1	98	1,02040816	0	96	0	5	98	5,10204081
	Jagiełły	0	599	0	0	600	0	0	623	0	0	645	0
KWARTAŁ XV	Chopina	3	156	1,92307692	3	157	1,91082802	3	152	1,97368421	3	151	1,98675496
	Górnica	0	62	0	3	62	4,83870967	3	62	4,83870967	0	66	0
	Kempy	5	479	1,04384133	7	481	1,45530145	9	490	1,83673469	6	498	1,20481927
	Kijowska	0	77	0	0	70	0	0	66	0	2	65	3,07692307
	Konopnickiej	33	1441	2,29007633	32	1483	2,15778826	31	1512	2,05026455	39	1554	2,50965251
	Strzyżowicka	5	81	6,17283950	5	77	6,49350649	0	84	0	3	81	3,70370370
	Szybowcowa	1	22	4,54545454	1	18	5,55555555	1	18	5,55555555	1	18	5,55555555

	Torowa	0	6	0	0	6	0	0	7	0	0	7	0
	Wojska Polskiego	4	269	1,48698884	7	291	2,40549828	7	299	2,34113712	12	295	4,06779661
	Żytunia	0	14	0	0	13	0	0	18	0	0	18	0
KWARTAŁ XVI	Asnyka	1	115	0,86956521	7	117	5,98290598	13	116	11,2068965	5	111	4,50450450
	Barlickiego	12	858	1,39860139	16	871	1,83696900	10	890	1,12359550	20	908	2,20264317
	Boleradz	2	104	1,92307692	2	103	1,94174757	2	107	1,86915887	2	105	1,90476190
	Graniczna	0	24	0	0	28	0	0	27	0	0	25	0
	Świderskiego	0	77	0	0	79	0	1	80	1,25	1	80	1,25
	Kwiatowa	1	11	9,09090909	1	11	9,09090909	1	12	8,33333333	1	13	7,69230769
	Nadgórników	0	58	0	0	62	0	0	66	0	0	61	0
	Orzeszkowej	0	53	0	0	57	0	0	55	0	0	55	0
	Piaskowa	0	139	0	0	144	0	0	141	0	0	146	0
	Przechodnia	0	22	0	1	15	6,66666666	1	17	5,88235294	1	18	5,55555555
	Matejki	0	86	0	0	88	0	0	89	0	0	89	0
	Racjonalizatorów	0	59	0	0	58	0	0	63	0	0	63	0
	Różyckiego	0	262	0	0	259	0	1	269	0,37174721	4	268	1,49253731
	Słowackiego	0	117	0	0	118	0	0	121	0	2	121	1,65289256
	Węgroda	0	21	0	0	20	0	0	21	0	0	23	0
	Willowa	0	22	0	0	18	0	0	18	0	0	18	0
	Wiśniowa	0	24	0	0	25	0	0	25	0	0	26	0
	Zagórnego	0	215	0	0	220	0	2	218	0,91743119	0	224	0
KWARTAŁ XVII	Doroty	0	48	0	1	49	2,04081632	1	48	2,08333333	1	47	2,12765957
	Hutnicza; nieparzyste do 13, parz do 14	0	103	0	10	105	9,52380952	0	106	0	0	106	0
	Kołtąta	10	252	3,96825396	0	251	0	0	244	0	47	244	19,2622950
	Limanowskiego	1	198	0,50505050	1	208	0,48076923	2	208	0,96153846	6	213	2,81690140
	Kilara	3	121	2,47933884	0	115	0	2	111	1,80180180	2	122	1,63934426

	Mickiewiczza; nieparzyste do 89, parz do 64	3	406	0,73891625	4	415	0,96385542	3	419	0,71599045	4	418	0,95693779
	Miłosza	4	316	1,26582278	5	322	1,55279503	5	323	1,54798761	6	322	1,86335403
	Okrzei	0	185	0	0	184	0	0	190	0	1	191	0,52356020
	Osiedłowa	0	52	0	0	55	0	0	52	0	0	52	0
	Osówka	0	21	0	0	20	0	0	20	0	0	20	0
	Podgórna	0	22	0	0	25	0	0	27	0	0	26	0
	Południowa	0	31	0	0	29	0	0	29	0	0	27	0
KWARTAŁ XVIII	Bory	4	243	1,64609053	4	242	1,65289256	9	247	3,64372469	3	251	1,19521912
	Dąbrowska	7	510	1,37254902	9	528	1,70454545	5	548	0,91240875	11	566	1,94346289
	Energetyczna	5	69	7,24637681	13	69	18,8405797	14	74	18,9189189	16	75	21,3333333
	Kolorowa	1	193	0,51813471	1	201	0,49751243	1	209	0,4784689	0	221	0
	Łączna	0	4	0	0	4	0	0	4	0	0	4	0
	Niepiekło	0	135	0	0	138	0	0	141	0	6	137	4,37956204
	Odkrywkowa; nieparzyste 1-83, parz 2-84	0	286	0	1	284	0,35211267 6	0	288	0	0	304	0
	Parkowa	0	54	0	0	55	0	0	58	0	0	61	0
	Podleśna	0	70	0	0	71	0	0	71	0	0	70	0
	Podłósie	2	224	0,89285714	5	228	2,19298245	6	224	2,67857142	6	229	2,62008733
	Produkcyjna	0	13	0	0	13	0	0	13	0	0	13	0
	Radosna	1	188	0,53191489	2	193	1,03626943	0	199	0	5	196	2,55102040
	Rzeczna	0	45	0	0	45	0	1	46	2,17391304	1	50	2
	Rzemieślnicza	0	24	0	0	24	0	1	24	4,16666666	1	23	4,34782608
	Gzichowska; nieparzyste 115- 125, parzyste 104-118	0	183	0	0	190	0	0	224	0	0	252	0
	Świerkowa	0	33	0	0	33	0	0	34	0	0	35	0
	Usługowa	0	20	0	2	21	9,52380952	2	24	8,33333333	2	22	9,09090909
	Drzewna	1	77	1,29870129	2	73	2,73972602	1	73	1,36986301	1	75	1,33333333

KWARTAŁ XIX	Hutnicza; nieparzyste 15-31, parz 18-24	7	103	6,79611650	0	105	0	0	106	0	18	106	16,9811320
	Jedności	0	343	0	0	345	0	6	336	1,78571428	8	335	2,38805970
	Korczaka	0	27	0	0	27	0	0	27	0	0	27	0
	Krótką	0	19	0	0	19	0	0	21	0	0	21	0
	Mickiewicza; nieparzyste 91-147, parz 78-80	0	406	0	0	415	0	0	419	0	0	418	0
	Niepodległości	0	156	0	0	158	0	0	166	0	1	167	0,59880239
	Odkrywkowa; nieparzyste 91-173, parz 86-162	4	286	1,39860139	0	223	0	0	288	0	0	304	0
	Odrodzenia	7	217	3,22580645	9	223	4,03587443	9	221	4,07239819	3	220	1,36363636
	Pokoju	5	858	0,58275058	8	861	0,92915214	6	884	0,67873303	7	880	0,79545454
	Pustkowie	0	3	0	0	3	0	0	3	0	0	3	0
	Stachowe	1	30	3,33333333	1	33	3,03030303	1	35	2,85714285	1	34	2,94117647
KWARTAŁ XX	H. Kołłątaja; nieparzyste 71-141, parzyste 54-58	1	336	0,29761904	12	336	3,57142857	3	348	0,86206896	1	367	0,27247956
	Koszelew	12	364	3,29670329	20	367	5,44959128	39	383	10,1827676	35	390	8,97435897
	ul. Podskarpie	0	495	0	0	500	0	0	498	0	0	488	0
	Siemońska; nieparzyste do 21, parzyste do 12a	3	263	1,14068441 1	4	261	1,53256705	4	267	1,49812734 1	5	275	1,81818181 8
	Szyborskiej (dawniej Stalickiego)	9	655	1,37404580	0	769	0	0	780	0	14	802	1,74563591
	Żwirki i Wigury	3	1260	0,23809528	8	1302	0,61443932	21	1318	1,59332321	17	1325	1,28301886
KWARTAŁ XXI	Wajdy	1	604	0,16556291	2	619	0,32310177	7	627	1,11642743	7	627	1,11642743
	Cynkowa	6	363	1,65289256	2	373	0,53619302	9	397	2,26700251	30	407	7,37100737
	Filtrowa	0	8	0	0	8	0	0	8	0	0	8	0

	Kolejowa	1	879	0,11376564	3	893	0,33594624	7	934	0,74946466	5	958	0,52192066
	Kręta	0	182	0	0	187	0	0	190	0	0	189	0
	Nowa	0	28	0	0	28	0	0	26	0	0	26	0
	Paryska	2	109	1,8348623	4	113	3,53982300	2	117	1,70940170	1	123	0,81300813
	Prosta	0	99	0	0	97	0	0	100	0	0	95	0
	Siemońska; nieparzyste 25- 45, parzyste 26	0	263	0	0	261	0	0	267	0	0	275	0
	Spacerowa	0	0		0	0		0	0		0	0	
	Staszica	0	24	0	0	24	0	0	25	0	0	26	0
	Stawowa	2	54	3,70370370	2	56	3,57142857	2	53	3,77358490	1	53	1,88679245
	Środkowa	0	6	0	0	6	0	0	8	0	0	7	0
	Wąska	0	8	0	0	8	0	0	11	0	0	11	0
	Wiejska	2	138	1,44927536	0	121	0	4	112	3,57142857	7	108	6,48148148
	Zaciszna	0	38	0	0	40	0	0	41	0	0	51	0
	Zielona	0	119	0	0	115	0	0	112	0	0	117	0
KWARTAŁ XXII	1 Maja; nieparzyste od 41, parz 94-120	0			0			0			0		
	Andersa	2	1042	0,19193858	3	1043	0,28763183	3	1077	0,27855153	3	1100	0,27272727
	Pileckiego	3	715	0,41958042	8	736	1,08695652 2	12	766	1,56657963	12	765	1,56862745

Opracowanie własne, na bazie danych MOPS w Będzinie, 2022.

Nieporadność życiowa

Innym zjawiskiem, które okresowo lub stale ma miejsce wśród społeczności objętej działaniami MOPS to nieporadność życiowa. Ma ona różne oblicza, często – mylnie – sprowadzana jest do życiowej niezaradności. Tymczasem może mieć ona powody skrajnie różne, od wyuczonej bezradności, po chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, całkowitą niezdolność do pracy, ze względu na zdrowie lub wiek i choroby towarzyszące.

System opieki społecznej rozróżnia czasowe i stałe powody, dla których osoby takie potrzebują wsparcia, z tego też względu rozróżnia zasiłki stałe i okresowe dla osób wymagających wsparcia.

Zgodnie z definicją Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zasiłki stałe przysługują:

1. pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku od dnia 1 stycznia 2022 r. nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie;
2. w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Z kolei zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

1. osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
2. rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy ustala się:

1. w przypadku osoby samotnie gospodarującej - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że miesięczna kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;
2. w przypadku rodziny - do wysokości różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

Okres, na jaki jest przyznawany zasiłek okresowy, ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy.

Poniżej pokazano dane w zakresie ilości świadczeń, a następnie zjawisko nieporadności na podstawie przyznawanych w roku 2021 dodatków stałych i okresowych w odniesieniu do lokalizacji w mieście. Pokazano tylko rejony, w których występują świadczeniobiorcy zasiłku okresowego i stałego.

Tabela 15. Dane na temat objętych świadczeniami w latach 2020-2021 z prognozą 2022.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2020	Rok oceny 2021	Prognoza 2022
ZASIŁEK STAŁY			
Liczba osób	326	309	233
Kwota świadczeń w złotych	1 678 877	1 522 398	1 507 056
W tym: (wiersze 3-6)			
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących			
Liczba osób	270	258	195
Kwota świadczeń w złotych	1 484 723	1 344 843	1 345 015
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie			
Liczba osób	67	56	38
Kwota świadczeń w złotych	194 154	177 555	162 041
ZASIŁEK OKRESOWY			
Liczba osób	474	438	420
Kwota świadczeń w złotych	776 580	637 755	590 000
W tym: (wiersze 9-16)			
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia			
Liczba osób	246	218	220
Kwota świadczeń w złotych	399 134	373 485	373 485
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby			
Liczba osób	24	6	5
Kwota świadczeń w złotych	13 777	5 331	5 331
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności			
Liczba osób	143	160	145
Kwota świadczeń w złotych	148 835	147 976	147 976

Źródło: sprawozdanie MOPS i dane MOPS Będzin, grudzień 2022.

Z analizy danych wynika, że liczba świadczeniobiorców objętych stałym dodatkiem maleje, jak ogólna liczba ogólnie objętych świadczeniami (patrz zestawienie – tabela 16).

Z kolei liczba dodatków okresowych maleje, ale w nieco wolniejszym tempie. Potwierdza to tezę, że wśród ich biorców nadal utrzymuje się niska zdolność do zaspokajania potrzeb życiowych we własnym zakresie, spowodowana najczęściej utratą pracy oraz niepełnosprawnością.

Tabela 16. Dane dotyczące liczby podopiecznych MOPS w Będzinie.

ROK	Liczba rodzin objętych pomocą	Liczba osób w tych rodzinach
2016	1544	3252
2017	1352	2727
2018	1218	2420
2019	1050	2006
2020	905	1654
2021	833	1348

Źródło: sprawozdanie MOPS Będzin, październik 2022.

Tabela 17. Bezradność życiowa i świadczenia udzielone przez MOPS w roku 2021.

Kwartaly (obszary miasta)	Nazwa ulicy	ILOŚĆ OSÓB	dodatek stały		ILOŚĆ OSOB	dodatek okresowy	
			Średnio spośród wszystkich	KWOTY (łącznie dla danej ulicy)		Średnio spośród wszystkich	KWOTY (łącznie dla danej ulicy)
KWARTAŁ I	al. Kołłątaja Parzyste 6-52, nie parz.55,57,57a	1	1,82%	1 290,00	2	1,26%	2 453,50
	Czeladzka 3-15				2	1,26%	3 080,67
	Joselewicza	2	3,64%	15 234,40	2	1,26%	476,00
	Modrzejowska nieparzyste 5-67, Parzyste 4-50	2	3,64%	9 675,00	13	8,18%	15 406,08
	Moniuszki				2	1,26%	2 354,57
	Piłsudskiego nieparzyste 21-39, Parz.20-26				2	1,26%	9 022,96
	Plebańska	3	5,45%	10 347,93	3	1,89%	1 233,00
	Podwale	1	1,82%	4 107,47	5	3,14%	12 508,00
	Podzamcze	1	1,82%	1 060,24			
	Potockiego	1	1,82%	7 740,00	5	3,14%	1 871,50
	Rybny Rynek	0	0,00%	0,00	3	1,89%	4 115,09
	Teatralna	1	1,82%	2 192,12	1	0,63%	2 398,50
	Tuwima	1	1,82%	1 615,60	1	0,63%	1 079,51
KWARTAŁ II	Bema				1	0,63%	87,98
	Kościuszki	1	1,82%	7 740,00	4	2,52%	11 405,70
	Małachowskiego	3	5,45%	12 825,54			
	Modrzejowska Parzyste 54-84, niepar 73-97				14	8,81%	16 465,93
	Pl. 3 Maja	2	3,64%	15 480,00	2	1,26%	252,00
	T. Kosibowicza	2	3,64%	10 267,20			
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1-37a, parzyste 2-92a				5	3,14%	6 918,30
	Kopernika	1	1,82%	2 436,88	1	0,63%	420,08
	Przyjaźni				2	1,26%	2 428,00
	Sielecka	1	1,82%	1 434,55	3	1,89%	10 310,00
	Sienkiewicza				1	0,63%	2 614,11
	Św. Brata Alberta	1	1,82%	7 740,00	2	1,26%	1 008,00
	Wolska	3	5,45%	6 865,12	10	6,29%	21 251,25
	Zagórska				1	0,63%	3 366,00
KWARTAŁ IV	Skalskiego nr 8 i 10				2	1,26%	2 206,44
KWARTAŁ V	J. Retingera	1	1,82%	7 095,00			
	Jastrzębowski	0	0,00%	0,00	1	0,63%	5 826,00
	Niemcewicz	1	1,82%	5 805,00	2	1,26%	1 500,04
	ul. 27 Stycznia				1	0,63%	413,64
	Wyspiańskiego				1	0,63%	4 314,00
KWARTAŁ VI	bp. Śmigielskiego	1	1,82%	7 740,00	1	0,63%	1 272,50
KWARTAŁ VIII	Rewolucjonistów	2	3,64%	6 549,75	3	1,89%	3 160,12
KWARTAŁ IX	Narutowicza	2	3,64%	2 100,48			
KWARTAŁ X	Zwycięstwa				3	1,89%	5 257,28
KWARTAŁ XI	Brzozowicka				1	0,63%	1 216,00
	Mieroszewskich				1	0,63%	3 659,40
	Kantora-Mirskiego	1	1,82%	7 580,16	1	0,63%	140,00
KWARTAŁ XII	Partyzantów				3	1,89%	5 588,53

KWARTAŁ XIV	Chrobrego				1	0,63%	70,24
	Grunwaldzka	1	1,82%	7 740,00	1	0,63%	224,00
	Orkana				1	0,63%	112,00
KWARTAŁ XV	Chopina	1	1,82%	5 821,92			
	Górnica				1	0,63%	142,94
	Kempy				3	1,89%	6 402,61
	Konopnickiej				5	3,14%	3 770,04
	Strzyżowicka				1	0,63%	3 567,60
	Wojaska Polskiego				1	0,63%	2 118,00
KWARTAŁ XVI	Barlickiego	2	3,64%	8 626,50	4	2,52%	10 412,00
	Boleradz				1	0,63%	1 992,00
KWARTAŁ XVII	Kołątaja	2	3,64%	4 716,72	7	4,40%	28 702,64
	Miłosza				2	1,26%	5 215,00
KWARTAŁ XVIII	Energetyczna	1	1,82%	5 821,92			
	Radosna				1	0,63%	3 079,50
KWARTAŁ XIX	Hutnicza Nieparzyste 15-31, parzyste 18-24				1	0,63%	140,00
	Odrodzenia				2	1,26%	3 286,50
	Pokoju				1	0,63%	40,00
KWARTAŁ XX	H. Kołątaja nieparzyste 71-141, parzyste 54-58				4	2,52%	16 398,44
	Koszelew	3	5,45%	9 758,46	5	3,14%	6 198,28
	Żwirki i Wigury				1	0,63%	3 810,00
KWARTAŁ XXI	Cynkowa				1	0,63%	146,96
	Stawowa	2	3,64%	2 043,84			
KWARTAŁ XXII	1 Maja Nieparzyste od 41, parzyste 94-120	6	10,91%	34 005,76	5	3,14%	6 918,30
	Pileckiego	2	3,64%	9 660,51	3	1,89%	1 783,21

Źródło: sprawozdanie MOPS, grudzień 2022. Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższych danych, zjawisko bezradności jest rozproszone w mieście. Wyjątkiem jest centrum miasta, gdzie ogniskuje się zjawisko potocznie określane mianem uzależnienia od środków z pomocy społecznej – tu przypada 38% zasiłków stałych i 39% zasiłków okresowych. Wskazuje to na konieczność przeanalizowania zmian szerszych polityk pomocowych i włączeniowych, z udziałem innych niż tylko MOPS podmiotów (Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, działające na terenie Aglomeracji Górnośląskiej fundacje).

Jeśli brać pod uwagę średnią ilość zasiłków stałych wynoszącą 3.17% dla całego zbioru, Śródmieście wypada pod tym względem niekorzystnie, notując 50% przypadków powyżej średniej dla miasta. Dla zasiłków okresowych ze średnią 1,69%, obszar centrum oraz Warpia notuje najwięcej przypadków.

Niepełnosprawność i choroby

Niepełnosprawność stanowi w 19% przypadków powód objęcia opieką pomocy społecznej podopiecznych w Będzinie, co wraz z bezradnością (również 19% wskazań) czyni są drugim / trzecim najczęściej występującym problemem społecznym u podopiecznych. Długotrwała choroba odpowiada 15% przypadków. Losowy charakter, często bez żadnego wpływu podopiecznych, połączone często z ubóstwem, związanym z brakiem możliwości podjęcia pracy nawet w niepełnym wymiarze, sprawia, że osoby te zaliczane są do kręgu szczególnie dotkniętych i pokrzywdzonych.

Osoby te, pozbawione strukturalnej pomocy państwa, skazane są na rodzinę, a gdy i ta wykazuje oznaki niedomagania, na świadczenia socjalne. Skala problemu w mieście jest wyższa od średniej w regionie (6,6%, za BDL GUS), a prezentuje ją poniższa tabela. Warto jednak zaznaczyć, że to statystyka tych, których wyłapuje i wspiera system opieki społecznej miasta.

Kolorem czerwonym zaznaczono te ulice i lata, dla których następuje przekroczenie średniej ogólnomiejskiej, czyli tam, gdzie notuje się symptomy kryzysu. Czerwony kolor oraz bold (4 lata pod rząd) pokazują utrwalenie negatywnych trendów w ww. zjawiskach.

Tabela 18. Niepełnosprawność i długotrwałe choroby jako tło problemów społecznych Będzina.

Kwartaly (obszary miasta)	Nazwa ulicy	Długotrwała choroba 2022	Niepełnosprawność 2022	liczba mieszkańców 2022	średnia ilość na 100 osób	średnia ilość na 100 osób	Długotrwała choroba 2021	Niepełnosprawność 2021	liczba mieszkańców 2021	średnia ilość na 100 osób	średnia ilość na 100 osób	Długotrwała choroba 2020	Niepełnosprawność 2020	liczba mieszkańców 2020	średnia ilość na 100 osób	średnia ilość na 100 osób	Długotrwała choroba 2019	Niepełnosprawność 2019	liczba mieszkańców 2019	średnia ilość na 100 osób	średnia ilość na 100 osób
					średnia miasta	średnia miasta				średnia miasta	średnia miasta				średnia miasta	średnia miasta				średnia miasta	średnia miasta
					0,54	0,93				0,95	1,16				1,12	1,17				1,69	1,43
KWARTAŁ I	11-go Listopada	6	5	389	1,5424	1,2853	3	2	378	0,7937	0,5291	7	6	376	1,8617	1,5957	11	7	373	2,9491	1,8767
	al. Kołłątaja Parzyste 6-52, nieparzyste 55,57,57a	1	8	336	0,2976	2,381	0	0	336	0	0	0	0	348	0	0	10	2	367	2,7248	0,545
	Boya-Żeleńskiego	0	0	17	0	0	0	0	15	0	0	0	0	15	0	0	0	0	17	0	0
	Czeladzka 3-15	1	3	70	1,4286	4,2857	4	3	69	5,7971	4,3478	0	0	69	0	0	0	0	75	0	0
	Góra Zamkowa	1	1	16	6,25	6,25	2	2	13	15,385	15,385	2	1	13	15,385	7,6923	2	0	12	16,667	0
	Górna	0	0	14	0	0	0	0	13	0	0	0	0	13	0	0	0	0	11	0	0
	Jasna	0	0	24	0	0	0	0	7	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4	0	0
	Joselewicza	0	2	88	0	2,2727	1	2	90	1,1111	2,2222	2	3	90	2,2222	3,3333	4	3	89	4,4944	3,3708
	Kamienne Schodki	0	0	3	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0
	Kochanowskiego	1	1	81	1,2346	1,2346	1	1	84	1,1905	1,1905	1	1	87	1,1494	1,1494	1	1	85	1,1765	1,1765
	M. Reja	0	0	99	0	0	0	0	106	0	0	0	0	104	0	0	0	0	105	0	0
	Modrzejowska nieparzyste 5-67, Parzyste 4-50	6	22	833	0,7203	2,6411	15	29	850	1,7647	3,4118	17	32	898	1,8931	3,5635	15	36	918	1,634	3,9216
	Moniuszki	1	0	23	4,3478	0	1	0	39	2,5641	0	1	1	44	2,2727	2,2727	2	1	43	4,6512	2,3256
	Piłsudskiego nieparzyste 21-39, Parzyste 20-26	0	1	468	0	0,2137	0	1	495	0	0,202	0	1	503	0	0,1988	2	4	520	0,3846	0,7692

	Pl. K. Wielkiego	1	5	82	1,2195	6,0976	4	5	80	5	6,25	7	6	84	8,3333	7,1429	8	8	85	9,4118	9,4118
	Plebańska	1	7	63	1,5873	11,111	5	8	66	7,5758	12,121	6	8	70	8,5714	11,429	7	7	67	10,448	10,448
	Podwale	4	4	105	3,8095	3,8095	8	5	106	7,5472	4,717	7	4	108	6,4815	3,7037	7	4	112	6,25	3,5714
	Podzamcze	0	0	164	0	0	1	1	167	0,5988	0,5988	1	3	168	0,5952	1,7857	1	1	169	0,5917	0,5917
	Pojdazie	0	0	43	0	0	1	1	43	2,3256	2,3256	0	0	35	0	0	1	0	37	2,7027	0
	Potockiego	3	5	131	2,2901	3,8168	3	6	136	2,2059	4,4118	5	8	149	3,3557	5,3691	14	12	158	8,8608	7,5949
	Rybna	2	0	24	8,3333	0	3	0	26	11,538	0	1	1	29	3,4483	3,4483	1	1	31	3,2258	3,2258
	Rybny Rynek	1	3	61	1,6393	4,918	1	3	63	1,5873	4,7619	2	3	64	3,125	4,6875	3	3	61	4,918	4,918
	Sportowa	0	0	10	0	0	0	0	8	0	0	0	0	6	0	0	1	1	5	20	20
	Teatralna	0	1	70	0	1,4286	0	1	75	0	1,3333	0	1	79	0	1,2658	1	1	74	1,3514	1,3514
	Tuwima	0	0	56	0	0	13	11	51	25,49	21,569	3	3	53	5,6604	5,6604	1	0	55	1,8182	0
	Zamkowa	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0	1	1	11	9,0909	9,0909
	Zawale	0	0	92	0	0	0	0	99	0	0	1	2	103	0,9709	1,9417	4	3	100	4	3
	Zawodzie	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
KWARTAŁ II	Bema	0	0	106	0	0	1	0	112	0,8929	0	1	0	123	0,813	0	1	0	124	0,8065	0
	I. Krasickiego	1	0	139	0,7194	0	3	1	147	2,0408	0,6803	3	1	165	1,8182	0,6061	3	3	164	1,8293	1,8293
	Kościuszki	4	5	223	1,7937	2,2422	1	2	242	0,4132	0,8264	13	13	239	5,4393	5,4393	18	17	254	7,0866	6,6929
	Małachowskiego	14	27	771	1,8158	3,5019	29	45	789	3,6755	5,7034	37	51	823	4,4957	6,1968	65	45	834	7,7938	5,3957
	Modrzejowska Parzyste 54-84, nieparzyste 73-97	5	7	833	0,6002	0,8403	10	9	850	1,1765	1,0588	0	0	898	0	0	13	17	918	1,4161	1,8519
	Piłsudskiego nieparzyste 3-19, parzyste 2-16	0	0	468	0	0	0	6	495	0	1,2121	0	5	503	0	0,994	3	9	520	0,5769	1,7308
	Pl. 3 Maja	2	2	173	1,1561	1,1561	3	3	178	1,6854	1,6854	8	6	189	4,2328	3,1746	16	7	196	8,1633	3,5714
	Sączewskiego	0	5	214	0	2,3364	1	2	213	0,4695	0,939	0	3	218	0	1,3761	8	11	232	3,4483	4,7414
	T. Kosibowicza	3	3	299	1,0033	1,0033	3	3	308	0,974	0,974	3	2	323	0,9288	0,6192	6	5	765	0,7843	0,6536
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1-37a, parzyste 2-92a	8	15	481	1,6632	3,1185	21	24	502	4,1833	4,7809	0	0	529	0	0	35	25	542	6,4576	4,6125
	Cicha	0	0	9	0	0	0	0	9	0	0			10	0	0			11	0	0
	Kamienna	0	4	58	0	6,8966	0	5	54	0	9,2593	10	14	53	18,868	26,415	5	5	54	9,2593	9,2593

Kopernika	0	3	163	0	1,8405	0	3	164	0	1,8293	0	2	169	0	1,1834	1	2	172	0,5814	1,1628
Krakowska Nieparzyste 3-47, parzyste 2-82	1	1	359	0,2786	0,2786	2	2	348	0,5747	0,5747	3	3	344	0,8721	0,8721	4	3	327	1,2232	0,9174
Krakowska Nieparzyste 51-101, parzyste od 90	0	0	359	0	0			348	0	0	0	0	344	0	0	0	0	327	0	0
Łąkowa	1	1	26	3,8462	3,8462	0	0	22	0	0	1	1	21	4,7619	4,7619	1	0	23	4,3478	0
Orla	0	0	50	0	0	1	1	52	1,9231	1,9231	1	1	54	1,8519	1,8519	1	1	58	1,7241	1,7241
Podmiejska	0	0	14	0	0	0	0	14	0	0	0	0	13	0	0			13	0	0
Promyka	3	4	88	3,4091	4,5455	5	5	87	5,7471	5,7471	9	8	90	10	8,8889	9	7	91	9,8901	7,6923
Przyjaźni	1	1	676	0,1479	0,1479	1	3	687	0,1456	0,4367	1	3	706	0,1416	0,4249	3	4	704	0,4261	0,5682
R. Laskier	0	0	130	0	0	1	1	134	0,7463	0,7463	0	1	136	0	0,7353	1	1	136	0,7353	0,7353
Robotnicza	0	0	11	0	0	0	0	10	0	0	0	0	11	0	0	0	0	10	0	0
Sielecka	0	4	183	0	2,1858	0	0	194	0	0	5	0	200	2,5	0	7	12	208	3,3654	5,7692
Sienkiewicza	3	4	221	1,3575	1,81	2	4	231	0,8658	1,7316	3	6	234	1,2821	2,5641	8	8	239	3,3473	3,3473
Słoneczna	0	2	14	0	14,286	0	2	16	0	12,5	0	2	16	0	12,5	0	2	16	0	12,5
Spółdzielcza	1	1	10	10	10	1	1	8	12,5	12,5	1	1	9	11,111	11,111	1	1	10	10	10
Św. Brata Alberta	1	2	256	0,3906	0,7813	1	3	262	0,3817	1,145	3	1	273	1,0989	0,3663	6	9	269	2,2305	3,3457
Wapienna	0	0	7	0	0	0	0	8	0	0	0	0	9	0	0	0	0	9	0	0
Wesoła	4	0	40	10	0	4	1	40	10	2,5	0	0	45	0	0	0	1	44	0	2,2727
Wilcza	0	0	117	0	0	0	0	120	0	0	1	0	124	0,8065	0	1	0	121	0,8264	0
Wincentego Pola	0	0	17	0	0	0	0	17	0	0	0	0	18	0	0	0	0	18	0	0
Wolska	16	50	164	9,7561	30,488	34	54	165	20,606	32,727	52	56	170	30,588	32,941	79	58	177	44,633	32,768
Wygodzkiego	0	0	15	0	0	0	0	12	0	0	0	0	12	0	0	0	0	14	0	0
Wyzwolenia	1	1	71	1,4085	1,4085	1	1	72	1,3889	1,3889	0	0	78	0	0	0	0	78	0	0
Zagórska	0	0	34	0	0	0	0	43	0	0	0	0	49	0	0	1	3	51	1,9608	5,8824
KWARTAŁ IV	Brzozowa	0	0	68	0	0	0	67	0	0	0	0	69	0	0	0	0	68	0	0
	Dębowa	0	0	81	0	0	0	80	0	0	0	0	77	0	0	0	0	77	0	0
	Grabowa	0	0	151	0	0	0	151	0	0	0	0	158	0	0	0	0	164	0	0
	Jarzębinowa	0	0	92	0	0	0	76	0	0	0	0	80	0	0	0	0	79	0	0
	Jaworowa	0	0	87	0	0	0	89	0	0	0	0	87	0	0	0	0	88	0	0

	Jesionowa	0	1	344	0	0,2907	0	1	349	0	0,2865	1	1	352	0,2841	0,2841	0	0	353	0	0
	Kalinowa	0	0	117	0	0	0	0	118	0	0	0	0	123	0	0	0	0	121	0	0
	Kasztanowa	0	0	277	0	0	0	0	282	0	0	0	0	282	0	0	0	0	279	0	0
	Klonowa	0	0	237	0	0	0	0	246	0	0	0	0	253	0	0	0	0	250	0	0
	Lipowa	0	0	58	0	0	0	0	64	0	0	0	0	66	0	0	0	0	58	0	0
	Olsztynowa	0	0	47	0	0	0	0	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	50	0	0
	Sierżanta G. Załogi	0	1	419	0	0,2387	0	1	434	0	0,2304	0	0	449	0	0	0	0	471	0	0
	Skalskiego nr 8 i 10	2	3	3355	0,0596	0,0894	1	0	3445	0,029	0	3	6	3549	0,0845	0,1691	10	6	3618	0,2764	0,1658
	Topolowa	0	1	150	0	0,6667	1	1	147	0,6803	0,6803	1	1	151	0,6623	0,6623	1	1	142	0,7042	0,7042
	Wierzbowa	1	0	133	0,7519	0	0	0	137	0	0	0	0	135	0	0	0	0	133	0	0
KWARTAŁ V	Baczyńskiego	0	0	54	0	0	0	0	52	0	0	0	0	53	0	0	0	0	54	0	0
	C. K. Norwida	0	1	121	0	0,8264	1	1	119	0,8403	0,8403	1	2	121	0,8264	1,6529	1	1	129	0,7752	0,7752
	J. Retingera	4	3	440	0,9091	0,6818	5	4	447	1,1186	0,8949	5	5	464	1,0776	1,0776	9	7	474	1,8987	1,4768
	Jastrzębowski	0	0	220	0	0	1	1	224	0,4464	0,4464	2	1	238	0,8403	0,4202	3	2	246	1,2195	0,813
	Kasprzaka	0	0	112	0	0	0	0	112	0	0	0	0	109	0	0	0	0	105	0	0
	Ludowa	0	0	13	0	0	0	0	14	0	0	0	0	14	0	0	0	0	14	0	0
	Mazowieckiego	0	0	80	0	0	0	0	81	0	0	0	0	83	0	0	0	0	84	0	0
	Migowej	0	0	110	0	0	0	0	107	0	0	0	0	113	0	0	0	0	130	0	0
	Nadbrzeżna	1	1	40	2,5	2,5	1	1	40	2,5	2,5	0	0	42	0	0	0	0	45	0	0
	Nałkowskiej	0	0	40	0	0	0	0	40	0	0	0	0	36	0	0	1	0	37	2,7027	0
	Niemcewicz	0	3	73	0	4,1096	0	3	71	0	4,2254	0	3	70	0	4,2857	3	3	70	4,2857	4,2857
	Oleksego	1	0	91	1,0989	0	0	0	98	0	0	0	0	97	0	0	0	0	107	0	0
	Paderewskiego		1	90	0	1,1111	1	2	93	1,0753	2,1505	0	0	95	0	0	2	4	96	2,0833	4,1667
	PCK	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	Piłsudskiego nieparzyste 47-81	0	0	468	0	0	0	0	495	0	0	0	0	503	0	0	0	0	520	0	0
	Prusa	0	0	55	0	0	0	0	58	0	0	0	0	59	0	0	0	0	61	0	0
	Reymonta	0	0	72	0	0	0	0	98	0	0	0	0	96	0	0	2	0	98	2,0408	0
	Rolnicza	0	0	130	0	0	0	0	128	0	0	0	0	129	0	0	1	0	115	0,8696	0
	Słowiańska	2	1	71	2,8169	1,4085	2	1	76	2,6316	1,3158	2	1	76	2,6316	1,3158	0	0	90	0	0
	Słowiańska	2	1									0	0				0	0			

	Szkolna	0	0	53	0	0	0	1	55	0	1,8182	0	0	54	0	0	0	0	50	0	0
	Szybowa	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	ul. 27 Stycznia	0	5	197	0	2,5381	1	8	181	0,5525	4,4199	5	7	185	2,7027	3,7838	0	0	192	0	0
	ul. Długa	0	0	221	0	0	0	0	218	0	0	0	0	220	0	0	1	1	224	0,4464	0,4464
	ul. Małobądzka	0	4	306	0	1,3072	0	5	310	0	1,6129	0	1	320	0	0,3125	1	1	326	0,3067	0,3067
	Wspólna	0	1	172	0	0,5814	0	1	175	0	0,5714	0	1	171	0	0,5848	1	1	173	0,578	0,578
	Wyspiańskiego	0	0	35	0	0	0	0	37	0	0	2	0	41	4,878	0	2	0	42	4,7619	0
	Żeromskiego	2	2	65	3,0769	3,0769	1	1	67	1,4925	1,4925	4	2	68	5,8824	2,9412	2	2	72	2,7778	2,7778
KWARTAŁ VI	bp. Śmigielskiego	3	2	1386	0,2165	0,1443	1	3	1445	0,0692	0,2076	6	5	1498	0,4005	0,3338	4	5	1509	0,2651	0,3313
	Powstańców Śląskich	0	2	354	0	0,565	1	2	363	0,2755	0,551	8	7	375	2,1333	1,8667	9	7	386	2,3316	1,8135
KWARTAŁ VII	Sznajdera	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	Skalskiego Nieparzyste 1-9	5	2	3355	0,149	0,0596	5	7	3445	0,1451	0,2032	0	0	3549	0	0	14	14	3618	0,387	0,387
KWARTAŁ VIII	Rewolucjonistów	3	2	1707	0,1757	0,1172	2	5	1754	0,114	0,2851	1	3	1793	0,0558	0,1673	1	4	1812	0,0552	0,2208
KWARTAŁ IX	Narutowicza	2	6	1472	0,1359	0,4076	6	8	1501	0,3997	0,533	9	7	1544	0,5829	0,4534	12	10	1558	0,7702	0,6418
	Daszyńskiego	0	0	298	0	0	0	0	303	0	0	0	0	313	0	0	1	0	325	0,3077	0
KWARTAŁ X	Bilika	2	1	1386	0,1443	0,0722	4	2	1019	0,3925	0,1963	2	1	1060	0,1887	0,0943	6	2	1072	0,5597	0,1866
	Zwycięstwa	9	11	929	0,9688	1,1841	10	11	966	1,0352	1,1387	9	10	981	0,9174	1,0194	12	11	992	1,2097	1,1089
KWARTAŁ XI	Brzozowicka	2	0	458	0,4367	0	4	0	462	0,8658	0	1	2	444	0,2252	0,4505	4	1	449	0,8909	0,2227
	Namiarkowa	0	0	266	0	0	0	0	263	0	0	0	0	256	0	0	0	0	250	0	0
	Sadowa	0	0	41	0	0	0	0	42	0	0	0	0	43	0	0	0	0	40	0	0
	Gzichowska nieparzyste 49-109, parzyste 76-102	0	0	183	0	0	1	1	190	0,5263	0,5263	0	0	224	0	0	2	2	252	0,7937	0,7937
	Wolności Nieparzyste 7-143, parzyste 4-162/162a	0	7	682	0	1,0264			690	0	0	0	4	718	0	0,5571	0	0	724	0	0
	Astrów	0	0	16	0	0	0	0	16	0	0	0	0	15	0	0	0	0	16	0	0
	Bławatków	0	0	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	44	0	0	0	0	41	0	0
	Jabłoniowa	0	0	72	0	0	0	0	74	0	0	1	1	84	1,1905	1,1905	0	0	78	0	0
	Jaśminowa	0	0	10	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10	0	0	0	0	10	0	0
	Leśna	0	0	125	0	0	0	0	126	0	0	0	0	121	0	0	0	0	120	0	0

	Modrzewiowa	0	0	81	0	0	0	0	81	0	0	0	0	71	0	0	0	0	918	0	0
	Mostowa	0	0	36	0	0	0	0	35	0	0	0	0	31	0	0	1	1	73	1,3699	1,3699
	Niecała	0	0	34	0	0	0	0	33	0	0	0	0	32	0	0	0	0	32	0	0
	Polna	0	0	32	0	0	0	0	32	0	0	0	0	32	0	0	0	0	32	0	0
	Różana	0	0	29	0	0	0	0	30	0	0	0	0	28	0	0	0	0	30	0	0
	Sierakowskiego	0	0	7	0	0	0	0	7	0	0	0	0	7	0	0	0	0	7	0	0
	Spokojna	0	0	29	0	0	0	0	28	0	0	0	0	32	0	0	0	0	33	0	0
	Stokrotek	0	0	33	0	0	0	0	33	0	0	0	0	32	0	0	1	0	32	3,125	0
	Tulipanów	0	0	66	0	0	0	0	62	0	0	0	0	64	0	0	0	0	63	0	0
KWARTAŁ XII	Akacyjowa	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	Armii Krajowej	0	0	33	0	0	0	0	34	0	0	0	0	33	0	0	0	0	36	0	0
	Jana III Sobieskiego	0	0	251	0	0	1	0	261	0,3831	0	2	0	267	0,7491	0	1	0	270	0,3704	0
	Browarna	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0
	Czeladzka	1	3	70	1,4286	4,2857	4	3	69	5,7971	4,3478	4	2	69	5,7971	2,8986	2	3	75	2,6667	4
	Dworska	0	0	20	0	0	0	0	19	0	0	0	0	19	0	0	0	0	19	0	0
	Mieroszewskich	0	3	129	0	2,3256	0	3	128	0	2,3438	2	3	128	1,5625	2,3438	1	0	130	0,7692	0
	Kantora-Mirskiego	0	0	80	0	0	1	0	79	1,2658	0	2	0	88	2,2727	0	1	0	92	1,087	0
	Grobla	0	0	23	0	0	0	0	22	0	0	0	0	21	0	0	0	0	21	0	0
	Partyzantów	2	2	702	0,2849	0,2849	3	2	712	0,4213	0,2809	3	1	713	0,4208	0,1403	5	3	716	0,6983	0,419
	Piastowska	0	0	247	0	0	0	1	245	0	0,4082	0	1	257	0	0,3891	0	1	238	0	0,4202
	Gzichowska nieparzyste 3-27a, parzyste 2-58	0	1	183	0	0,5464	0	0	190	0	0	0	0	224	0	0	0	0	252	0	0
KWARTAŁ XIII	Basztowa	0	0	74	0	0	0	0	76	0	0	0	0	77	0	0	0	0	79	0	0
	Bursztynowa	1	1	647	0,1546	0,1546	0	0	659	0	0	0	0	676	0	0	1	1	670	0,1493	0,1493
	Krośnierska	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	Paziowa	0	0	104	0	0	0	0	110	0	0	0	0	114	0	0	0	0	115	0	0
	Podgrodzie	0	0	145	0	0	0	0	143	0	0	0	0	147	0	0	0	0	146	0	0
	Rycerska	2	1	127	1,5748	0,7874	2	1	130	1,5385	0,7692	1	1	132	0,7576	0,7576	1	1	135	0,7407	0,7407
	Rzeszowska	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0		
	Skośna	0	0	38	0	0	0	0	40	0	0	0	0	41	0	0	0	0	42	0	0

	Turniejowa	1	0	223	0,4484	0	1	0	231	0,4329	0	1	0	243	0,4115	0	1	0	246	0,4065	0
KWARTAŁ XIV	Chrobrego	0	0	507	0	0	1	1	510	0,1961	0,1961	0	1	518	0	0,1931	2	2	527	0,3795	0,3795
	Grunwaldzka	3	3	227	1,3216	1,3216	3	3	233	1,2876	1,2876	2	3	244	0,8197	1,2295	2	3	247	0,8097	1,2146
	Jasielska	0	0	0			0	0	0			0	0	0			0	0	0		
	Królowej Jadwigi	0	0	266	0	0	0	0	274	0	0	0	0	245	0	0	0	0	189	0	0
	Mieszka I	3	3	312	0,9615	0,9615	1	1	322	0,3106	0,3106	3	3	334	0,8982	0,8982	3	2	341	0,8798	0,5865
	Orkana	1	0	101	0,9901	0	1	0	98	1,0204	0	4	3	96	4,1667	3,125	4	3	98	4,0816	3,0612
	Jagiełły	0	0	599	0	0			600	0	0	0	0	623	0	0	0	1	645	0	0,155
KWARTAŁ XV	Chopina	2	2	156	1,2821	1,2821	2	2	157	1,2739	1,2739	3	3	152	1,9737	1,9737	4	3	151	2,649	1,9868
	Górnicza	0	0	62	0	0	0	0	62	0	0	0	0	62	0	0	0	0	66	0	0
	Kempy	3	5	479	0,6263	1,0438	0	3	481	0	0,6237	3	4	490	0,6122	0,8163	4	7	498	0,8032	1,4056
	Kijowska	0	0	77	0	0	0	0	70	0	0	0	0	66	0	0	0	0	65	0	0
	Konopnickiej	6	18	1441	0,4164	1,2491	11	22	1483	0,7417	1,4835	7	9	1512	0,463	0,5952	10	11	1554	0,6435	0,7079
	Strzyżowicka	0	0	81	0	0	0	0	77	0	0	0	1	84	0	1,1905	1	1	81	1,2346	1,2346
	Szybowa	1	1	22	4,5455	4,5455	1	1	18	5,5556	5,5556	1	1	18	5,5556	5,5556	1	1	18	5,5556	5,5556
	Torowa	0	0	6	0	0	0	0	6	0	0	0	0	7	0	0	0	0	7	0	0
	Wojska Polskiego	0	0	269	0	0	0	6	291	0	2,0619	5	7	299	1,6722	2,3411	7	7	295	2,3729	2,3729
	Żytnia	0	0	14	0	0	0	0	13	0	0	0	0	18	0	0	0	0	18	0	0
KWARTAŁ XVI	Asnyka	0	0	115	0	0	0	0	117	0	0	3	2	116	2,5862	1,7241	2	2	111	1,8018	1,8018
	Barlickiego	2	4	858	0,2331	0,4662	2	4	871	0,2296	0,4592	2	2	890	0,2247	0,2247	7	7	908	0,7709	0,7709
	Boleradz	0	0	104	0	0			103	0	0	0	0	107	0	0	0	0	105	0	0
	Graniczna	0	0	24	0	0	0	0	28	0	0	0	0	27	0	0	0	0	25	0	0
	Świderskiego	0	0	77	0	0	0	0	79	0	0	0	0	80	0	0	1	0	80	1,25	0
	Kwiatowa	1	1	11	9,0909	9,0909	1	1	11	9,0909	9,0909	1	1	12	8,3333	8,3333	1	1	13	7,6923	7,6923
	Nadgórników	0	0	58	0	0	0	0	62	0	0	0	0	66	0	0	0	0	61	0	0
	Orzeszkowej	0	0	53	0	0	0	0	57	0	0	0	0	55	0	0	0	0	55	0	0
	Piaskowa	0	0	139	0	0	0	0	144	0	0	0	0	141	0	0	0	0	146	0	0
	Przechodnia	0	0	22	0	0	0	0	15	0	0	2	0	17	11,765	0	2	0	18	11,111	0
	Matejki	0	0	86	0	0	0	0	88	0	0	0	0	89	0	0	0	0	89	0	0
	Racjonalizatorów	0	0	59	0	0	0	0	58	0	0	0	0	63	0	0	0	0	63	0	0

	Różyckiego	0	0	262	0	0	0	0	259	0	0	1	1	269	0,3717	0,3717	2	2	268	0,7463	0,7463
	Słowackiego	0	0	117	0	0	0	0	118	0	0	0	0	121	0	0	2	0	121	1,6529	0
	Węgróda	0	0	21	0	0	0	0	20	0	0	0	0	21	0	0	0	0	23	0	0
	Willowa	0	0	22	0	0	0	0	18	0	0	0	0	18	0	0	0	0	18	0	0
	Wiśniowa	0	0	24	0	0	0	0	25	0	0	0	0	25	0	0	1	0	26	3,8462	0
	Zagórnego	0	0	215	0	0	0	0	220	0	0	2	2	218	0,9174	0,9174	0	0	224	0	0
KWARTAŁ XVII	Doroty	0	0	48	0	0	1	1	49	2,0408	2,0408	1	1	48	2,0833	2,0833	1	1	47	2,1277	2,1277
	Hutnicza Nieparzyste do 13, Parzyste do 14	0	0	103	0	0	7	11	105	6,6667	10,476	0	0	106	0	0	0	0	106	0	0
	Kołatąja	2	5	252	0,7937	1,9841			251	0	0	0	0	244	0	0	24	23	244	9,8361	9,4262
	Limanowskiego	0	1	198	0	0,5051	0	1	208	0	0,4808	0	1	208	0	0,4808	1	2	213	0,4695	0,939
	Kilara	0	0	121	0	0	0	0	115	0	0	0	0	111	0	0	0	0	122	0	0
	Mickiewicza nieparzyste do 89, parzyste do 64	1	1	406	0,2463	0,2463	1	2	415	0,241	0,4819	3	2	419	0,716	0,4773	5	2	418	1,1962	0,4785
	Miłosza	1	1	316	0,3165	0,3165			322	0	0	0	2	323	0	0,6192	1	2	322	0,3106	0,6211
	Okrzei	0	1	185	0	0,5405	1	2	184	0,5435	1,087	1	2	190	0,5263	1,0526	1	2	191	0,5236	1,0471
	Osiedlowa	0	0	52	0	0	0	0	55	0	0	0	0	52	0	0	0	0	52	0	0
	Osówka	0	0	21	0	0	0	0	20	0	0	0	0	20	0	0	0	0	20	0	0
	Podgórna	0	0	22	0	0	0	0	25	0	0	0	0	27	0	0	0	0	26	0	0
	Południowa	0	0	31	0	0	0	0	29	0	0	0	0	29	0	0	0	0	27	0	0
KWARTAŁ XVIII	Bory	0	0	243	0	0	0	0	242	0	0	1	0	247	0,4049	0	1	1	251	0,3984	0,3984
	Dąbrowska	1	1	510	0,1961	0,1961	1	1	528	0,1894	0,1894	4	1	548	0,7299	0,1825	12	2	566	2,1201	0,3534
	Energetyczna	0	4	69	0	5,7971	0	4	69	0	5,7971	2	5	74	2,7027	6,7568	8	8	75	10,667	10,667
	Kolorowa	1	1	193	0,5181	0,5181	1	1	201	0,4975	0,4975	1	0	209	0,4785	0	0	0	221	0	0
	Łączna	0	0	4	0	0			4	0	0	0	0	4	0	0	0	0	4	0	0
	Niepiekło	1	1	135	0,7407	0,7407	1	1	138	0,7246	0,7246	1	0	141	0,7092	0	0	0	137	0	0
	Odkrywkowa nieparzyste 1-83, parzyste 2-84	0	0	286	0	0	0	1	284	0	0,3521	0	0	288	0	0	0	0	304	0	0
	Parkowa	0	0	54	0	0			55	0	0	0	0	58	0	0	0	0	61	0	0
	Podleśna	0	0	70	0	0			71	0	0	0	0	71	0	0	0	0	70	0	0

	Podłósie	0	2	224	0	0,8929	1	3	228	0,4386	1,3158	6	2	224	2,6786	0,8929	8	3	229	3,4934	1,31
	Produkcyjna	0	0	13	0	0			13	0	0	0	0	13	0	0	0	0	13	0	0
	Radosna	1	1	188	0,5319	0,5319	1	1	193	0,5181	0,5181	0	0	199	0	0	1	1	196	0,5102	0,5102
	Rzeczna	0	0	45	0	0	0	0	45	0	0	0	0	46	0	0	0	0	50	0	0
	Rzemieśnicza	0	0	24	0	0	0	0	24	0	0	1	1	24	4,1667	4,1667	1	1	23	4,3478	4,3478
	Gzichowska nieparzyste 115-125, parzyste 104-118	0	0	183	0	0	0	0	190	0	0	1	1	224	0,4464	0,4464	1	1	252	0,3968	0,3968
	Świerkowa	0	0	33	0	0	0	0	33	0	0	0	0	34	0	0			35	0	0
	Usługowa	0	0	20	0	0	0	0	21	0	0	0	0	24	0	0	0	1	22	0	4,5455
KWARTAŁ XIX	Drzewna	0	0	77	0	0	0	0	73	0	0	0	0	73	0	0	0	0	75	0	0
	Hutnicza Nieparzyste 15-31, parzyste 18-24	4	4	103	3,8835	3,8835	0	0	105	0	0	0	0	106	0	0	14	7	106	13,208	6,6038
	Jedności	0	0	343	0	0	0	0	345	0	0	4	0	336	1,1905	0	3	0	335	0,8955	0
	Korczaka	0	0	27	0	0	0	0	27	0	0	0	0	27	0	0	0	1	27	0	3,7037
	Krótką	0	0	19	0	0	0	0	19	0	0	0	0	21	0	0	0	0	21	0	0
	Mickiewicza nieparzyste 91-147, parzyste 78-80	0	0	406	0	0	0	0	415	0	0	0	0	419	0	0	0	0	418	0	0
	Niepodległości	0	0	156	0	0	0	0	158	0	0	1	0	166	0,6024	0	1	0	167	0,5988	0
	Odkrywkowa nieparzyste 91-173, parzyste 86-162	3	1	286	1,049	0,3497	0	0	223	0	0	0	0	288	0	0	0	0	304	0	0
	Odrodzenia	4	7	217	1,8433	3,2258	8	6	223	3,5874	2,6906	5	6	221	2,2624	2,7149	5	8	220	2,2727	3,6364
	Pokoju	1	5	858	0,1166	0,5828	2	7	861	0,2323	0,813	13	12	884	1,4706	1,3575	16	13	880	1,8182	1,4773
	Pustkowie	0	0	3	0	0			3	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3	0	0
KWARTAŁ XX	Stachowe	0	1	30	0	3,3333	0	1	33	0	3,0303	0	1	35	0	2,8571	0	1	34	0	2,9412
	H. Kołłątaja ieparzyste 71-141, parzyste 54-58	0	0	336	0	0	6	9	336	1,7857	2,6786	3	2	348	0,8621	0,5747	1	0	367	0,2725	0
	Koszelew	2	8	364	0,5495	2,1978	4	0	367	1,0899	0	4	20	383	1,0444	5,2219	14	15	390	3,5897	3,8462
	ul.Podskarpie	0	0	495	0	0	0	0	500	0	0	0	0	498	0	0	0	0	488	0	0
	Siemońska Nieparzyste do 21, parzyste do 12a	0	3	263	0	1,1407	1	4	261	0,3831	1,5326	1	4	267	0,3745	1,4981	5	4	275	1,8182	1,4545

	Stalickiego	1	3	655	0,1527	0,458	0	0	769	0	0	0	0	780	0	0	6	3	802	0,7481	0,3741
	Żwirki i Wigury	1	8	1260	0,0794	0,6349	2	11	1302	0,1536	0,8449	8	10	1318	0,607	0,7587	13	9	1325	0,9811	0,6792
KWARTAŁ XXI	Wajdy	1	1	604	0,1656	0,1656	2	2	619	0,3231	0,3231	2	2	627	0,319	0,319	2	1	627	0,319	0,1595
	Cynkowa	1	3	363	0,2755	0,8264	0	0	373	0	0	7	0	397	1,7632	0	14	17	407	3,4398	4,1769
	Filtrowa	0	0	8	0	0	0	0	8	0	0	0	0	8	0	0	0	0	8	0	0
	Kolejowa	1	1	879	0,1138	0,1138	1	2	893	0,112	0,224	1	3	934	0,1071	0,3212	5	8	958	0,5219	0,8351
	Kręta	0	0	182	0	0	0	0	187	0	0	0	0	190	0	0	0	0	189	0	0
	Nowa	0	0	28	0	0	0	0	28	0	0	0	0	26	0	0	0	0	26	0	0
	Paryska	0	1	109	0	0,9174	0	1	113	0	0,885	0	0	117	0	0	2	2	123	1,626	1,626
	Prosta	0	0	99	0	0	0	0	97	0	0	0	0	100	0	0	0	0	95	0	0
	Siemońska Nieparz 25-45, parzyste od 26	0	0	263	0	0	0	0	261	0	0	0	0	267	0	0	0	0	275	0	0
	Spacerowa																				
	Staszica	0	0	24	0	0	1	0	24	4,1667	0	0	0	25	0	0	0	0	26	0	0
	Stawowa	1	2	54	1,8519	3,7037	1	2	56	1,7857	3,5714	2	2	53	3,7736	3,7736	0	1	53	0	1,8868
	Środkowa	0	0	6	0	0	0	0	6	0	0	0	0	8	0	0	0	0	7	0	0
	Wąska	0	0	8	0	0	0	0	8	0	0	0	0	11	0	0	0	0	11	0	0
	Wiejska	0	0	138	0	0	0	0	121	0	0	1	3	112	0,8929	2,6786	4	6	108	3,7037	5,5556
	Zaciszna	0	0	38	0	0	0	0	40	0	0	0	0	41	0	0	0	0	51	0	0
	Zielona	0	0	119	0	0	1	0	115	0,8696	0	0	0	112	0	0	0	0	117	0	0
KWARTAŁ XXII	1 Maja Nieparzyste od 41, parzyste 94-120	0	0	b.d.			0	0	b.d.			0	0	b.d.			0	0	b.d.		
	Andersa	0	3	1042	0	0,2879	0	4	1043	0	0,3835	0	0	1077	0	0	4	3	1100	0,3636	0,2727
	Pileckiego	2	5	715	0,2797	0,6993	4	6	736	0,5435	0,8152	5	5	766	0,6527	0,6527	8	7	765	1,0458	0,915

Źródło: dane MOPS i WSO UM Będzin, 2022.. Opracowanie własne.

Tabela pokazuje, że najczęściej problem niepełnosprawności i długotrwałej choroby, prowadzące do nieporadności ekonomicznej, występuje w kwartałach I, II, III, V oraz XIX. W kwartałach I, II, III i V jest też najwięcej utrwalonych trendów w zakresie ww. zjawisk.

Uzależnienia i przemoc domowa

Z danych MOPS oraz UM Będzin, w ramach którego działa Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA), wyłania się obraz, gdzie problemy rodzin nakładają się z problemem alkoholowym oraz przemocą na tym tle.

Największa ilość przypadków problem alkoholizmu samego podopiecznego lub problem alkoholowy w rodzinie, występuje w kwartałach I, II, III oraz – w mniejszym stopniu – w kwartale XVIII. Z kolei Komisja najwięcej orzeczeń wydała dla I, II, III oraz XV i XX. Z kolei najwięcej zgłoszeń odnośnie przemocy notuje kwartał XX, ale również kwartały I, II, III przewijają się w statystykach miejskich.

Poniższa tabela pokazuje tylko ulice, na których w roku 2021 wystąpił jeden z problemów na tle alkoholowym, na czerwono wskazując najbardziej krytyczne miejsca.

Tabela 19. Przemoc domowa i problem alkoholowy w kwartałach miasta Będzina w roku 2021.

Kwartały (obszary miasta)	Nazwa ulicy	Alkoholizm 2021 -podopieczni MOPS	Przemoc w rodzinie na tle alkoholowym i innym 2021	Liczba osób nadużywających alkoholu zgłoszona do MKRPA	Liczba osób skierowanych przez MKRPA na przymusowe leczenie
KWARTAŁ I	11-go Listopada			1	1
	Czeladzka 3-15	1	0		
	Joselewicza	1	0		
	Modrzejowska 5-67, 4-50	1	0	5	2
	Moniuszki			2	
	Piłsudskiego nieparzyste 21-39, Parzyste 20-26	1	0		
	Plebańska	2	0		
	Podzamcze	1	0	1	
	Potockiego	1	2	2	
	Rybny Rynek	1	0		
	Tuwima	1	1	1	
KWARTAŁ II	Bema			1	
	I. Krasickiego			2	
	Kościuszki	1	0		1
	Małachowskiego	8	4	3	3
	Modrzejowska Parzyste 54-84, nieparzyste 73-97	2	0		
	Piłsudskiego 3-19, 2-16	5	0		
	Pl. 3 Maja			1	
	Sączewskiego			2	
	T. Kosibowicza			1	
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1-37a, parzyste 2-92a	4	0	2	
	Kielecka			1	1
	Promyka	5	1		
	Przyjaźni	1	2	1	1
	Sielecka	0	2	1	
	Sienkiewicza	0	0		1

	Św. Brata Alberta	0	4	1	
	Wolska	22	0	2	1
KWARTAŁ IV	Jarzębinowa			1	
	Kasztanowa				1
	Lipowa				1
	Sierżanta G. Załogi				1
	Skalskiego nr 8 i 10			3	1
	Topolowa	1	0		
KWARTAŁ V	C. K. Norwida	0	0		1
	J. Retingera	2	6		
	Kasprzaka			2	
	Ludowa			1	
	Nadbrzeżna			1	
	Oleksego				
	Paderewskiego			1	
	PCK			2	
KWARTAŁ VI	ul. Małobądzka	1	0		
	bp. Śmigielskiego	1	0	2	
KWARTAŁ VII	Skalskiego 1-9			6	2
KWARTAŁ VIII	Rewolucjonistów				1
KWARTAŁ IX	Narutowicza	1	0	1	1
KWARTAŁ X	Bilika	1	0	2	
	Zwycięstwa			2	1
KWARTAŁ XI	Brzozowicka	2	0		
	Sadowa			1	
	Gzichowska nieparzyste 49-109, parzyste 76-102			1	
KWARTAŁ XII	Browarna			1	
	Czeladzka	1	0		
	Partyzantów	3	5		1
	Piastowska			1	
KWARTAŁ XIII	Bursztynowa			1	
	Paziowa			1	
	Rycerska			1	
KWARTAŁ XIV	Chrobrego	1	0		
	Grunwaldzka			2	1
	Orkana				1
	Jagiełły			1	
KWARTAŁ XV	Kempy	0	3	3	2
	Kijowska			1	
	Konopnickiej	0	1	4	3
	Strzyżowicka				
	Szybowcowa	1	0		
KWARTAŁ XVI	Barlickiego			2	
	Świderskiego			1	
	Kwiatowa	1	0		
	Nadgórników			1	

	Matejki			1	
KWARTAŁ XVII	Hutnicza Nieparzyste do 13, Parzyste do 14	1	0	1	
	Limanowskiego			1	
	Miłosza	1	0		
	Wolności 177-309, 164-392			2	
KWARTAŁ XVIII	Dąbrowska	3	0	2	
	Energetyczna	4	0	2	2
	Odkrywkowa 1-83, 2-84	1	0		
	Podłósie			1	
	Radosna				1
KWARTAŁ XIX	Jedności				1
	Odrodzenia	5	0	1	
	Pokoju			2	
	Stachowe			1	
KWARTAŁ XX	H. Kołłątaja nieparzyste 71-141, parzyste 54-58	2	0	1	1
	Koszelew	0	5	2	2
	Siemońska Nieparzyste do 21, parzyste do 12a	0	3	3	
	Stalickiego			5	2
	Żwirki i Wigury			2	1
KWARTAŁ XXI	Cynkowa			1	
	Kolejowa	2	0	1	2
	Prosta			2	
KWARTAŁ XXII	Andersa	1	0	2	1

Źródło: UM Będzin, MOPS w Będzinie, grudzień 2022.

Edukacja

Ze względu na organizację systemu szkolnego, tę sferę analizować można jedynie w zakresie obecnie przeprowadzanego egzaminu ósmoklasisty, kończącego szkołę podstawową. Porównywanie danych na wyższym poziomie, ponadpodstawowym, jest w przypadku Będzina niezasadne – miasto jako organ nie prowadzi szkół zawodowych ani średnich, nie ma tu rejonizacji i obwodów szkolnych, zatem i brak powiązania lokalizacji szkoły (średniej) z miejscem zamieszkania młodzieży (zarówno na terenie, jak i poza obszarem miasta).

Wyniki poszczególnych szkół pokazują, jakie rezultaty w nauce notują uczniowie pochodzący z danego rejonu szkolnego. W roku szkolnym 2021/2022 **egzamin ósmoklasisty** został przeprowadzony po raz czwarty. Jego organizacja wynika z art. 44zs-44zza ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty.

Miasto Będzin w roku szkolnym 2021/2022 prowadziło 10 szkół podstawowych:

Centrum: kwartały I i II Szkoła Podstawowa nr 10 im. Armii Krajowej, ul. Sportowa 2

Małobądz: kwartał V Szkoła Podstawowa nr 1 im. Adama Mickiewicza, ul. Szkolna 3

Ksawera: kwartały XX i XXI Szkoła Podstawowa nr 4 im. Stanisława Staszica, ul. Szymborskiej 1

Warpie: **kwartały III i XXII** Szkoła Podstawowa nr 8 im. Jana Pawła II, ul. Orla 4

Syberka: **kwartały VI, VII, VIII, IX, X**

Szkoła Podstawowa nr 11 im. Władysława Broniewskiego, ul. Władysława Broniewskiego 12 (VI, IX, X)

Szkoła Podstawowa nr 13 im. Huberta Wagnera, ul. Rewolucjonistów 18 (VII, VIII)

Os. Zamkowe (Gzichów): **kwartały IV, XI, XII, XIII, XIV**

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Króla Kazimierza Wielkiego, ul. Wolności 51

Łagisza: **kwartały XVIII i XIX**

Szkoła Podstawowa nr 9 im. Noblistów Polskich, ul. Jedności 38

Grodziec: **kwartały XV, XVI, XVII**

Szkoła Podstawowa nr 3 im. Kornela Makuszyńskiego, ul. Hugona Kołłątaja 63 (XVI, XVII)

Szkoła Podstawowa nr 6 im. Marii Konopnickiej, ul. Marii Konopnickiej 13 (XV)

SP11 na Syberce skupia większość oddziałów integracyjnych, z kolei we wszystkich szkołach miejskich uczy się 224 uczniów z Ukrainy, a w przedszkolach 66.

Tabela 20. Placówki edukacyjne miasta – szkoły podstawowe

Nazwa szkoły	Adres	Szkoła (obszar)	Rejon szkoły
Szkoła Podstawowa nr 1	ul. Szkolna 3	V	Ulice obszaru IV i V (w większości)
Szkoła Podstawowa nr 2	ul. Wolności 51	XI	Ulice obszaru XI, XII, XIII, XIV (w całości)
Szkoła Podstawowa nr 3	ul. Kołłątaja 63	XVII	Ulice obszaru XVI, XVII (w większości – 5 ulic z SP6)
Szkoła Podstawowa nr 4	ul. Szymborskiej 1	XX	Ulice obszaru XX, XXI (w całości)
Szkoła Podstawowa nr 6	ul. Konopnickiej 13	XV	Ulice obszaru XV (w całości) oraz 5 ulic w XVI
Szkoła Podstawowa nr 8	ul. Orla 4	III	Ulice obszaru III i XXII (w całości)
Szkoła Podstawowa nr 9	ul. Jedności 38	XIX	Ulice obszaru XVIII i XIX (w całości)
Szkoła Podstawowa nr 10	ul. Sportowa 2	I	Ulice obszaru I i II (w całości)
Szkoła Podstawowa nr 11	ul. Broniewskiego 12	V	Ulice obszaru VI, X (w całości) oraz część V (część 8 ulic)
Szkoła Podstawowa nr 13	ul. Rewolucjonistów 18	VIII	Ulice obszaru VII, VIII i IX (w całości)

Źródło: UM Będzin

Tabela 21. Bilans edukacyjny z lat 2019-2022.

SP1	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	73	63	64	56	73	69	76	100	73	79	87	98
2021	56	63	67	67	56	52	48	24	56	78	90	96
2020	39	66,41	X	X	39	49,28	X	X	39	58,77	X	X
2019	55	63,67	X	X	55	49,07	X	X	55	74,25	X	X
SP2	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	81	62	67	71	81	67	76	92	81	82	91	100
2021	67	64	62	60	67	55	56	44	67	81	89	98
2020	38	67,68	X	X	38	58,34	X	X	37	76,05	X	X
2019	61	70,49	X	X	61	51,97	X	X	60	75,22	X	X
SP3	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	48	52	55	49	48	53	56	16	45	70	80	100
2021	27	57	56	73	27	43	48	12	27	71	80	76
2020	33	57,64	X	X	33	42,82	X	X	32	54,06	X	X
2019	24	58,08	X	X	24	44,71	X	X	22	44,82	X	X
SP4	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	40	48	51	47	40	53	52	92	40	67	75	75
2021	36	50	55	27	36	36	28	20	36	58	59	76
2020	37	61,3	X	X	37	41,73	X	X	34	56,44	X	X
2019	30	54,6	X	X	30	33,93	X	X	30	48,53	X	X

SP6	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	36	57	60	62	36	41	36	20	34	54	52	33
2021	26	49	48	42	26	29	24	24	26	60	61	89
2020	21	43,14	X	X	21	27,57	X	X	21	46,86	X	X
2019	24	57,83	X	X	24	31,96	X	X	24	56,21	X	X
SP8	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	41	59	62	80	41	49	36	20	41	64	67	60
2021	56	49	53	22	56	44	38	20	55	63	69	100
2020	35	51,77	X	X	35	38,46	X	X	35	46,29	X	X
2019	32	52,69	X	X	32	36,59	X	X	32	49	X	X
SP9	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	68	62	62	56	68	50	44	12	68	70	81	98
2021	56	49	53	22	56	44	38	20	55	63	69	100
2020	32	55,56	X	X	32	38,31	X	X	32	57,56	X	X
2019	45	58,98	X	X	45	37,98	X	X	45	61,07	X	X
SP10	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	60	49	55	58	60	35	22	12	59	52	58	16
2021	45	49	51	62	45	30	24	16	46	53	48	18
2020	54	47,85	X	X	54	36,39	X	X	55	40,4	X	X
2019	48	42,83	X	X	48	26,67	X	X	48	36,9	X	X
SP11	język polski				matematyka				język angielski			
	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	43	48	47	44	43	39	36	20	43	52	47	13
2021	32	54	58	58	32	29	24	24	32	58	57	95
2020	28	56,14	X	X	28	36,57	X	X	28	52,61	X	X
2019	29	57,93	X	X	29	36,79	X	X	29	52,45	X	X
SP13	język polski				matematyka				język angielski			

	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)	liczba zdających	wynik średni (%)	mediana (%)	modalna (%)
2022	112	60	63	67	112	54	48	84	112	75	81	100
2021	86	65	69	69	86	53	56	60	85	76	84	98
2020	68	60,47	X	X	68	45,87	X	X	69	61,97	X	X
2019	100	59,86	X	X	100	37,33	X	X	100	63,63	X	X
Średnia miejska	język polski				matematyka				język angielski			
2022	56,22				50,91				66,55			
2021	54,79				41,50				66,06			
2020	56,80				41,53				55,10			
2019	57,70				38,70				56,21			

Źródło: dane UM Będzin.

Dane pochodzą z UM Będzin. Na ich tle można stwierdzić, iż w szkołach podstawowych nr 6, 8, 9, 10, 11 występują wyniki poniżej średniej. Tym samym można przyjąć, że **poniżej średniej edukacyjnej mieszczą się następujące rejony / kwartały miasta: I, II, III, V (cz.), VI, X, XV, XVI (cz.), XVIII, XIX, XXII**, czyli ok. połowy kwartałów miasta.

Aktywność obywatelska

Aktywność obywatelską na potrzeby niniejszego opracowania określono poprzez skalę uczestnictwa w obowiązkach obywatelskich. Tu będzie to frekwencja wyborcza. Dla zobrazowania skali negatywnej braku aktywności obywatelskiej, posłużono się przykładem ostatnich ogólnopolskich wyborów prezydenckich z roku 2020, gdzie zanotowano w skali kraju nadzwyczaj wysoką frekwencję.

Tabela 22. Aktywność obywatelska – frekwencja w ogólnopolskich wyborach prezydenckich 2020.

Numer obwodu	Siedziba lokalu / Komisji wyborczej dla danego obwodu	ulice	Rejon właściwy dla danego obwodu	dzielnica	Liczba wyborców uprawnionych	Liczba kart ważnych	Frekwencja i średnia dla Będzina 63,96%
1	Szkoła Podstawowa nr 11, ul. Broniewskiego 12	Ignacego Paderewskiego, Jadwigi Migowej, Józefa Oleksego, Józefa Retingera, Marcina Kasprzaka, PCK, Tadeusza Mazowieckiego, Władysława Broniewskiego, Wojciecha Jastrzębowski.	V	Małobądz	1138	701	61,60%
2	Przedszkole Miejskie nr 5, ul. Zwycięstwa 21	dr. Adama Bilika, Zwycięstwa.	X	Syberka	1729	1052	60,84%
3	Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury, ul. Powstańców Śląskich 1	bp. Adama Śmigielskiego, Powstańców Śląskich.	VI	Syberka	1569	999	63,67%

4	Szkoła Podstawowa nr 13, ul. Rewolucjonistów 18	Rewolucjonistów.	VIII	Syberka	1492	1019	68,30%
5	Szkoła Podstawowa nr 13, ul. Rewolucjonistów 18,	Gabriela Narutowicza, Ignacego Daszyńskiego	IX	Syberka	1522	1059	69,58%
6	Przedszkole Miejskie nr 13, ul. Stanisława Skalskiego 4	Stanisława Skalskiego nr 1, nr 2, nr 4, nr 8, nr 10.	IV	Gzichów	1572	1021	64,95%
7	Przedszkole Miejskie nr 13, ul. Stanisława Skalskiego 4	Rafała Sznajdera, Stanisława Skalskiego nr 3, nr 5, nr 7, nr 9.	VII	Syberka	1438	957	66,55%
8	Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 3	Brzozowa, Cisowa, Dębowa, Grabowa, Jarzębinowa, Jaworowa, Jesionowa, Józefa Piłsudskiego od nr 47 do końca ulicy, Kalinowa, Kasztanowa, Klonowa, Lipowa, Olszynowa, Rondo Jana Pawła II, sierż. Grzegorza Załogi, Sosnowa, Topolowa, Wierzbowa	IV	Gzichów	1711	1226	71,65%
9	Szkoła Podstawowa nr 1, ul. Szkolna 3	27 Stycznia, Bolesława Prusa, Cypriana Kamila Norwida, Długa, Juliana Ursyna Niemcewicza, Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Ludowa, Małobądzka, Nadbrzeźna, Rolnicza, Słowiańska, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego, Szkolna, Szybowa, Władysława Reymonta, Wspólna, Zośi Nałkowskiej.	V	Małobądz	1407	968	68,80%
10	Centrum Usług Senioralnych w Będzinie, ul. 1 - Maja 2/41	1 Maja nieparzyste od nr 1 do nr 37A i dalej do skrzyżowania z Krakowską i parzyste od nr 2 do nr 92A i dalej do skrzyżowania z Krakowską, Henryka Sienkiewicza, Kazimierza Promyka, Krakowska nieparzyste od nr 3 do nr 47 i dalej do skrzyżowania z 1 Maja i parzyste od nr 2 do nr 82 i dalej do skrzyżowania z 1 Maja, Mikołaja Kopernika, plac Bohaterów Getta Będzińskiego, Robotnicza, Rutki Laskier, Sielecka, Słoneczna, Spółdzielcza, Stanisława Wygodzkiego, św. Brata Alberta, Wapienna, Wesoła, Wilcza, Wincentego Pola, Wyzwolenia, Zagórska.	III	Warpie	1699	989	58,21%
11	Ośrodek Kultury, ul. Stanisława Małachowskiego 43	Ignacego Bereski, Jana Sączewskiego, Modrzejowska nieparzyste od nr 73 do końca ulicy i parzyste od nr 54 do końca ulicy, plac 3 Maja, plac kard. Jean-Marie Lustigera, plac Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej, Stanisława Małachowskiego.	II	Śródmieście	1478	758	51,29%
12	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Będzinie, ul. 11 Listopada 3	11 Listopada, dr. Tadeusza Kosibowicza, Ignacego Krasickiego, Józefa Bema, Józefa Piłsudskiego od nr 2 do nr 19, T. Kościuszki	I	Śródmieście	1110	668	60,18%
13	Szkoła Podstawowa nr 10, ul. Sportowa 2	Berka Joselewicza, Czeladzka od nr 3 do nr 15, Góra Zamkowa, Ignacego Potockiego, Jasna, Józefa Piłsudskiego od nr 20 do nr 46, Kamienne Schodki, Modrzejowska nieparzyste od nr 5 do nr 67 i parzyste od nr 4 do nr 52, plac Kazimierza Wielkiego, plac prof. Włodzimierza Wójcika, Plebańska, Podjazie, Podwale, rondo Unii Europejskiej, Rybna, Rybny Rynek, Sportowa, Stanisława Moniuszki, Zamkowa, Zawale, Zawodzie.	I	Śródmieście	1060	554	52,26%

14	II Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Teatralna 5	aleja Hugona Kołłątaja parzyste do nr 52 i nieparzyste do nr 57A, Górna, Jana Kochanowskiego, Juliana Tuwima, Mikołaja Reja, plac ks. prał. Mieczysława Zawadzkiego, Podzamcze, Tadeusza Boya-Żeleńskiego, Teatralna.	I	Śródmieście	627	349	55,66%
15	Szkoła Podstawowa nr 8, ul. Orla 4	Cicha, Józefa Cieszkowskiego, Kamienna, Kielecka, Krakowska nieparzyste od skrzyżowania z 1 Maja i od nr 53 do końca ulicy i parzyste od skrzyżowania z 1 Maja i od nr 90 do końca ulicy, Łąkowa, Orla, Podmiejska, Wolska.	III	Warpie	847	550	64,94%
16	Przedszkole Miejskie nr 10, ul. Kielecka 11	1 Maja nieparzyste od skrzyżowania z Krakowską i od nr 41 do końca ulicy i parzyste od skrzyżowania z Krakowską i od nr 94 do końca ulicy, gen. Andersa, Przyjaźni, rtm. Witolda Pileckiego.	XXII	Warpie	2091	1421	67,96%
17	Szkoła Podstawowa nr 6, ul. Marii Konopnickiej 13	Górnicza, Kijowska, M.Konopnickiej, Rodzinna, Stanisława Kempy, Strzyżowicka, Szybowcowa, Torowa, Wojska Polskiego, Żytnia.	XV	Grodziec	2144	1240	57,84%
18	Szkoła Podstawowa nr 3, ul. H. Kołłątaja 63	Adama Mickiewicza, Bolesława Limanowskiego, Czesława Miłosza, Hugona Kołłątaja, Hutnicza, Osiedłowa, Osówka, Podgórna, Południowa, Poprzeczna, Romualda Traugutta, Stefana Okrzei, Walerego Wróblewskiego, Wojciecha Kilara.	XVII	Grodziec	1727	1140	66,01%
19	Filia Ośrodka Kultury, plac Skarbińskich 1	Adama Asnyka, Boleradz, Doroty, Elizy Orzeszkowej, Fryderyka Chopina, Graniczna, Jana Matejki, Juliusza Słowackiego, Kwiatowa, Ludomira Różyckiego, mjr. Bolesława Zagórnego, Nadgórników, Norberta Barlickiego, Piaskowa, plac Skarbińskich, prof. Jana Świderskiego, Przechodnia, Racjonalizatorów, Węgroda, Willowa, Wiśniowa, Wolności od nr 164 do końca ulicy	VI	Syberka	2397	1491	62,20%
20	Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Wolności 51	Astrów, Bławatków, Jabłoniowa, Jaśminowa, Leśna, Modrzewiowa, Mostowa, Namiarkowa, Niecała, Różana, Sadowa, Stokrotek, Tulipanów, Wrzosowa	XI	Gzichów	673	500	74,29%
21	Szkoła Podstawowa nr 9 Hala Sportowa, ul. Jedności 38	Dąbrowska nieparzyste do nr 161 i parzyste do nr 196, Drzewna, Energetyczna, Gzichowska parzyste od nr 104 do końca ulicy i nieparzyste od nr 115 do końca ulicy, Janusza Korczaka, Jedności, Kolorowa, Krótka, Niepodległości, Odkrywkowa, Odrodzenia, Ogrodowa, Parkowa, Pokoju, Pustkowie, Radosna, Stachowe, Świerkowa.	XIX	Łągisza	2499	1554	62,18%
22	Przedszkole Miejskie nr 11, ul. Podłósie 10,	Bory, Dąbrowska nieparzyste od nr 163 do końca ulicy i parzyste od nr 198 do końca ulicy, łączna, Niepiekło, Podleśna, Podłósie, Produkcyjna, Rieczna, Rzemieślnicza, Usługowa.	XVIII	Łągisza	817	533	65,24%
23	Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Wolności 51	Akacjowa, Armii Krajowej, Bolesława Chrobrego, Czeladzka od nr 28 do końca ulicy, Grunwaldzka, Jana III Sobieskiego, Jasielska, Królowej Jadwigi, Mieszka I, Piastowska, Turniejowa, Władysława Jagiełły, Władysława Orkana.	XII	Gzichów	2284	1646	72,07%

24	Szkoła Podstawowa nr 2, ul. Wolności 51	Basztowa, Browarna, Brzozowicka nieparzyste do nr 47 i parzyste do nr 52E, Bursztynowa, Dworska, Grobla, Gzichowska nieparzyste od nr 1 do nr 109 i parzyste od nr 2 do nr 102, Krośnieńska, Mariana Kantora Mirskiego, Mieroszewskich, Partyzantów, Paziowa, Podgrodzie, Polna, Rycerska, Rzeszowska, Skośna, Spokojna, Wolności do nr 162A, Zygmunta Sierakowskiego	XIII	Gzichów	2225	1540	69,21%
25	Szkoła Podstawowa nr 4 Hala Sportowa, ul. Wiślawy Szymborskiej 1	aleja Hugona Kołłątaja parzyste od nr 54 do końca ulicy i nieparzyste od nr 71 do końca ulicy, Andrzeja Wajdy, Cynkowa, Koszelew, Podkarpie, Spacerowa, Wiślawy Szymborskiej.	XXI	Ksawera	2115	1265	59,81%
26	GPW S. A. Stacja Uzdatniania Wody Będzin, ul. Siemońska 45, 42-500 Będzin	Brzozowicka nieparzyste od nr 49 do końca ulicy i parzyste od nr 54 do końca ulicy, Kręta, Nowa, Prosta, Siemońska od linii kolejowej i od nr 25 do końca ulicy, Wiejska, Zacisza, Zielona.	XXI	Ksawera	752	541	71,94%
27	Szkoła Podstawowa nr 4 Hala Sportowa, ul. Szymborskiej 1	Filtrowa, Kolejowa, Paryska, Siemońska od nr 1 do nr 21 i dalej do linii kolejowej, Stanisława Staszica, Stawowa, Środkowa, Wąska, Żwirki i Wigury.	XXI	Ksawera	2267	1425	62,86%
28	Dom Pomocy Społecznej, ul. Fryderyka Chopina 1	Dom Pomocy Społecznej przy ul. Fryderyka Chopina 1 i przy ul. Adama Mickiewicza 2	VII i XV	Syberka / Grodziec	51	31	60,78%

Źródło: UM Będzin, 2022.

W świetle ww. danych, Ksawera, część Grodzca, Łagisza, Syberka, Śródmieście oraz Warpie wykazują negatywne skutki transformacji – społeczność tych obszarów jest mniej aktywna na tle średniej miejskiej (63,96%). Są to kwartały I (od 52,26% do 60,18%), II (51,29%), III (58,21%), V (61,60%), VI (63,20-63,67%), X (60,84%), XV (57,84%), XIX (62,18%) i XXI (59,81%).

Dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji oraz kultury

Obszar miasta jest nierównomiernie pokryty infrastrukturą sportu i rekreacji. Z poniższej tabeli wynika, że część obszarów nie posiada jej w ogóle.

Najczęściej infrastruktura towarzyszy obiektom miejskim, ale pojawia się też inna, wolnostojąca. Osobną kategorią infrastruktury rekreacji, sportu i turystyki miejskiej stanowią obiekty znajdujące się w parkach oraz powiększająca się liczba placów i stref zabaw. Te zlokalizowane są w otoczeniu zwartej zabudowy, w pobliżu gęstej zabudowy lub osiedli.

Poniższe zestawienie pokazuje, że o ile infrastruktura sportowa nie jest rozłożona równomiernie, to tereny rekreacji i zielone (wskazano tylko najważniejsze i / lub tereny urządzone w formie parków) są w mieście rozlokowane w sposób pozwalający na rekreację niemal w każdej części miasta.

Obszary Ksawery i Gzichowa wykazują największe deficyty w zakresie rekreacji.

Tabela 23. Infrastruktura oraz tereny sportu i rekreacji w Będzinie – pokrycie obszaru miasta.

Rejon	Dzielnica	Rodzaj placówki sportowej / lokalizacja infrastruktury sportu i rekreacji											
I	Śródmieście	SP 10 - boisko do piłki nożnej, sala gimnastyczna	CKZiU - boisko wielofunkcyjne; duża i mała sala gimnastyczna	II LO - boisko wielofunkcyjne; sala gimnastyczna	III LO - boisko wielofunkcyjne; sala gimnastyczna, skocznia w dal	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy - sala gimnastyczna	Stadion piłkarsko-atletyczny; Boisko do piłki nożnej 2x małe, 1x duże, 2 boiska do piłki plażowej, boisko do koszykówki	Hala sportowa ARENA	Skate park	Podwójne korty tenisowe otwarte - 2x miasto, 1 x Hotel Cumulus	Lodowisko sezonowe plenerowe	2 x siłownia zewnętrzna	Dolina rzeki Przemszy, bulwary nadrzeczne oraz Góra Zamkowa – obszar odpoczynku i rekreacji
II	Śródmieście	brak						Plac 3 Maja		Nieuporządkowane tereny zielone – skwer wzdłuż linii kolejowej za zabudową ul. Małachowskiego			
III	Warpie	SP 8 – boisko do koszykówki, boisko do piłki ręcznej, boisko do piłki nożnej; sala gimnastyczna, prosta bieżnia	I LO – boisko do piłki siatkowej i koszykówki; boisko do piłki nożnej; sala gimnastyczna (z mini ścianką wspinaczkową)								Freak Park	Wodny Plac Zabaw i Park Warpie – strefa aktywności rodzinnej	park Krakowska wraz z infrastrukturą rekreacji
IV	Gzichów	brak											
V	Małobądz	SP 1 – boisko do siatkówki; boisko do koszykówki; boisko do piłki nożnej; sala gimnastyczna; bieżnia prosta	SP 11 – boisko wielofunkcyjne (koszykówka + siatkówka); boisko (piłka ręczna + streetball); sala gimnastyczna, bieżnia prosta										
VI	Syberka	pump track										Strefa aktywności rodzinnej w Parku Syberka	park Syberka wraz z placem zabaw
VII	Syberka	brak											park Przyjaźni Polsko – Węgierskiej

VIII	Syberka	SP 13 – boisko wielofunkcyjne ; boisko do piłki nożnej, boisko do piłki ręcznej; sala gimnastyczna duża i mała, bieżnia prosta											park przy ul. Rewolucjonistów
IX	Syberka	brak											
X	Syberka	brak											
XI	Gzichów	SP 2 – boisko do siatkówki plażowej (2 szt.), boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki sala gimnastyczna, rzutnia do pchnięcia kulą, bieżnia prosta									park Małpi Gaj wraz z infrastrukturą sportowo-rekreacyjną	park przy Pałacu Mieroszewskich	Brzozowica - plaża miejska, boiska plenerowe, urządzenia sportowe, siłownia zewnętrzna
XII	Gzichów	brak											
XIII	Gzichów	Siłownia zewnętrzna											
XIV	Gzichów										Strefa aktywności rodzinnej na osiedlu Zamkowym		
XV	Grodziec	SP 6 – sala gimnastyczna; boisko wielofunkcyjne ; bieżnia prosta	RKS Grodziec boisko do piłki nożnej (2x)	Siłownia zewnętrzna	Siłownia zewnętrzna						Strefa aktywności rodzinnej ul. Konopnickiej	Góra św. Doroty	Park Kamionka z punktem widokowym
XVI	Grodziec	Siłownia zewnętrzna	Siłownia zewnętrzna	Siłownia zewnętrzna									
XVII	Grodziec	SP 3 – sala gimnastyczna; boisko wielofunkcyjne ; boisko do piłki ręcznej	Klub Jeździecki AMIGO	Infrastruktura siłowni, tyrolki, ścianki wspinaczkowej Parku Rozkówka							teren zielony przy filii Ośrodka Kultury w Grodźcu	Park Ciechanowskich	park Rozkówka x rozbudowany m programem rekreacji i sportu oraz amfiteatrem

XVIII	Łagisza	ŁKS Łagisza – boisko do piłki nożnej	Boisko do streetballa; boisko do piłki plażowej	Siłownia zewnętrzna	Siłownia zewnętrzna								
XIX	Łagisza	SP 9 – hala sportowa; obiekt lekkoatletyczny; sala gimnastyczna; boisko do piłki nożnej, boisko do koszykówki	Siłownia zewnętrzna									Strefa aktywności rodzinnej ul. Pokoju	Las Grodziecki
XX	Ksawera	SP 4 – hala sportowa; sala gimnastyczna, boisko wielofunkcyjne; bieżnia prosta	Kryta pływalnia	Siłownia zewnętrzna									Strefa aktywności rodzinnej ul. Żwirki i Wigury
XXI	Ksawera	brak											
XXII	Warpie	brak											

Źródło: Opracowanie własne na bazie materiałów UM Będzin.

Nierównomierny rozkład infrastruktury uwidacznia się ewidentnie. Obszary II, IV, VII, XII, XXI i XXII nie posiadają żadnej istotnej infrastruktury sportu i rekreacji. Należy przeanalizować potrzeby miejskie i kierować środki na wybrane obszary deficytowe. Nie ma deficytu natomiast w zakresie infrastruktury sportowej przyszkolnej. Jednym z kierunków działania miasta winno być wzmocnienie zieleni i terenów otwartych pod kątem pełnienia funkcji rekreacyjnych, ale z poszanowaniem ich integralnej funkcji biologicznej / ekosystemowej. Alternatywą są parki kieszonkowe, skwery i inne miejsca ogniskujące ruch / miejsca spotkań.

Dostęp do kultury gwarantują w mieście: Muzeum Zagłębia (obejmujące cztery obiekty: XIV – wieczny zamek, Pałac Mieroszewskich z początku XVIII w., Dom Modlitwy „Mizarachi” oraz będzińskie podziemia), Teatr Dzieci Zagłębia, Ośrodek Kultury, Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna (wraz z filiami), a także Powiatowy Młodzieżowy Dom Kultury, a w mniejszym zakresie Będziński Uniwersytet III Wieku (BUTW). W dziedzinie kultury infrastruktura jest zdecydowanie najbardziej skoncentrowana w centrum (rejon I – Zamek z podziemiami, Biblioteka Główna i Filia nr 3, BUTW, Ośrodek Kultury, Teatr Dzieci Zagłębia, kino Nowość, Mizarachi), inne rejony zaopatrzone w infrastrukturę kultury to: Syberka (VI), Gzichów (Pałac i filia MiPBP – rejony XII, XIII), Grodziec (Filia OK i biblioteki – XVI), Łagisza (2 filie biblioteki- XVIII), Warpie (filia MiPBP – XXII) czy Ksawera – filia (rejon XX).

Reszta rejonów nie posiada na swoim terenie infrastruktury kultury., co jednak nie skazuje ich mieszkańców na brak dostępu.

Gospodarka – analiza obszarów w ujęciu działalności gospodarczej

Ostatnie lata pokazują, iż spada ilość aktywnych podmiotów gospodarczych (zarejestrowanych w CEiDG). Składa się na to wiele czynników o charakterze mikroekonomicznym, lokalnym, ale przede wszystkim przyczyną są tu zjawiska makro, takie jak inflacja, ryzyka branżowe, koszty mediów itd. Stąd dopiero badania ankietowe są w stanie wykazać, czy np. określone czynniki zależą od miasta, czy też nie, ewentualnie jakie kroki podjąć, by wyrejestrowanych podmiotów było jak najmniej.

Poniższe tabele pokazują negatywny trend odnoszący się do aktywności i przedsiębiorczości – tu, dla roku 2021. Rozpoczynający się kryzys gospodarczy, zahamowanie akcji kredytowej, wysoka cena pieniądza / inflacja, pandemia, niekorzystne zmiany podatkowe dla przedsiębiorców (tzw. Polski Ład), a następnie wzrost cen nośników energii i wojna w Ukrainie, to wszystko powoduje, że przedsiębiorcy podejmują decyzję o zamknięciu swojego biznesu lub jego zawieszeniu.

W ujęciu trendu pokazuje to tabela poniżej, zaś kolejna odnosi się już do poszczególnych ulic i kwartałów. Suma aktywności z ostatnich lat nadal jest dodatnia, ale w poszczególnych obszarach należy zidentyfikować w badaniach ankietowych bariery i problemy, tak by późniejsza polityka rewitalizacji / transformacji odpowiadała właściwie na oczekiwania przedsiębiorców.

Tabela 24. Działalność gospodarcza w Będzinie – saldo bilansu nowych MSP.

	2022 (11.2022r.)	2021	2020	2019	SUMA
ZAŁOŻONO	130	152	187	319	788
ZAKOŃCZONO	153	154	133	239	679
BILANS	-23	-2	54	80	109

Opracowanie własne na podstawie danych UM Będzin.

Dla ulic w poszczególnych kwartałach pokazano statystykę w tabeli nr 25. Ostatnia kolumna pokazuje % aktywnych przedsiębiorstw, wyrażony ilorazem działających firm do wszystkich MSP w mieście. Średnia wartość dla miasta wynosi 58,37%. Natomiast wynik poniżej średniej wskazują na stagnację lokalnego rynku i gospodarki w danym rejonie / ulicy. Gorszy od średniej wynik zaznaczono w ostatniej kolumnie poprzez kolor czerwony.

Na 6012 MSP zarejestrowanych w mieście, w roku 2021 aż 2643 podmioty zawiesiły lub wyrejestrowały swoją działalność, co stanowi niemal 42% wszystkich podmiotów gospodarczych. Świadczy to o kryzysie ekonomicznym miasta i jego poszczególnych obszarów.

Praktycznie każda z dzielnic miasta posiada takie rejon, gdzie spadek liczby MSP w ostatnim czasie jest znaczący. Dopiero analiza średniej „przeżywalności” MSP w danym rejonie wskazuje, które obszary są powyżej, a które poniżej średniej miejskiej. Mniejsza przeżywalność MSP, co wskazuje na słabość ekonomiczną obszaru, obserwowana jest w obszarach I, II, III, IV, VIII, X, XIII, XV, XIX. Największe ubytki ilościowo odnotowują z kolei obszary I, II, III, IV, V, XI, XV, XVIII, XIX i XX.

Pogłębiona analiza potrzeb i czynników tzw. *economic stress* powinna odpowiedzieć na pytanie, jakie kierunki interwencji obrać, celem zwiększenia ich żywotności.

Tabela 25. Aktywność gospodarcza w Będzinie w podziale na kwartały i ulice.

Kwartały (obszary miasta)	Nazwa ulicy	Liczba działających podmiotów gospodarczych	Liczba wszystkich podmiotów gospodarczych (aktywne + wykreślone)	zawieszone lub zamknięte w roku 2021	% aktywnych podmiotów / relacja względem średniej 58,37%	Średni ubytek ilości MSP (ilość firm wyrejestrowanych / ilość MSP ogółem)
KWARTAŁ I	11-go Listopada	61	92	31	66,30%	33,80
	al. Kołłątaja Parzyste 6-52, nieparzyste 55,57,57a	11	14	3	78,57%	
	Boya-Żeleńskiego	0	1	1	0,00%	
	Czeladzka 3-15	8	15	7	53,33%	
	Góra Zamkowa	3	3	0	100,00%	
	Górna	2	7	5	28,57%	
	Jasna	17	24	7	70,83%	
	Joselewicza	0	4	4	0,00%	
	Kamienne Schodki	0	0	0	0,00%	
	Kochanowskiego	3	7	4	42,86%	
	M. Reja	7	13	6	53,85%	
	Modrzejowska nieparzyste 5-67, Parzyste 4-50	88	88	0	100,00%	
	Moniuszki	0	2	2	0,00%	
	Piłsudskiego nieparzyste 21-39, Parzyste 20-26	6	8	2	75,00%	
	Pl. K. Wielkiego	6	10	4	60,00%	
	Plebańska	1	3	2	33,33%	
	Podwale	6	14	8	42,86%	
	Podzamcze	11	29	18	37,93%	
	Podjazie	5	8	3	62,50%	
	Potockiego	2	2	0	100,00%	
	Rybna	7	12	5	58,33%	
	Rybny Rynek	3	4	1	75,00%	
	Sportowa	4	14	10	28,57%	
	Teatralna	9	20	11	45,00%	
	Tuwima	3	4	1	75,00%	
	Zamkowa	5	6	1	83,33%	
	Zawale	15	23	8	65,22%	
	Zawodzie	1	2	1	50,00%	
KWARTAŁ II	Bema	9	21	12	42,86%	49,31%
	I. Krasickiego	7	14	7	50,00%	
	Kościuszki	46	80	34	57,50%	
	Małachowskiego	88	189	101	46,56%	
	Modrzejowska Parzyste 54- 84, nieparzyste 73-97	33	78	45	42,31%	
	Piłsudskiego nieparzyste 3- 19, parzyste 2-16	19	25	6	76,00%	
	Pl. 3 Maja	2	8	6	25,00%	
	Sączewskiego	8	9	1	88,89%	
	T. Kosibowicza	9	12	3	75,00%	
KWARTAŁ III	1 – go Maja nieparzyste 1- 37a, parzyste 2-92a	40	109	69	36,70%	50,83%
	Cicha	2	4	2	50,00%	
	Kamienna	6	9	3	66,67%	
	Kopernika	2	4	2	50,00%	

	Krakowska Nieparzyste 3-47, parzyste 2-82	7	18	11	38,89%	
	Krakowska Nieparzyste 53-101, parzyste od 90	23	33	10	69,70%	
	Kielecka	25	53	28	47,17%	
	Łąkowa	2	3	1	66,67%	
	Orla	5	12	7	41,67%	
	Podmiejska	0	1	1	0,00%	
	Promyka	7	12	5	58,33%	
	Przyjaźni	23	61	38	37,70%	
	R. Laskier	14	14	0	100,00%	
	Robotnicza	4	8	4	50,00%	
	Sielecka	31	57	26	54,39%	
	Sienkiewicza	13	30	17	43,33%	
	Słoneczna	1	2	1	50,00%	
	Spółdzielcza	0	1	1	0,00%	
	Św. Brata Alberta	9	19	10	47,37%	
	Wapienna	0	1	1	0,00%	
	Wesoła	2	3	1	66,67%	
	Wilcza	14	32	18	43,75%	
	Wincentego Pola	2	5	3	40,00%	
	Wolska	14	19	5	73,68%	
	Wygodzkiego	2	2	0	100,00%	
	Wyzwolenia	6	18	12	33,33%	
	Zagórska	41	70	29	58,57%	
KWARTAŁ IV	Brzozowa	6	10	4	60,00%	45,13%
	Dębowa	13	18	5	72,22%	
	Grabowa	14	21	7	66,67%	
	Jarzębinowa	7	15	8	46,67%	
	Jaworowa	6	11	5	54,55%	
	Jesionowa	22	43	21	51,16%	
	Kalinowa	7	12	5	58,33%	
	Kasztanowa	14	30	16	46,67%	
	Klonowa	8	24	16	33,33%	
	Lipowa	3	3	0	100,00%	
	Olszynowa	5	7	2	71,43%	
	Sierżanta G. Załogi	18	36	18	50,00%	
	Skalskiego nr 8 i 10	22	30	8	73,33%	
	Topolowa	12	20	8	60,00%	
	Wierzbowa	12	28	16	42,86%	
KWARTAŁ V	Baczyńskiego	2	2	0	100,00%	40,10%
	C. K. Norwida	9	14	5	64,29%	
	J. Retingera	10	13	3	76,92%	
	Jastrzębowski	5	8	3	62,50%	
	Kasprzaka	6	14	8	42,86%	
	Ludowa	2	4	2	50,00%	
	Mazowieckiego	5	5	0	100,00%	
	Migowej	4	4	0	100,00%	
	Nadbrzeżna	6	10	4	60,00%	
	Nałkowskiej	2	4	2	50,00%	
	Niemcewicz	1	4	3	25,00%	
	Oleksego	5	5	0	100,00%	
	Paderewskiego	9	9	0	100,00%	
	PCK	1	1	0	100,00%	

	Piłsudskiego 47-81	2	2	0	100,00%	
	Prusa	7	7	0	100,00%	
	Reymonta	4	7	3	57,14%	
	Rolnicza	9	16	7	56,25%	
	Słowiańska	13	27	14	48,15%	
	Szkolna	9	11	2	81,82%	
	Szybowa	0	0	0		
	27-ego Stycznia	36	36	0	100,00%	
	Długa	23	46	23	50,00%	
	Małobądzka	56	118	62	47,46%	
	Wspólna	16	34	18	47,06%	
	Wyspiańskiego	3	4	1	75,00%	
	Żeromskiego	3	9	6	33,33%	
KWARTAŁ VI	bp. Śmigielskiego	48	70	22	68,57%	38,78%
	Powstańców Śląskich	12	28	16	42,86%	
KWARTAŁ VII	Sznajdera	17	21	4	80,95%	20,24%
	Skalskiego Nieparzyste 1-9	50	63	13	79,37%	
KWARTAŁ VIII	Revolucjonistów	86	197	111	43,65%	56,35%
KWARTAŁ IX	Narutowicza	44	64	20	68,75%	27,27%
	Daszyńskiego	20	24	4	83,33%	
KWARTAŁ X	Bilika	11	23	12	47,83%	56,11%
	Zwycięstwa	68	157	89	43,31%	
KWARTAŁ XI	Brzozowicka	69	106	37	65,09%	30,36%
	Namiarkowa	37	59	22	62,71%	
	Sadowa	3	6	3	50,00%	
	Gzichowska nieparzyste 49-109, parzyste 76-102	5	6	1	83,33%	
	Wolności Nieparzyste 7-143, parzyste 4-162/162a	47	82	35	57,32%	
	Astrów	1	3	2	33,33%	
	Bławatków	8	11	3	72,73%	
	Jabłoniowa	13	19	6	68,42%	
	Jaśminowa	3	3	0	100,00%	
	Leśna	10	14	4	71,43%	
	Modrzewiowa	10	17	7	58,82%	
	Mostowa	6	9	3	66,67%	
	Niecała	4	7	3	57,14%	
	Polna	4	6	2	66,67%	
	Różana	4	9	5	44,44%	
	Sierakowskiego	0	0	0		
	Spokojna	2	8	6	25,00%	
	Stokrotek	2	5	3	40,00%	
	Tulipanów	5	8	3	62,50%	
KWARTAŁ XII	Akacyjowa	0	0	0		39,24%
	Armii Krajowej	4	6	2	66,67%	
	Jana III Sobieskiego	21	29	8	72,41%	
	Browarna	0	0	0		
	Czeladzka od numeru 28 do numeru 2 i 3	1	6	5	16,67%	
	Dworska	0	0	0		
	Mieroszewskich	10	11	1	90,91%	
	Kantora-Mirskiego	11	13	2	84,62%	
	Grobla	4	7	3	57,14%	
	Partyzantów	55	104	49	52,88%	

	Piastowska	32	52	20	61,54%	
	Gzichowska nieparzyste 3-27a, parzyste 2-58	6	9	3	66,67%	
KWARTAŁ XIII	Basztowa	2	9	7	22,22%	50,45%
	Bursztynowa	54	102	48	52,94%	
	Krośnieńska	5	5	0	100,00%	
	Paziowa	5	18	13	27,78%	
	Podgrodzie	13	23	10	56,52%	
	Rycerska	12	23	11	52,17%	
	Rzeszowska	1	2	1	50,00%	
	Skośna	5	7	2	71,43%	
	Turniejowa	12	31	19	38,71%	
KWARTAŁ XIV	Chrobrego	33	58	25	56,90%	42,86%
	Grunwaldzka	16	32	16	50,00%	
	Jasielska	0	0	0		
	Królowej Jadwigi	28	50	22	56,00%	
	Mieszka I	28	51	23	54,90%	
	Orkana	7	9	2	77,78%	
	Jagiełły	44	73	29	60,27%	
KWARTAŁ XV	Chopina	6	8	2	75,00%	56,25%
	Górnica	3	4	1	75,00%	
	Kempy	22	37	15	59,46%	
	Kijowska	4	8	4	50,00%	
	Konopnickiej	29	70	41	41,43%	
	Strzyżowicka	6	14	8	42,86%	
	Szybowcowa	4	7	3	57,14%	
	Torowa	1	1	0	100,00%	
	Wojska Polskiego	28	88	60	31,82%	
KWARTAŁ XVI	Żytunia	2	3	1	66,67%	34,48%
	Asnyka	6	9	3	66,67%	
	Barlickiego	27	30	3	90,00%	
	Boleradz	9	15	6	60,00%	
	Graniczna	3	3	0	100,00%	
	Świderskiego	5	6	1	83,33%	
	Kwiatowa	0	0	0		
	Nadgórników	2	5	3	40,00%	
	Orzeszkowej	1	5	4	20,00%	
	Piaskowa	11	16	5	68,75%	
	Przechodnia	1	1	0	100,00%	
	Matejki	1	2	1	50,00%	
	Racjonalizatorów	7	10	3	70,00%	
	Różyckiego	15	29	14	51,72%	
	Słowackiego	3	8	5	37,50%	
	Węgróda	3	4	1	75,00%	
	Willowa	1	6	5	16,67%	
	Wiśniowa	0	3	3	0,00%	
	Zagórnego	19	22	3	86,36%	
KWARTAŁ XVII	Doroty	3	5	2	60,00%	39,45%
	Hutnicza					
	Nieparzyste do 13, Parzyste do 14	2	4	2	50,00%	
	Kołatąja Hugona	0	0	0		
	Limanowskiego	9	20	11	45,00%	
	Kilara	10	13	3	76,92%	

	Mickiewicza nieparzyste do 89, parzyste do 64	42	70	28	60,00%	
	Miłosza	25	27	2	92,59%	
	Okrzei	10	17	7	58,82%	
	Osiedlowa	2	5	3	40,00%	
	Osówka	5	7	2	71,43%	
	Podgórna	2	3	1	66,67%	
	Południowa	2	3	1	66,67%	
	Poprzeczna	2	2	0	100,00%	
	Traugutta	10	26	16	38,46%	
	Wolności Nieparzyste 177-309, parzyste 164-392	43	73	30	58,90%	
	Wróblewskiego	8	14	6	57,14%	
KWARTAŁ XVIII	Bory	21	38	17	55,26%	43,90%
	Dąbrowska	54	115	61	46,96%	
	Energetyczna	9	16	7	56,25%	
	Kolorowa	6	15	9	40,00%	
	Łączna	2	3	1	66,67%	
	Niepiekło	10	15	5	66,67%	
	Odkrywkowa nieparzyste 1-83, parzyste 2-84	11	20	9	55,00%	
	Parkowa	5	9	4	55,56%	
	Podleśna	5	7	2	71,43%	
	Podłósie	18	28	10	64,29%	
	Produkcyjna	5	7	2	71,43%	
	Radosna	7	16	9	43,75%	
	Rzeczna	3	5	2	60,00%	
	Rzemieślnicza	4	11	7	36,36%	
	Gzichowska nieparzyste 115-125, parzyste 104-118	20	23	3	86,96%	
	Świerkowa	4	5	1	80,00%	
	Usługowa	9	11	2	81,82%	
KWARTAŁ XIX	Drzewna	4	13	9	30,77%	50,64%
	Hutnicza Nieparzyste 15-31, parzyste 18-24	1	6	5	16,67%	
	Jedności	30	55	25	54,55%	
	Korczaka	0	1	1	0,00%	
	Krótką	1	3	2	33,33%	
	Mickiewicza nieparzyste 91-147, parzyste 78-80	5	8	3	62,50%	
	Niepodległości	15	27	12	55,56%	
	Odkrywkowa nieparzyste 91-173, parzyste 86-162	15	27	12	55,56%	
	Odrodzenia	21	35	14	60,00%	
	Pokoju	62	134	72	46,27%	
	Pustkowie	0	2	2	0,00%	
	Stachowe	1	3	2	33,33%	
KWARTAŁ XX	H. Kołłątaja nieparzyste 71-141, parzyste 54-58	11	14	3	78,57%	43,43%
	Koszelew	17	38	21	44,74%	
	ul.Podskarpie	61	82	21	74,39%	
	Siemońska Nieparzyste do 21, parzyste do 12a	26	58	32	44,83%	
	Stalickiego (Szymborskiej)	18	21	3	85,71%	

	Żwirki i Wigury	52	114	62	45,61%	
KWARTAŁ XXI	Wajdy	17	21	4	80,95%	43,00%
	Cynkowa	19	38	19	50,00%	
	Filtrowa	0	2	2	0,00%	
	Kolejowa	40	72	32	55,56%	
	Kręta	13	19	6	68,42%	
	Nowa	1	4	3	25,00%	
	Paryska	21	45	24	46,67%	
	Prosta	11	16	5	68,75%	
	Siemońska Nieparzyste 25-45, parzyste od 26	11	18	7	61,11%	
	Spacerowa	0	0	0		
	Staszica	3	3	0	100,00%	
	Stawowa	3	8	5	37,50%	
	Środkowa	0	0	0		
	Wąska	1	1	0	100,00%	
	Wiejska	10	20	10	50,00%	
	Zaciszna	3	3	0	100,00%	
	Zielona	14	23	9	60,87%	
KWARTAŁ XXII	1 Maja Nieparzyste od 41, parzyste 94-120	2	3	1	66,67%	32,50%
	Andersa	18	39	21	46,15%	
	Pileckiego	40	47	7	85,11%	
	Średnia dla miasta / RAZEM	3369	6012	2643	58,37%	43,96%

Źródło: opracowanie własne na bazie danych UM Będzin, listopad 2022.

Diagnoza przestrzenna i środowiskowa pod delimitację obszarów zdegradowanych

Hałas i instalacje przemysłowe

Klimat akustyczny miasta jest typowy dla miasta o mieszanych funkcjach i stanowi wypadkową aktywności stałych (przemysł), jak i okresowych (np. ruch pojazdów).

Największe emisje hałasu mają w Będzinie charakter przemysłowy i komunikacyjny.

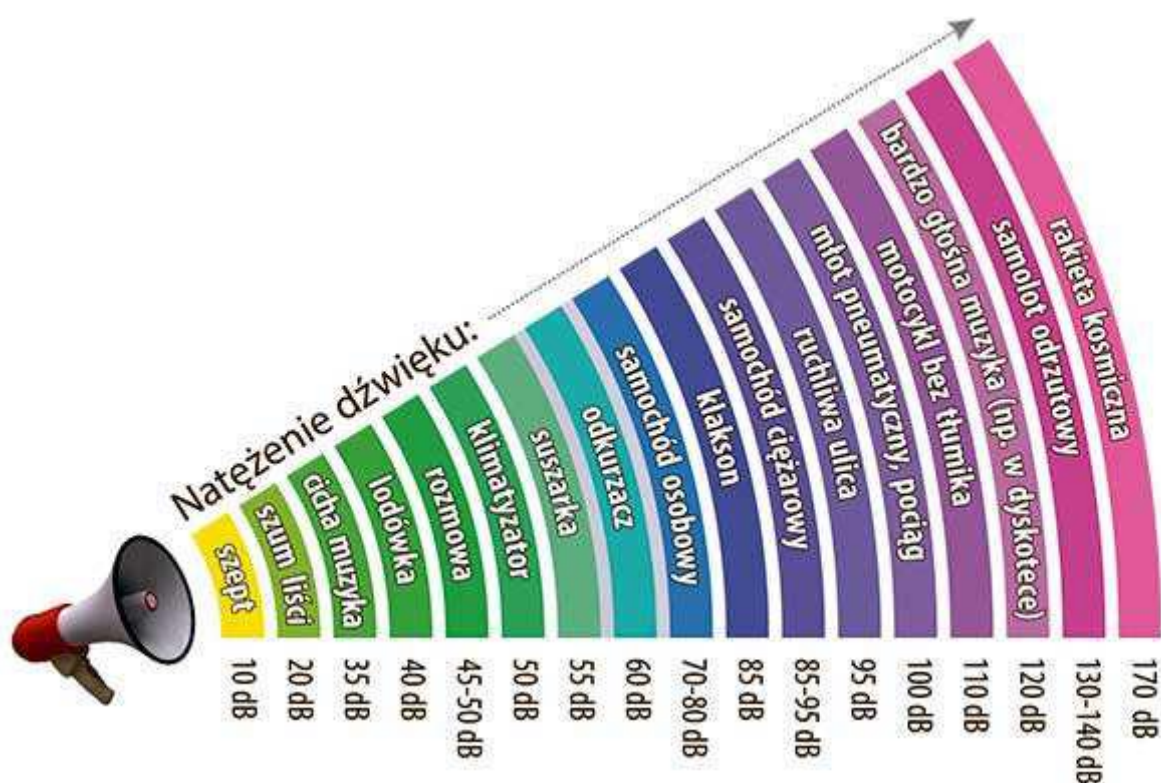
Hałas to drgania akustyczne o dużej intensywności, które mogą być dla człowieka uciążliwe i szkodliwe. Z psychologicznego punktu widzenia, hałas jest dźwiękiem nieprzyjemnym i niepożądanym, który powoduje drażliwość, a nawet zmęczenie całego organizmu. Człowiek żyje w otoczeniu dźwięków, również sam się nimi posługując. Naturalnymi źródłami dźwięków są odgłosy przyrody: grzmoty, szum wiatru, dźwięki wydawane przez zwierzęta. Wszystkie inne, które są nieprzyjemne i stresujące to hałas. Zatem **hałas** jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego, uciążliwym i szkodliwym dla człowieka i innych organizmów żywych.

Dźwięk można opisać za pomocą dwóch właściwości - wysokości i natężenia. Wysokość dźwięku to częstotliwość vibracji rozchodzącej się fali wyrażana w hercach (Hz). Ludzkie ucho jest w stanie rejestrować dźwięki od 16-20 Hz do około 20 tys. Hz. Miarą energii fali akustycznej jest natężenie dźwięku, wyrażone w decybelach (dB). Uwzględniając właściwości ludzkiego ucha, a w szczególności zmianę jego czułości w zależności od częstotliwości hałasu, w praktyce pomiarowej stosuje się również poziomy ciśnienia akustycznego, skorygowane odpowiednimi charakterystykami częstotliwościowymi. Skala zaczyna się od ledwo słyszalnych dla ludzkiego ucha 0 dB do maksymalnych, możliwych do

zniesienia przez nasz słuch, wartości oscylujących w okolicach 180 dB. Decybele mierzone są logarytmicznie. Oznacza to, że jeśli liczba decybeli zwiększa się o 10, to intensywność dźwięku zwiększa się 10-ciokrotnie. Przykładowo szelest liści to 20 dB, szczekanie psa to około 80 dB, silniki samolotu generują hałas o natężeniu 120 dB, wybuch dużej petardy to nawet 160 dB, a startowi statku kosmicznego towarzyszy dźwięk o natężeniu około 190 dB.

Ludzie różnią się wrażliwością na dźwięk. Hałas odczuwamy więc dość subiektywnie. Uważa się jednak, że dźwięk powyżej 80 dB może doprowadzić do uszkodzenia słuchu. Jeśli musimy krzyczeć, aby być słyszalnym dla otoczenia, to najprawdopodobniej poziom dźwięku w otoczeniu wynosi około 80 dB.

Rysunek 5. Przykładowe natężenie dźwięków – ikonografika.

Źródło: ekoedukator, Zielona Góra, WIOŚ, 2021.

Hałas jako zanieczyszczenie środowiska to jeden z najważniejszych problemów po zanieczyszczeniu powietrza w ocenie organów ochrony środowiska, co wynika z ich statystyk interwencji. Jest to problem trudny do eliminacji, ale nie niemożliwy.

Najwięcej szkody hałas wyrządza naszemu słuchowi. Narażenie na hałas (niezależnie od jego rodzaju) może powodować powolne, ale trwałe zmiany wrażliwości słuchu, uszkadzając wewnętrzną strukturę uszu. Często jeszcze zanim ubytki staną się zauważalne słuch jest nieodwracalnie zniszczony. Długotrwały lub nadmierny hałas skutkuje problemami zdrowotnymi takimi jak choroby układu krążenia, zaburzenia funkcji poznawczych u dzieci, szum w uszach i utrata słuchu. *Skutkiem hałasu* może być także słaba koncentracja, zwiększony poziom stresu, niższa wydajność w pracy, a także drażliwość, problemy w komunikacji z ludźmi i chroniczne zmęczenie.

Generalnie ze względu na źródło i miejsce występowania hałasu można wyróżnić kilka rodzajów tego uciążliwego zjawiska.

- Hałas komunikacyjny - generowany przez użytkowników dróg, kolei i lotnisk, stanowi w sumie ponad 80% docierającego do nas hałasu. W ciągu ostatnich trzech dekad liczba samochodów na polskich drogach wzrosła kilkakrotnie i tendencja ta jest nadal wzrostowa.
- Hałas przemysłowy - emitowany przez urządzenia i instalacje przemysłowe – transformatory, wentylatory, chłodnie, klimatyzatory, piece, silniki i różnego rodzaju maszyny produkcyjne.
- Hałas komunalny (mieszkaniowy) - związany z miejscami codziennego przebywania ludzi czyli m.in. dźwięki pochodzące z instalacji wodno- kanalizacyjnych, hydroforów, centralnego ogrzewania, szybów wind i zsypów itd.

Zgodnie z art. 113 ust. 2 pkt 1 Prawo ochrony środowiska, w rozporządzeniu określającym dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku ustala się zróżnicowane dopuszczalne poziomy hałasu dla terenów faktycznie zagospodarowanych pod wskazaną w tym przepisie zabudowę.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku zostały określone w załączniku do rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Są one zróżnicowane w zależności od sposobu faktycznego zagospodarowania terenów chronionych akustycznie oraz stosowanych wskaźników hałasu ($L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$ ⁸ oraz L_{DWN} i L_N)⁹.

Najczęściej klimat akustyczny ocenia się ilościowo przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku a (L_{Aeq}) wyrażonego w decybelach [dB], będącego poziomem uśrednionym w funkcji czasu.

Normy środowiskowe dla hałasu przemysłowego określone są każdorazowo w planach zagospodarowania przestrzennego wybranego obszaru i są zróżnicowane dodatkowo ze względu na rodzaj terenu. Dla terenów zabudowy wielorodzinnej dopuszczalny poziom hałasu w porze dnia wynosi 55 dB, a w porze nocnej 45 dB. Natomiast na obszarze zabudowy jednorodzinnej, w tym tereny szpitali i domów opieki społecznej – hałas nie może przekraczać 50 dB w dzień i 40 dB w nocy.

Obowiązujące w Polsce dopuszczalne poziomy hałasu komunikacyjnego wyznaczone zostały również z uwzględnieniem specyfiki danego obszaru. W miastach powyżej 100 tys. mieszkańców hałas nie może przekraczać 68 dB w dzień i 60 dB w nocy. Na osiedlach z zabudową wielorodzinną dopuszczalna norma to 65 dB w dzień i 56 dB w nocy. Natomiast dla zabudowy jednorodzinnej to 61 dB i 56 dB.

⁸ Wskaźnik $L_{Aeq D}$ to równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00), natomiast wskaźnik $L_{Aeq N}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) (art. 112a pkt 1 lit. b p.o.ś.). Mają one zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

⁹ Wskaźnik L_{DWN} to długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczora (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu. Analogicznie, wskaźnik L_N stosowany jest do pory nocnej.

Tabela 26. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, powodowane przez poszczególne grupy źródeł hałasu

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L _{Aeq} D	L _{Aeq} N	L _{Aeq} D	L _{Aeq} N
<ul style="list-style-type: none"> • Strefa ochronna a uzdrowiska • Tereny szpitali poza miastem 	50	45	45	40
<ul style="list-style-type: none"> • Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej • Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży • Tereny domów opieki społecznej • Tereny szpitali w miastach 	61	56	50	40
<ul style="list-style-type: none"> • Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego • Tereny zabudowy zagrodowej • Tereny rekreacyjno –wypoczynkowe • Tereny mieszkaniowo – usługowe 	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców	68	60	55	45

Za: Ustawa Prawo ochrony środowiska, *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Będzina na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2030.*

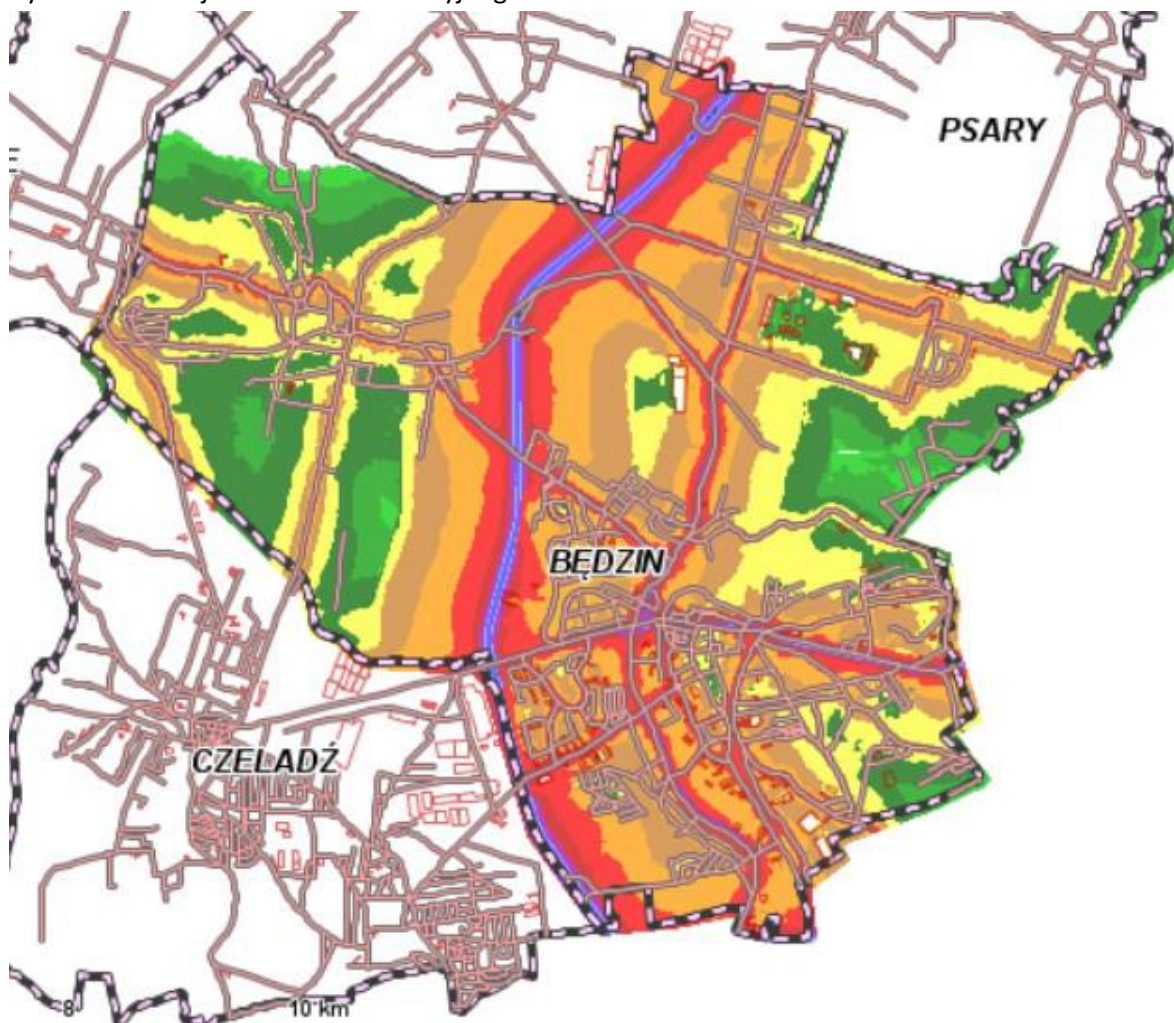
Odrębne limity obowiązują dla poszczególnych urządzeń i źródeł hałasu komunalnego i przemysłowego.

Hałas drogowy jest to hałas pochodzący od środków transportu poruszających się po wszelkiego rodzaju drogach, niebędących drogami kolejowymi. Hałas ten zależy od takich czynników jak:

- natężenie ruchu komunikacyjnego,
- rodzaju pojazdów i udziału transportu ciężkiego w strumieniu,
- prędkości poruszających się pojazdów,
- rodzaj i jakość nawierzchni dróg,
- nachylenie dróg,
- stan techniczny pojazdów,
- płynność ruchu.

Na terenie Miasta Będzina głównym źródłem emisji hałasu drogowego jest droga wojewódzka DW910 i droga krajowa DK86, DK94 a także sieć dróg powiatowych i gminnych. Znaczną część dróg cechują niskie parametry techniczne i niezadowalający stan nawierzchni, co podnosi poziom tzw. stresu akustycznego w ich rejonie.

Rysunek 6. Emisje hałasu komunikacyjnego w mieście.

Źródło: mapa akustyczna powiatu będzińskiego; *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Będzina na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2030 – emisja hałasu i jej źródła.*

Hałas kolejowy

Zjawisko generowania hałasu przez ruch pojazdów szynowych jest zagadnieniem niezwykle złożonym, ponieważ hałas ten jest emitowany przez wiele jednostkowych źródeł. Na wielkość hałasu wpływają m.in. prędkość, z którą poruszają się pociągi, ich długość, stan torowiska czy lokalizacja torowiska względem istniejącego terenu.

Na terenie Miasta Będzina głównym źródłem emisji hałasu kolejowego jest linia nr 1 łącząca Katowice z Warszawą przez Częstochowę, Piotrków Trybunalski oraz Skierniewice. Na trasie tego ciągu transportowego, w granicach Miasta, zlokalizowane są dwie stacje kolejowe (Będzin Miasto, Będzin), a także jeden kolejowy przystanek osobowy (Będzin Ksawera).

Ponadto, przez obszar Będzina przebiega linia kolejowa nr 183 łącząca Dąbrowę Górniczą z Brzezinią Śląskimi.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy jest to hałas generowany na ogół przez źródła stacjonarne, zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz różnego typu obiektów przemysłowych, budowlanych i usługowych.

Obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny, urządzenia, części procesów technologicznych, a także instalacje i wyposażenie małych zakładów rzemieślniczych i usługowych. Zalicza się do niego również obiekty handlowe, w których pracują wentylatory, urządzenia klimatyzacyjne, a także występujące urządzenia nagłaśniające w lokalach gastronomicznych i rozrywkowych.

Ocena klimatu akustycznego Miasta Będzina

W uchwalonym „Programie ochrony przed hałasem dla powiatu będzińskiego” została przeprowadzona w szerokiej skali ocena klimatu akustycznego w powiecie będzińskim. W opracowaniu wydzielono źródła hałasu przemysłowego, drogowego, kolejowego, lotniczego i tramwajowego.

Analiza danych zawartych w mapie akustycznej powiatu będzińskiego pozwoliła ocenić stopień narażenia mieszkańców na oddziaływanie akustyczne, a także umożliwiła określenie szacunkowej ilości osób narażonych na przekroczenia wartości dopuszczalnych. Poniżej przedstawiono wspólne zestawienie dla Miasta Będzina w odniesieniu do różnych źródeł hałasu.

Do obszarów zagrożonych akustycznie należą w mieście tereny zabudowy mieszkaniowej w rejonach:

- ul. Wolności – od ul. Wojska Polskiego do ok. 150 m przed ul. Sadową
- ul. Małobądzka (od ul. Piłsudskiego do ul. Krasickiego)
- DK 86 – rejon ul. Odrodzenia
- DK 86 – rejon ul. Wolności
- DK 86 – rejon ul. Mickiewicza
- Rejon skrzyżowania ul. Gzichowska/ ul. Odkrywkowa
- ul. Piłsudskiego (od ul. Małobądzkiej do około 120 m za ul. Retingera)
- ul. Dąbrowska (od ul. Podłósie do ul. Energetycznej)
- DW910 – Al. Kołłątaja (rejon ul. Małachowskiego po obu stronach drogi)

Dodatkowo, na mapie akustycznej ujętych zostało 16 zakładów na terenie Miasta Będzina. Na terenie Miasta Będzina przekroczenia dopuszczalnych długookresowych poziomów hałasu powodują zakłady: TAURON Wytwarzanie S.A. Oddział Elektrownia Łagisza w Będzinie,

„SCHOLZ” Polska Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Prefabet – Łagisza Sp. z o.o. oraz Mastmax Sp. z o.o. Zakłady są zgromadzone blisko siebie sąsiadując ze sobą (**rejon ul. Dąbrowskiej**).

Największą emisją hałasu charakteryzuje się Elektrownia Łagisza. Wśród zakładów na terenie Miasta Będzina 5 z 16 powoduje przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.

Łącznie przekroczenia poziomu dopuszczalnego hałasu notuje się w pobliżu instalacji przemysłowych w następujących lokalizacjach:

- ID LOGISTICS ul. Gzichowska 115 – wpływ na zabudowę mieszkaniową przy ul. Odkrywkowej w Będzinie
- Elektrownia Łagisza ul. Pokoju 1405 (rejon XIX) – wpływ na zabudowę mieszkaniową ul. Dąbrowskiej w Będzinie (rejon XVIII i XIX)

- Fabryka przewodów Energetycznych, ul. Sielecka 1 > zabudowa mieszkaniowa po północnej i południowej stronie zakładu, odpowiednio od ul. Brata Alberta i ul. Wesołej/ Słonecznej (rejon III)
- Elektrociepłownia „Będzin” S.A. ul. Małobądzka 141 > zabudowa mieszkaniowa w rejonie ul. 27 Stycznia/ Żeromskiego w Będzinie (rejon V).

Jednocześnie ww. zakłady wraz z oddziaływaniami o charakterze komunikacyjnym, stanowią najważniejsze czynniki oddziałujące na otoczenie wraz ze strefami gospodarczymi i przemysłowymi, zlokalizowanymi:

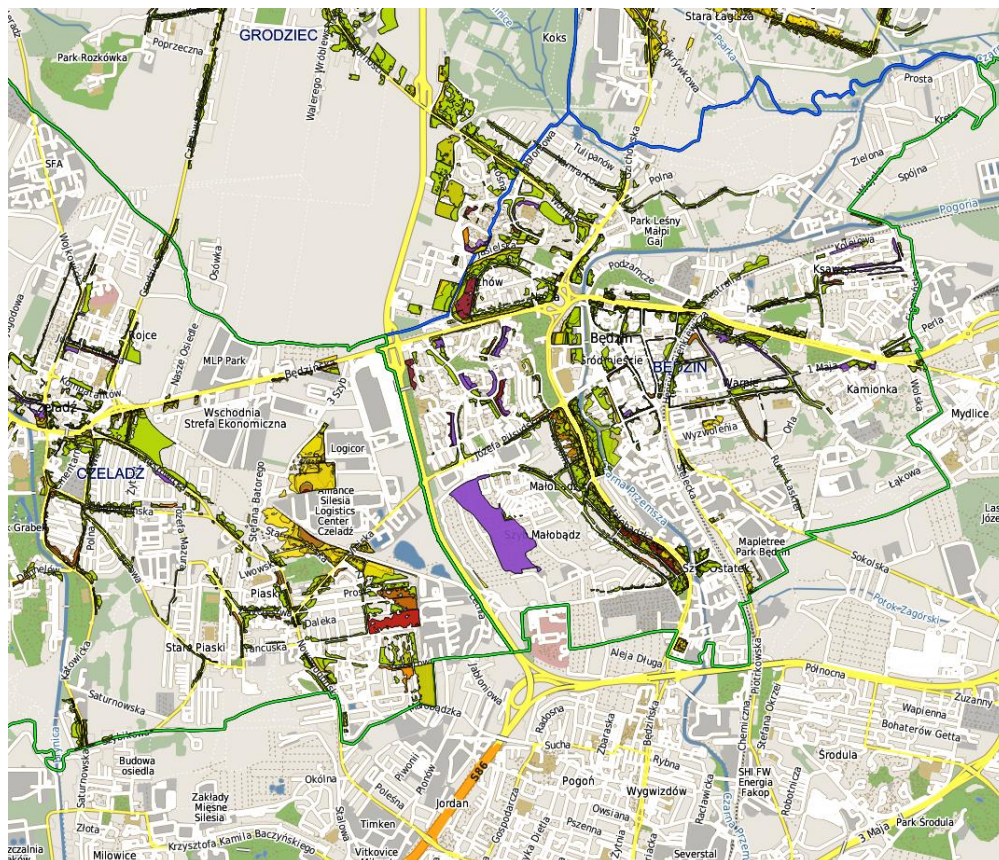
- Przy ul. Zagórskiej / Robotniczej, Laskier / Cieszkowskiego – rejon III
- Przy ul. Kościuszki / Sieleckiej – rejon II / III
- Przy ul. Gzichowskiej, Odkrywkowej, Energetycznej i Dąbrowskiej – rejon XVIII / XIX
- Przy ul. Małobądzkiej – rejon V.

Poniżej pokazano, jak w odróżnieniu od mapy emisji hałasu, rozkładają się przestrzennie stwierdzone podczas pomiarów akustycznych przekroczenia.

Ze względu na objętość mapy, podzielono analizę na 3 sekcje, odpowiadające obrębom geodezyjnym:

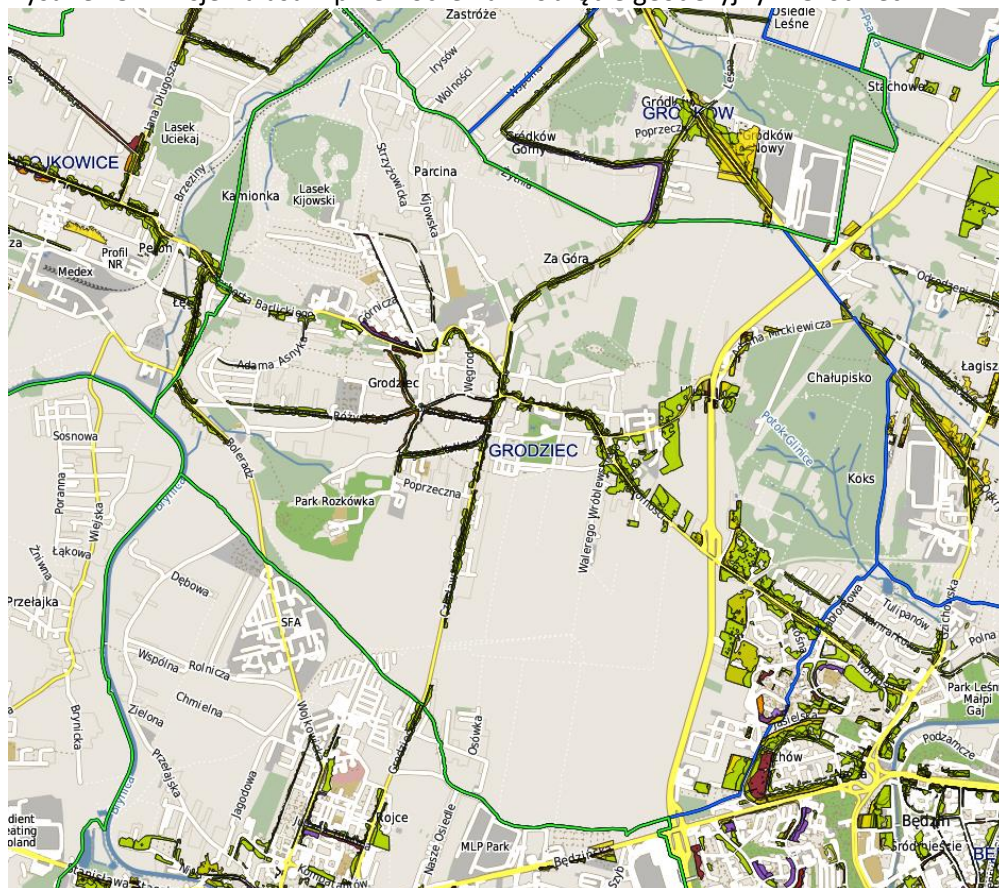
- Będzin (miasto)
- Grodziec
- Łagisza.

Rysunek 7. Emisje hałasu – przekroczenia w obrębie geodezyjnym Będzin.

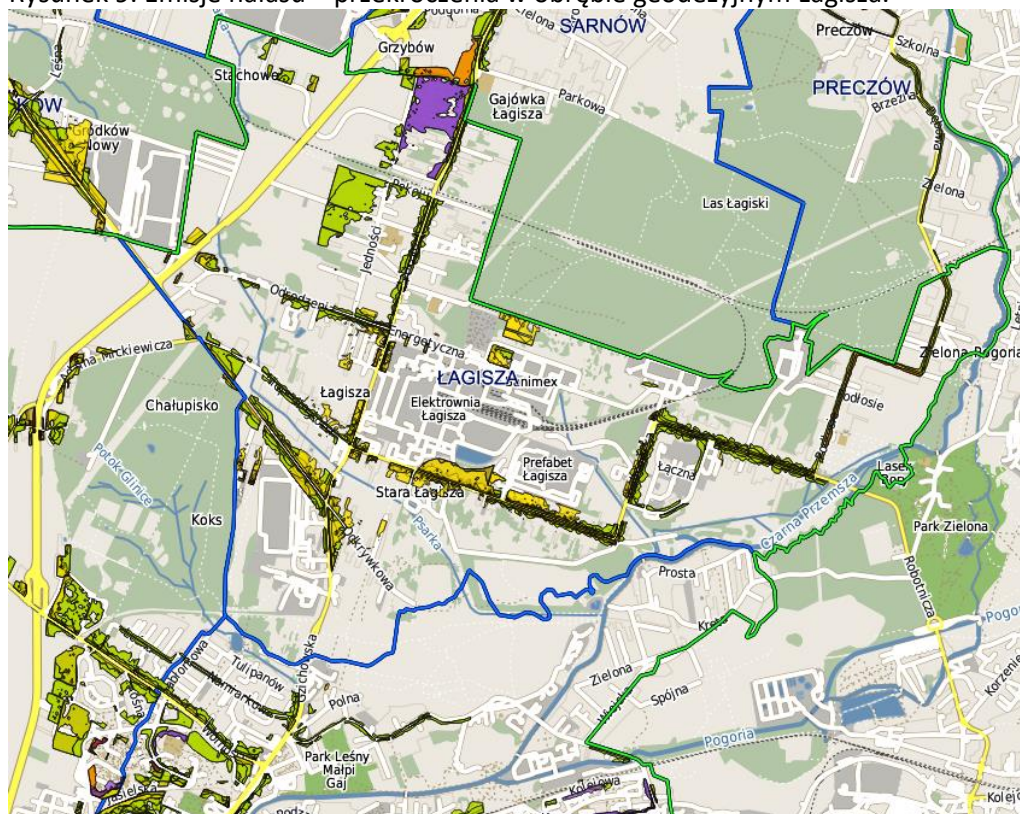
Źródło: mapa akustyczna powiatu będzińskiego, 2022.

Rysunek 8. Emisje hałasu – przekroczenia w obrębie geodezyjnym Grodziec.

Źródło: mapa akustyczna powiatu będzińskiego, 2022

Rysunek 9. Emisje hałasu – przekroczenia w obrębie geodezyjnym Łagisza.

Źródło: mapa akustyczna powiatu będzińskiego, 2022.

Podsumowanie:

Za wyjątkiem wspomnianych punktowych emisji przemysłowych, źródłem zdecydowanej większości emisji oraz przekroczeń akustycznych poziomów emisji w mieście jest hałas komunikacyjny.

Poniższe ilustracje i mapy z mapy akustycznej wskazują, że innego rodzaju przekroczenia emisji mają miejsce w rejonie ul. Hutniczej, Elektrowni Łagisza, Elektrociepłowni Będzin, strefy przemysłowej przy ul. Św. Brata Alberta i Rutki Laskier, rejonie zajezdni tramwajowej, w terenach położonych w strefie przemysłowej w Łagiszy (ul. Dąbrowska, ul. Odkrywkowa) – są one punktowe, a przekroczenia w tych rejonach oscylują w granicy do 5 dB. Największa ilość przekroczeń obserwowana jest w Łagiszy (rejon XVIII i XIX) oraz wzdłuż ul. Małobądzkiej (V), a także II i III.

Zanieczyszczenie powietrza. OZE

Zanieczyszczenie powietrza to problem, z jakim głównie borykamy się w sezonie grzewczym. Problem niskiej emisji jest wszechobecny, zwłaszcza w rejonach zabudowy jednorodzinnej. Mimo że ponad 47% zapotrzebowania na energię ciepłą w Będzinie pochodzi z ciepła sieciowego, dotyczy to głównie zabudowy wielorodzinnej i usługowej oraz sektora publicznego.

Sieć ciepłownicza nie jest rozbudowana w dzielnicach o rozproszonej zabudowie.

Ze złożonych deklaracji w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wyłania się wniosek, że ponad 55% obiektów użytkowych (handlowych, biurowych, usługowych), jakie złożyły deklarację w Bazie, ogrzewa obiekty przy pomocy kotłów węglowych, przy czym zdecydowana większość deklaruje posiadanie kotła 5 generacji, spełniającego wymogi eko-projektu. Drugim najczęstszym paliwem jest ex eaquo gaz oraz kominek na drewno. W deklaracjach pojawiają się też ogrzewanie elektryczne oraz OZE (pompy ciepła, kolektory).

W przypadku zabudowy jednorodzinnej wybór źródła ciepła jest determinowany najczęściej zasobnością budżetu gospodarstwa domowego, choć cena paliw stałych w ostatnim czasie przekroczyła cenę paliw alternatywnych, zatem część właścicieli w najbliższych latach zapewne dokona zmian w tym zakresie i kierunku.

Największe skupiska instalacji węglowych, często pozaklasowych i / lub w ogóle niezgłoszonych do Bazy, znajdują się w obszarach biedy, zatem pokrywają się z następującymi kwartałami: I, II, III (patrz wcześniejsze analizy), na ul. Barlickiego (XVI), ul. Kołłątaja, ul. Koszelew (XX), ul. 1 Maja (XXII), a także ul. Konopnickiej (XV).

Z drugiej strony należy też wspomnieć o popularności instalacji OZE, które montuje coraz więcej mieszkańców i właścicieli nieruchomości. Najmniej widoczne są one w kwartałach I i II, III, na Koszelewie, ale już poza zabudową „stref ubóstwa” pojawiają się one licznie, gdyż pozwalają obniżyć koszty ogrzewu. Projekt parasolowy gminy Będzin daje możliwość realizacji instalacji w następujących miejscach: Rodzinna, Armii Krajowej, Leśna, Parkowa, Osówka, Zacisza, Podskarpie, Bławatów, Okrzei, Rutki Laskier, Zagórnego, Brzozowicka, Niecała, Św. Brata Alberta, Paryska, Zielona, Prosta, Piaskowa, Dąbrowska, Namiarkowa, Podskarpie, Wolności, Czesława Miłosza, Jedności, Odkrywkowa, Rolnicza, Kempy, Wróblewskiego, Niepiekło, Małobądzka, Mickiewicza, Cynkowa, Małobadzka, Partyzantów, Różyckiego, Wolności, Wspólna, Stokrotek.

Kanalizacja

Zgodnie z informacją podaną przez MPWIK w Będzinie, aż 76 ulic i uliczek w mieście nie posiada dostępu w całości lub częściowo do kanalizacji. Jest to realny problem środowiskowy, mający tło tak użytkowe, sanitarne, ale też formalno-prawne, jako że miasta winny uporządkować swoje gospodarki wodno-ściekowe zgodnie z tzw. dyrektywą wodną UE.

Brak sieci stwarza nie tylko określone uciążliwości eksploatacyjne, dodatkowe koszty, ale też ryzyko odorów, wreszcie ryzyka środowiskowe związane z niewłaściwą eksploatacją zbiorników bezodpływowych, zwłaszcza w pobliżu cieków wodnych.

Kolorem brunatnym zaznaczono całkowity brak, żółtym – częściowy. Są to następujące ulice:

Tabela 27. Problem braku kanalizacji w Będzinie.

Kwartały (obszary miasta)	Nazwa ulicy
KWARTAŁ I	Góra Zamkowa
	Kamienne Schodki
	Kochanowskiego
	M. Reja
	Piłsudskiego nieparzyste 21-39, Parzyste 20-26
	Tuwima
KWARTAŁ II	I. Krasickiego
KWARTAŁ III	Cicha
	Kamienna
	Krakowska
	Łąkowa
	Orla
	Podmiejska
	R. Laskier
	Robotnicza
	Słoneczna
	Spółdzielcza
	Wapienna
	Wilcza
	Wincentego Pola
	Wolska
	Wygodzkiego
	Wyzwolenia
	Zagórska
KWARTAŁ V	Żeromskiego
KWARTAŁ XI	Gzichowska
KWARTAŁ XII	Browarna
KWARTAŁ XIII	Krośnieńska
KWARTAŁ XIV	Jasielska
KWARTAŁ XV	Chopina
	Kijowska
	Strzyżowicka
	Szybowcowa
	Wojska Polskiego
	Żytnia
KWARTAŁ XVI	Asnyka

	Barlickiego
	Boleradz
	Graniczna
	Kwiatowa
	Różyckiego
	Willowa
	Wiśniowa
	Doroty
KWARTAŁ XVII	Hutnicza
	Kilara
	Miłosza
	Osiedlowa
	Osówka
	Podgórna
	Południowa
	Wolności
	Wróblewskiego
	Energetyczna
KWARTAŁ XVIII	Niepiekło
	Odkrywkowa
	Podleśna
	Rzeczna
	Gzichowska
	Drzewna
KWARTAŁ XIX	Jedności
	Odkrywkowa
	Pokoju
	Pustkowie
	Stachowe
	Siemońska
KWARTAŁ XX	Siemońska
KWARTAŁ XXI	Paryska
	Prosta
	Spacerowa

Źródło: MPWIK w Będzinie, 2022.

Duże potrzeby kanalizowania występują nadal w Śródmieściu, na Warpiu, w Grodźcu i w Łagiszy.

Szczególnie istotna rola przypada dzielnicy Grodziec, gdzie nieskanalizowane ulice zamieszkuje największa liczba mieszkańców spośród ww. ulic. Stąd za najbardziej odczuwające brak kanalizacji należy uznać rejony III, XV, XVI, XVII, XVIII i XIX.

Wiek budynków

Zgodnie z informacjami UM Będzin oraz podmiotów zarządzających nieruchomościami wielorodzinnymi, struktura wiekowa zasobów przedstawia się niekorzystnie. Zasoby mieszkaniowe są stare – 47% lokali wybudowano przed 1945 rokiem, a dalsze 47% w okresie PRL. Nowe zasoby stanowią 4,74% zasobów mieszkalnych miasta.

Tabela 28. Problem struktury wiekowej budynków w Będzinie.

Lata budowy	Liczba budynków	Udział
Wybudowane przed 1899	49	16,96%
Wybudowane w latach 1900-1945	89	30,80%
Wybudowane w latach 1946-1990	137	47,40%
Wybudowane w latach 1991-2006	2	0,69%
Wybudowane w latach 2007-2011	12	4,15%
Wybudowane po 2011 roku	0	0,00%
Razem liczba budynków	289	100,00%

Dane: UM Będzin, grudzień 2022.

Tabela 29. Problem stanu technicznego obiektów z rozróżnieniem kwartałów miasta.

Obszar miasta (kwartały)	Liczba budynków ogółem	Liczba budynków wymagających:		
		remontu kapitałnego	remontu bieżącego	wyburzenia
I	58	29	28	1
II	43	21	22	0
III	25	9	16	0
IV	0	0	0	0
V	2	2	0	0
VI	0	0	0	0
VII	0	0	0	0
VIII	0	0	0	0
IX	0	0	0	0
X	0	0	0	0
XI	1	1	0	0
XII	4	0	4	0
XIII	0	0	0	0
XIV	0	0	0	0
XV	3	1	2	0
XVI	1	0	1	0
XVII	2	0	2	0
XVIII	3	3	0	0
XIX	5	2	3	0
XX	6	1	5	0
XXI	2	2	0	0
XXII	0	0	0	0

Dane: UM Będzin, grudzień 2022.

Zgodnie z informacją MZBM w Będzinie, największe potrzeby modernizacyjne wykazują zasoby w kwartałach I, II i III oraz XI i XII, gdzie lokale (między 32 a 48%, zasobów, w zależności od daty ich powstania), nie posiada łazienki, a w przypadku niektórych budynków – także wc w mieszkaniu. Z kolei lokale w XVIII i XIX oraz XXI potrzebują także pilnego remontu.

Obszary zdegradowane o koncentracji problemów - analiza

Obszar miasta może zostać wyznaczony, jako obszar zdegradowany – potencjalny obszar rewitalizacji – jeśli występuje tam koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym, a jednocześnie występuje tam co najmniej jedno z następujących, negatywnych zjawisk:

- **negatywne zjawiska gospodarcze** – w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych firm lub
- **negatywne zjawiska środowiskowe** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne** - w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niskiej jakości tereny publiczne, lub
- **negatywne zjawiska o charakterze technicznym** – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analiza społeczna objęta w niniejszej diagnozie:

- obciążenie demograficzne
- bezrobocie, w tym w zakresie współwystępowania z innymi problemami
- ubóstwo
- niepełnosprawność i choroby
- kapitał społeczny i jego brak przejawiający się nieporadnością życiową
- uzależnienia i przemoc domowa
- poziom edukacji
- uczestnictwo w życiu publicznym – aktywność obywatelska (wyborcza)

Analiza gospodarcza objęta w kontekście diagnozowania:

- słabą kondycję lokalnych MSP

Analiza środowiskowa objęta:

- przekroczenia w zakresie standardów środowiska – hałas
- przekroczenia w zakresie standardów powietrza – opalanie domostw piecami węglowymi

Analiza techniczna obejmowała:

- stan i wiek budynków
- braki kanalizacji

Analiza przestrzenno – funkcjonalna:

- dostęp do infrastruktury rekreacji, sportu i terenów zielonych

- dostęp do infrastruktury kultury

Poniżej w macierzy wskazano obszary o charakterze kryzysu w ww. sferach, oznaczając w polu znak „minus”. Sumując najliczniejsze negatywne oddziaływania można określić i wskazać, które spośród 22 rejonów można uznać za kryzysowe.

Tabela 30. Problemy rejonów miasta i wskazanie terenu zdegradowanego.

Rejon / zjawisko	Obciążenie demograficzne (kryt.dodat.)	Bezrobocie powyżej średniej miejskiej	Ubóstwo strukturalne	Niepełnosprawność	Brak silnego kapitału społecznego	uzależnienia i przemoc domowa	Niski poziom edukacji	Aktywność obywatelska	Słaba kondycja MSP	Hałas	Zanieczyszczenie powietrza	Stan budynków	Braki kanalizacji	Dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji	Dostęp do infrastruktury kultury	TEREN ZDEGRADOWANY CZY NIE?
I		-	-	-	-		-	-			-	-	-		+	T
II		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-		T
III		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-			T
IV			-						-					-		
V		-	-	-		-	-	-		-		-	-			T
VI	-						-	-							+	
VII	-													-		
VIII	-				-				-							
IX	-				-											
X	-			-	-		-	-	-							T
XI	-											-				
XII	-		-		-	-							-	-	+	
XIII	-								-						+	
XIV	-			-												
XV		-	-	-	-		-	-	-		-		-			T
XVI			-		-		-				-		-		+	
XVII		-	-	-	-								-			T
XVIII		-	-	-		-	-			-		-	-		+	T
XIX	-	-	-			-	-	-	-	-		-				T
XX		-	-	-	-						-				+	T
XXI		-	-	-				-				-		-		
XXII	-				-		-				-			-	+	

Źródło: opracowanie własne, na bazie ww. danych.

WNIOSEK: obszary zdegradowane tworzą w Będzinie rejon: I, II, III, V, X, XV, XVII, XVIII, XIX, XX i część XXI. Są to obszary dzielnic: Śródmieście, Warpie, Małobądz, Syberka (część), Grodziec (część), Łągisza oraz Ksawera. Należy wskazać, że obszary zdegradowane poszerzyły się od roku 2017, gdy opracowywano poprzedni Program Rewitalizacji dla Miasta Będzina.